

ASTRIT KARADAKU

ROMAN

MAGJI
STARI I
NATES

8SH-31
K31

ASTRIT KARADAKU

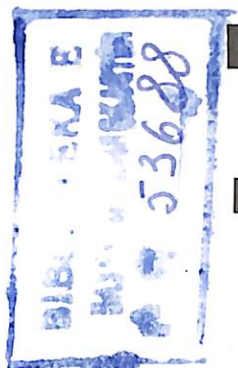
MAGJISTARI

I

NATES

ROMAN

1

SHTEPIA BOTUESE "GLOB"

1994

**KOHA QE LAME ISHTE
GROTESKE DHE HISPERBOLE,
PRANDAJ DHE ROMANI NE
FJALE E TRAJTONATE NE NJE
OPTIKE TE TILLE. SI NE ÇDO
VEPER LETRARE, NGJARJET
DHE PERSONAZHET E KETIJ
ROMANI JANE NJE TRILLIM
ARTISTIK DHE PRA EDHE
KRAHASIME ME NGJARJE
OSE PERSONAZHE REALE
NUK KA PSE TE BEHEN.**

Autori

Salla dhe presidiumi dukej sikur kishin ngrirë, të kapur nga një makth i madh. Oratori në podium ishte sekretari i parë, Hasan Hyseni, figura qendrore e partisë prej gati 50 vjet. Nën afshin e fjalimit fytyra, zakonisht e verdhë, si e një të sëmuri që kishte vite në spital, i ishte skuqur pakëz dhe në ballë iu shfaqën bulëza djerse. E shoqja, Naileja, që rrinte në rradhën e parë, bashkë me sekretaren e parë të rrethit të Myzeqit, Naqen, kalonte nga një gjendje entuziazmi dhe merak. Që nga 1972 kur i shoqi kishte kaluar një ishemi, ajo dridhej nga mendimi se kriza e rëndë që kishte kaluar mund të përsëritej përsëri. Kjo do të ishte një goditje e tmerrshme për të, vendin dhe gjithë komunizmin. Se tashmë ai i përkiste gjithë komunizmit ndërkombëtar mendonte ajo nën valën e entuziazmit. Padashur

i ndërpreu mendimet.

- Partia do të godas fort armiqtë e diktaturës së proletariatit, ata që i shërbejnë imperializmit dhe revizionizmit.

Salla e madhe e mbledhjeve të KQ, me dritaret nga parku i madh, tërë dritë, atë çast duket se shpërtheu. Ovacioni e përshkonte sallën, përfshirë dhe aëtarët e byrosë që rrinin në presidium. Në mes duartrokiste si i deprimuar kryetari i qeverisë, Mahmuti, një njeri që kishte namin e një arroganti dhe të një diktatori. Megjithatë edhe ai tashmë po mendonte me frikë rreth fjalëve që sapo kishin dalë nga goja e shokut Hasan. "Vallë kush do ta pësonte kësaj radhe?" po pyeste ai veten. Mos vallë ai? Atë çast salla brohoriti dhe thërriti me entuziazëm të madh - Parti - Hasan, për ty jemi të tërë në këmbë! Bashkë me ta thërriste dhe ai, i kapur nga ajo vala që e kiste jetuar shumë herë në këtë sallë dhe jashtë saj. Tani ajo që sapo kishte menduar iu duk më absurde se kurrë. Hasani e kishte thirrur prej një muaji në selinë e KQ. Ai donte t'i jepte vendin e sekretarit që sapo kishte vdekur në mënyrë të papritur në Pari, ku kishte shkuar për kurim. E ardhmja e tij po thonte Mahmuti dukej

sikur ishte e sigurtë dhe ai kishte përgatitur një raport të rëndësishëm për çështjen e tufëzimit. E megjithatë ai nuk mund të harronte se çfarë i thonte e shoqja - Mahmut kujdes! Çfarë parandjente ajo? A mund të ishte ajo në gjendje të parashikonte diçka? A kishte të drejtë? Atë çast ndjeu nevojën të dilte jashtë kësaj salle, të ikte diku në gjuetinë e tij të preferuar të dërrit të egër, në mes të pyjeve, ku e ndjente veten të qetë, zot dhe perëndi. Aty nuk mund t'ia kalonte Hasani, meiti, sikur e quate ai me vete. Ishte radha e tij të ishte i pari. Po këto ishin mendimet e tij të fshehta, subkoshienca e tij, që Hasani nuk mund ta zbulonte. A mund ta dijë ai këtë? pyeti veten me frikë. Sikur ta dinte për të, dënimi ishte i qartë.

- Partia do të forcojë udhëheqjen e saj duke futur shoqe e shokë të rinj nga radhët e klasës punëtore, besnikë të çështjes së saj!

Pas këtyre fjalëve të Hasanit, salla u ngrit në këmbë dhe brohoriste pa prerë. Hasani duartrokiste bashkë me të tjerët dhe mendonte edhe një herë se tashmë kishte bërë diçka në kohën dhe në vendin e duhur për vazhdimësinë e veprës së tij. Ai i mallëngjyer dhe vetë, ua bëri

me dorë dhe salla sikur iu bind me zor.

Pastaj ai shpalli emrat e anëtarëve dhe kandidatëve të rinj të byrosë. Mes tyre ishin një çoban që ishte sekretar i parë në Sheleg, myzeqarja që rrinte në radhën e parë bashkë me Nailen, që po e përfaqonte e mallëngjyer, një burrë i shkurtër që kishte qenë saldator dhe tani ishte sekretar i parë në një rreth jugor, një sharrëtar, që ishte gjithashtu sekretar në një rreth të vogël verior, si dhe funksionari i partisë, Spiroja. Të gjithë ata ishin vënë tashmë në qendër të vëmendjes dhe për këtë Hasani propozoi një gjysëm ore pushim.

Salla po boshatisej ngadalë dhe zhurma si zukama e një foleje grerëzash u çvendos nëpër shkallët dhe koridoret e KQ. Anëtarët dhe kandidatët e rinj u ftuan nga atjutantët e tyre të sapoemëruar që të shkonin në sallën e posaçme të byrosë, ku ishin tashmë Hasani me shokët e tjerë. Të vjetrit dhe të rinjtë u puthën me njeri-tjetrin të mallëngjyer dhe ngritën gotat me raki për urim. Hasani foli: - Tani u shtuam shokë, u bëmë më të fortë.

- Ashtu, ashtu - thanë të tjerët dhe çokën gotat. Burri i shkurtër, me një fytyrë të zezë që vinte një farë dyshimi për origjinën e tij, foli me

një zë të ngjirur, si të një marioneteje. - Ju faleminderit shoku Hasan dhe ju shokë për nderin e madh. Ne do të luftojmë me të gjitha forcat për të mbrojtur çeshtjen e partisë, do të jemi përkrah shokut Hasan gjithnjë.

Hasani i mallëngjyer, e ftoi të shkonte pranë tij dhe e puthi në të dy faqet. Burri i shkurtër, filloi të qajë me dënësë.

- Ç'bën kështu shoku Lefen - i tha Hasani.

- Shoku Hasan na keni bërë nder të madh dhe këtë nuk do ta harrojmë kurrë - tha Lefeni.

Këtë skenë të tjerët po e ndiqnin të prekur. Vetëm Mahmuti sikur u step pakëz. Ai mendoi se ky saldator ndofta do të ishte një kundërshtar i tij për fronin. Ai e dinte se Hasani ishte nga natyra shumë kapriçioz, dhe në se ky punëtor e kishte menduar këtë skenë më parë, ai padyshim ia kishte arritur qëllimit.

- Për të tillë shokë ka nevojë partia në këto çaste - tha Hasani.

Të mësuar me gjëra të tilla të ngjajshme më parë, ata që ishin më të vjetër dhe që e njihnin Hasanin nga afër, menduan se ky ish-saldator me fytyrë jevgu do të ishte ndër më të favorizuarit në të ardhmen. Sekretari i propagandës, nie fytyrë të

zbehtë, të rrumbullaktë bëri një nënqeshje të lehtë, ndërsa nënkryetari i qeverisë një burrë kokoroc, buzëqeshi me gjithë zemër. Në sallë zotëronte një atmosferë idolatrie. Vetëm Mahmuti ndjente një hakërrim të brendshëm kundër jevgut, siç kishte filluar ta quante ai. Loja po bëhet më e ndërlikuar tha ai me vete. Nuk e dinte në do t'ia dilte të arrinte në krye fare. Atë çast sikur po e linte zemra dhe një zë i brendshëm po i thonte se nuk do të fitonte kurrë. Ai kurrë nuk do t'ia zinte vendin Hasanit, kurrë. Depresioni, që kishte filluar ta pushtonte kohët e fundit u shfaq në fytyrën e tij në formë ngerçi. Ai donte të ikte në këtë çast nga kjo sallë, që po i rëndonte si një makth. Çfarë po ndodhte me të? Çfarë rrengu po i lozte fati? Mos vallë do të zhdukej nga skena, siç ishte zhdukur sekretari, të cilit ai i kishte zënë vendin? Një rrënjqethje tmerri ia përshkoi qenjen. Vështroi Hasanin që tashmë po bisedonte me kooperativisten, një grua e trashë, me flokët e thinjur. Ishte e qartë, koha e tij kishte shkuar. Këta punëtorë do të zinin këtej e tutje vendet kryesore. Koha e tij kishte perënduar vallë?

Ajo pasdite e bukur e Tiranës po kridhej nën zbehtësinë e mbrëmjes. Pishat e mëdha sikur

ndjenin këtë afrim dhe mblidheshin në vetvete. Edhe pemët dhe njerëzit kishin mekanizmat e tyre biologjike të ngjajshme. Tani në bulevard po derdheshin valët e njerëzve, që nxitonin të linin në asfalt lodhjen e ditës. Kurse për te kjo lodhje nuk do të largohej kurrë. Do të ishte mirë që të dilte nga kjo sallë, ku tashmë të zihej fryma. Po e mbajti veten. Ai e dinte se ndoshta dhe të tjerë në këtë sallë kishin mendime të ngjajshme me të. Po asnjëri nuk do të hapej, sepse kjo do të ishte njësoj sikur të nënshkruante dënimin e tij me vdekje. Çfarë thoshte vallë Delfini, po mendonte ai për sekretarin e propagandës, që e kishte gëzuar me një shkrim që kishte bërë për veprën e tij të parë. A thua e kam aleat? po mendonte. Asgjë s'mund të dihej, po ai e dinte se këtë reaksion si të tijin e ndjenin dhe të tjerë. Ishte një komedi e madhe, që po luhej në kurriz të tyre. Ishte diçka absurde. E dinte se arkitekti i saj ishte vetë Hasani, që ndërronte kështu ballancën e forcave në favor të tij. Sigurisht të gjashtë të rinjt do t'i hidheshin në grykë kujt do për Hasanin, meiti kishte fituar si gjithnjë. Si gjithnjë mendoi ai me vete, duke nisur që nga koha e luftës. Ai kish shkelur mbi kufoma për të ruajtur fronin e tij

te perëndisë. Ai ishte Zeusi i gjithfuqishëm, që me një grusht të fuste nën dhe. Sa të tillë ishin futur? Dhe kush do ta kishte radhën tani? Kjo pyetje e tmerrshme po e mundonte tani me një peshë të jashtëzakonshme. Ai nuk do të vdiste nga frika kurrë. Por ankthi do ta shoqëronte ditën dhe natën, kudo që të ishte.

Duhej të bisedonte me Myrton, që ishte bërë ministër i brendshëm. Myrto duhej ta ndihmonte me sigurimine e tij të qelbur kokë e këmbë nga Hasani. E dinte se nuk kishte asnjë ndikim atje. E dinte se kurre nuk do të kishte përkrahje atje. Hasani po, i kishte të gjithë me vete.

Edhe dy orë të tjera zgjati mbledhja dhe më në fund mund të kthehej në shtëpi.

- Edhe ti urime Mahmut - i tha Hasani kur u ndanë.

- Faleminderit, shoku Hasan - tha ai, pa e kuptuar se përse po e uronte.

Ky urim sikur ia ndryshoi disi gjendjen e rëndë. Apo ishte vallë e kundërta. Erinet vallë? Ku ishin ato? A do ta zvarrisnin trupin e tij pa jetë, si të të tjerëve më parë? Nxitoi të dilte nga pallati i Makbethit. Atë çast pa gruan e Hasanit,

që kapi nga krahu anëtarin e re të byrosë dhe jevgun. Parandjenja e keqe sikur iu shtua. Një hije iu afrua. Ai desh thirri, po u qetësua kur pa të shoqen që po i buzëqeshte. Ajo i futi krahun dhe të dy të heshtur zbritën shkallët dhe dolën në rrugë që lidhte KQ me vilën e tyre të re.

Kur hynë në rrugën e ngushtë, ku nuk i dëgjonte kush, e shoqja i tha me zë të ulët. - Diçka po ndodh.

- Çfarë tha ai?

- Diçka po ndodh - tha ajo - Unë parandjej diçka.

- Ti je ogurzezë - i tha ai.

- Jo kësaj radhe nuk gaboj, - tha ajo e ngrysur.

Hynë me hapa të shpejtë në shtëpi. Në dhomën e pritjes panë djalin e dytë me një vajzë të bukur, zeshkane, fytyrë engjellore. Të dy, të kapur nga dora, u ngritën në këmbë dhe buzëqeshën.

- Kjo është Edlira - tha Bujari.

Mahmuti tundi kokën dhe i zgjati dorën, ndërsa e shoqja e puthi.

- Çfarë ke vendosur të fejojesh Bujar - e pyeti i jati.

- Po baba, u përgjigj ai.

- Urime atëherë - i tha ai dhe po kështu bëri dhe e shoqja.

- E kujt je tij mos vajzë - e pyeti ai.

- E Hasan Vegimit - u përgjigj ajo.

- Kushëriri juaj është ai profesori i famshëm i matematikës - qeshi ai.

Vajza tundi kokën.

- Rrini atëherë si në shtëpinë tuaj - tha Mahmuti.

E shoqja e puthi vajzën dhe duke i përkëdhelur flokët i tha - Qenke shumë e bukur dhe duke u kthyer nga i biri shtoi: Më të bukur nuk kishte për ta gjetur. Mirupafshim. Ne me babin do të pushojmë pak. Do të shihemi më vonë. Hamë darkë bashkë, si thoni?

- Faleminderit - tha vajza.

Guzhinjerja dhe kamarieri, bashkë me shoqëruesin, një burrë mustaqelli po e ndiqnin skenën nga dhoma e ngrënies të kënaqur. Natyrisht ata do ta përshkruanin këtë skenë shumë herë dhe do të ishin në qendër të vëmendjes. Diçka e rrallë, që do t'i bënte shumë interesante.

Bujari dhe Edlira të mbetur vetëm, i buzëqeshën ëmbël njeri-tjetrit dhe u hodhën në

krahët e dashurisë. Bota nuk mund të ishte më e bukur. Jashtë po binte muzgu, nata ndriçohej tashmë nga lampadarët e ngrohtë dhe gjithçka dukej se premtonte lumturi e gëzim. E asnjë nuk mund të mendonte se mbi këtë shtëpi shumë shpejt do të binin vetëtimat dhe do të grumbulloheshin retë e zeza. A ishte kjo vallë loja e fatit? Cilat forca kishin parashikuar të keqen, që do të binte me gjithë egërsinë dhe prapasirën e skajshme? Të dy të rinjtë po putheshin aq ëmbël, sa thua se jeta nuk ishte veçse kjo lektisje dashurie, në një natë të ngrohtë prilli, të gatuar veç për copëza të bukura jete. Çfarë forcash të mbrapshta do t'i qepeshin kësaj dashurie, që ishte destinuar të shkaktonte dramën e njerës prej familjeve më të fuqishme të vendit? Makbethi nuk është një përrallë që tregohet netëve të dimrit. Edhe në kohët moderne ka Makbethë po aq modernë.

* * *

Meiti po lexonte atë kohë një libër mbi popullaritetin e Maos në botë. Kjo ishte për t'u çmendur. Mao përkundër librave dhe shënimeve

të tij vazhdonte të rritej. Ai po tërbohej në vetvete që nuk mund të arrinte dot kurrë të bëhej kaq popullor sa ai. Dhe ja një e keqe tjetër. Ai turfulloi nga inati. Gazeta e Estit kishte bërë sipas tij një budallallëk të tmerrshëm. Kishte botuar prapa klasikëve dhe portretin e Maos. E mori gazetën dhe e shkeli me këmbë. I kishte dhënë para këtij maskarai për gazetën dhe partinë e tij dhe ja si e kishte shpërblyer, sepse sigurisht Mao i kishte dhënë më shumë. Ai vazhdoi ta shkelë me këmbë një copë herë gazetën; derisa ajo u bë një lëmsh dhe ai e flaku me një të goditur nga fundi i dhomës. Përkundër plenumit, kjo ishte një ëndërr e keqe. Ai kishte përkundur shpresën e fshehtë se ndofta do ta vinin atë në këtë vend, sepse i takonte. A mund të krahasohej Mao me të, ai njeri i verdhë? Ai kishte portretin e duhur dhe veç asaj i kishte dhënë marksizmit në këtë periudhë të vështirë. Turfulloi me inat të madh. Ky ishte shpërblimi për sakrificat që kishte bërë. Por ai nuk do të dorëzohej. Jo. Akoma ky problem nuk mund të ishte i zgjidhur. Duhej të bëhej qendër e një lëvizjeje marksiste. Kjo duhej menduar dhe për këtë ndofta duhej të mendonte Delfini, të cilin e kishte mbajtur kaq afër dhe të

cilin e kishte shpëtuar kur kishin dashur t'i prisnin kokën. Ai e kishte ndaluar sëpatën në kokën e tij! Dhe ai tani duhej të mendonte sesi të bënte një gjë të tillë të mundur. Ai mori diktofonin dhe shqiptoi me zë të lartë. Delfini duhet të mendojë me profesorin sesi të bëjmë për veten tonë markistët. Duhet shpikur diçka. Nesër kjo t'i bëhet e ditur. E, dyta. Zylyfi si shef i sektorit të veprave të mia të botojë së shpejti një libër mbi popullaritetin tim në botë. Ose diçka të përafërt. Për këtë të ngarkohet Nailja. Unë do të hidhem në sulm! Në fund të fundit kështu bëj realitet një dëshirë të veteranëve tanë që më shkruajnë se pikërisht mua dhe jo Maos i takon ky vend. Po, po.

Tingëlloi zilja. Ai u vrenjt. Kush guxonte ta shqetësonte atë perëndinë në një çast të tillë? Kush? Zilja vazhdonte të binte me ngulm. Duhet të ishte diçka e ngutshme. Ishte sinjali i Myteberrit.

- Hyr, tha ai.

Shefi i rojeve personale hyri me buzë në gaz.

- Ç'është Myrto? - tha Hasani.

- Një gjë e ngutshme shoku Hasan. Duhet t'ua njoftoj patjetër.

Hasani tundi kokën.

- Mahmuti ka fejuar djalin e dytë Bujarin.

Hasani u ngrys. E për këtë duhej ta ndërpritnin? Çfarë kishte këtu? Mos vallë do të ngrihej ai të shkonte ta uronte tani?

- Vajza me të cilën është fejuar djali është e mbesa e Ashim Plepit.

- Mbesa e Ashim Plepit? Ç' thua more Myteberr? Kush ta tha këtë?

- Informacioni është i saktë shoku Hasan -, theksoi Myteberri dhe ajo buzëqeshja ironike ia pershkenditi buzët.

Hasani tundi kokën dhe një buzëqeshje djallëzore ia përshkoi fytyrën. Ai mendoi se dhe në këtë rast fati po e ndihmonte në mënyrë të papritur. Nuk dëshirona ta linte Mahmutin si pasardhës. Jo. Dhe ja tani kishte ardhur momenti për ta goditur, për ta shpartalluar, për ta groposur. Fërkoji duart nga gëzimi. Edhe një tjetër në listë. Edhe një armik i madh i vdekur. Ai do të ishte më i qetë tani për fatin e veprës së tij në të ardhmen.

Ngriti kokën dhe fytyra si meit po i shkelqente si në ethe. Ky komandant, që e mbante hundën lart dhe me rast e pa rast e nxirrte veten si luftëtar më të vjetër e mburrej sidomos me

Spanjën e me luftën, ky luftëtar do të ngordhte së shpejti. Dhe ai do të bënte çmos t'ia shpejtojte një fund të tillë. Tani kishte asin në dorë. Do ta vinte me shpatulla për muri. Do ta pushkatonte. Qenin, atë agjentin e imperializmit dhe të revizionizmit. Pse e fejonte ai djalin me mbesën e armikut numër një të Shqipërisë? Çfarë fshihet pas saj? Zbulo prapaskenën pra? Mahmuti mund të ishte një agjent në gjumë i Fullit, ku ai kish bërë shkollë. Po mund të thurej një legjendë e mrekullueshme më këtë lëndë të çmuar. Dhe ai do të ngrihej dhe më shumë para popullit me komplotin e ri që kishte për kokë Mahmutin. Një mrekulli. Ai u kthye nga Myteberri dhe i tha:

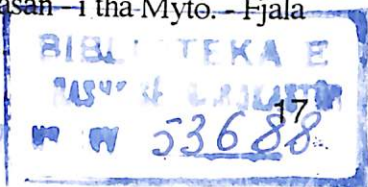
- Nëse informacioni yt është i vërtetë, atëherë ti i ke kryer një shërbim të madh partisë, për të cilën do të shpërblehesh.

Myteberri iu përgjigj: - Lajmi është i sigurtë shoku Hasan.

Hasani goditi me grusht tavolinën.

- E mora qenin në aparat, i dhashë zyrën e të dytit, po paskam futur gjarpërin. Po unë do t'ia pres kokën.

- Të lumtë goja Hasan - i tha Myto. - Fjala jote në vesh të perëndisë!

Hasani ndjente se një valë gëzimi po i çohet nga brendësia e shpirtit, për t'iu përhapur në të gjithë qenjen. Sikur e ndjente veten më të çliruar. Ai mund t'ia linte vendin dhe jevgut të Përmetit, po jo Mahmutit, sepse kjo do të ishte njësoj sikur ta varroste veten. E pushtoi një ndjenjë deliri. Po ai ishte me fat. Pa orën. Ishte vonë për sonte. Le ta linte këtë natë të flinte gjumin e vdekjes, nesër do të fillonte ferri. Nesër. Fli, fli, tha ai me vete. Deri nesër.

- Mýto më sill një shampanjë - tha me buzë në gaz. - Duhet ta festojmë këtë fejesë me të vërtetë. Eshtë një rast fatlum.

- Si urdhëron Hasan - tha shefi i rojeve dhe doli me të shpejtë.

Atë çast si një hije hyri në dhomë Nailja. Ajo e pa të shoqin që po buzëqeshte me vete dhe mendoi përsëri se ndjenja e madhështisë atij nuk do t'i ndahej kurrë. Të gjitha ilaçet nuk i kishin bërë gjë.

- Hasan - i foli ajo me të butë.

- Ai u kthye nga ajo ngadalë dhe nuk tha gjë. Deliri akoma nuk e kishte lënë dhe fytyra i ruante akoma gjurmët e madhështisë që jetonte.

- Unë e di - tha ajo.

- Ti më mirë të drejtoje ministrinë e brendshme - tha ai dhe i vuri dorën së shoqes në sup.

- Unë këtë e bëj për ty, tha ajo. - Unë jam sakrifikuar për ty.

Hasani e shikoi të shoqen dhe buzëqeshi. Me gjithë lojën e fshehtë të intrigave që ajo thurte vazhdimisht, me gjithë lodhjen, ajo çuditërisht kishte arritur t'i ruante gjurmët e bukurisë së saj.

Myteberi solli shampanjën dhe tapa fluturoi jashtë e shoqëruar nga një shkullmë shkume e brdhë. Shkuma fluturoi nga shishja në të dy gotat, që Nailja dhe Hasani i trokitën pa folur.

- Ajo që ishte për t'u bërë u bë - tha ajo - si profete e Delfit.

- Amin - tha Hasani ngadalë.

- Ti je zot - tha ajo me zë të vendosur.- Kështu ka qenë dhe kështu do të mbetet.

Ai nuk tha gjë dhe mendoi se këtë natë mund të binte sipari. Ishte një ditë e shumëpritur. Jo shumë larg tij Mahmuti ndofta po pinte dhe hante i gëzuar, duke mos menduar se çfarë do t'i sillte e nesërmja. Katastrofën - tha ai nie vete dhe i pëlqeu kjo fjalë. Do të biesh në humnerë. Do të

zhdukesh. Mjaft të kam duruar. Gëzohu, gëzohu
tha ngadalë me një qeshje si të Mefistofelit.
Nesër, deri nesër. Nuk ka purgator, ka vetëm ferr.
Ai dhe këtë herë do të dinte si të luante. Intrigat
kishin qenë përherë fusha e tij. Asnjë nuk ia kish
dalë t'i shpëtonte kurtheve të tij. Tani kishte
ardhur ora e Mahmutit. Nesër tha ai me vete.

* * *

Duke dalë nga zyra atë mbrëmje, gazetari
Arbër Deti mendonte se jeta do të ishte me të
vërtetë më e bukur sikur të mos kish kësaj
njerëzish të fëlliqur, që ishin ngado. Ai solli
ndërmend ëndrrën e përjetshme të shkrimtarëve,
që në mënyrë letrare dhe fantastiko-shkencore
ishin munduar gjithësesi të krijonin një armë
ideale kundër të keqes. E megjithatë ajo nuk
mundej, shfaqej kudo si metastazat e kancerit. O
zot, tha ai me vete. Ku ishte ajo perëndia e
gjithëfuqishme e Naimit që ishte shkrirë me
diellin, qiellin, natyrën në përgjithësi? Pse nuk i
dënonte njerëzit e këqinj? Përse? Kur do të
shpëtojë më në fund njeriu prej saj?

Në rrugë tani kalimtarët ishin rralluar.

Dëgjoheshin të qeshura të vagullta. Po jeta ka dhe gëzime tha ai me vete. Dhe ai nuk do të ishte kështu të nesërmen kur të dilte dielli, do të lehtësohej nga ajo barrë e rëndë mendimesh që e shtypte egërsisht qenjen e tij.

Kjo ishte thjesht tragjikomedia njerëzore. Njeriu hiq e mos këput do të jetonte fatin e vet, të mirë ose të keq. Çfarë ishte ky fatalitet? A thua njeriu do të mbetej gjithnjë rob i fatit të vet? A thua vërtet yjet e përcaktojnë fatin e tij? A thua gjithçka ndjek këtë rrugë? Ishte një gjë e tmerrshme të mendoje se një ditë nuk do të shkelje mbi këtë rrugë, nuk do të dëgjoje blegërimin e kopesë njerëzore që shtyhej me zallamahi nëpër këtë rrugë të paraparë. Ja tek po kalonte dhe kryehafija Halo Halaqi, bashkë me shpurën e vet, njeri më i zi se tjetri. Megjithatë ata nuk e bënë veten aspak qeder për të këqiat që kishin punuar në këtë jetë. Dhe ndjeheshin me të vërtetë të kënaqur kur vërenin se sa frikë dhe tmerr shkaktonte kalimi i tyre tek të tjerët. Një palë i përshëndesnin me servilizëm, një palë të ndrojtur, ndërsa të tjerë që i njihnin, po nuk kishin fatin të njiheshin prej tyre shpejtonin hapat të largoheshin sa më parë nga grupi i

tmerrit. Arbëri ishte në gjendje të kuptonte se çfarë përfaqësonin ata në të vërtetë në mekanizmin e shtetit. Forcën e së keqes, ja çfarë mishëronin ata në këtë jetë, një forcë të errët që po të fuste në natën e saj të fshinte nga faqja e dheut. Njihte disa prej tyre. Po kur ai kaloi pranë askush nuk e përshëndeti. E mirë tha ai, kjo do të thotë se jam në rregull me ndërgjegjen. Kur kishte kaluar disa hapa më tutje dëgjoi zërin e Pelaqit, kolegut të tij të zyrës që po përshëndetej tërë pompozitet me grupin e njohur. Neveria për të iu shtua dhe më shumë. Vërtet që këtë mbrëmje nuk do të ishte më anëtar i kolegjumit, ama kishte shpëtuar nga një mbledhje e përditshme ideote, ku gjithçka përcaktohej nga ai qelbësira jezuiti, Helaqi, që e drejtonte gazetën prej tri vitesh. Ku ka rënë gazetaria tha ai me vete i hidhëruar. Ishte me të vërtetë e tmerrshme që fati i gazetarëve drejtohej nga njerëz të tillë të zinj. Njerëz të zinj kemi kudo tha ai. Të zinj janë dhe këta që sapo kaluan, i zi është shefi im, i zi është edhe Pelaqi, që më shumë rri në rrugë se në zyrë, më shumë nuk shkruan se shkruan. E megjithatë ai ishte krah i kryeredaktorit. Arbëri disa herë ishte përpjekur ta vinte në vend një gjë të padrejtë, e megjithatë

çuditërisht ishte ai që e kishte pësuar. Kush fshihej në të vërtetë pas Pelaqit? Vallë ato forcat e errta? Ndoshta, Po mundet që ai maskara ta kishte kompromentuar shefin në një mënyrë ose në tjetrën. Ç'ishte ajo fjale që thuhej për kontrabandën e floririt? Kishte disa kohë që gazetatat e perëndimit shkruanin se ari shqiptar kishte përmbytur tregon evropian. Nga dhe s'i kishte dalë ky ar? A nuk fshihej këtu diçka më e thellë, mos vallë vetë partia e kishte nxjerrë në shitje arin e saj duke e shpërndarë nëpër shumë duar? Ari i grabitur, ari i gjetur duke marr në qafë dhe shkatërruar shumë jetë njerësisht. Sa krime vallë janë kryer për këtë ar? Ai kishte dëgjuar se si kishte vdekur i jati i profesorit të gjuhës në fakultet, i torturuar nga mostregimi i vendit ku kishte fshehur arin.

Çfarë është drejtësia tha ai? Një lojë në duart e një shteti, që bën si të dojë me jetën e njeriut. Ja ai ishte ndarë nga gruaja dhe tani jetonte në zyrë, e kishte nxjerrë nga shtëpia fishek se ashtu donte ish-gruaja e tij, që kishte kërkuar divorsin. Ai kishte shkuar në zyrë, i bindur se nuk donte të bënte fjalë për hir të fëmijëve që i donte kaq shumë. Çfarë kishte bërë

ai që e kishte ndarë ajo? Nuk e kish tradhëtuar asnjëherë, nuk pinte, nuk kishte vese të tjera, veç që bënte nganjëherë fjalë për paratë. Kishte sakrifikuar për të krijuar një farë mirëqenie dhe ja një ditë ajo qelbësira e kishte hedhur në gjyq kor së koti për hiçgjë. Dhe Lej fenet e gazetës me fytyrën e zezë, kishin fërkuar duart. Madje fytyra e zezë i kishte thënë një mbrëmje që po të mos e fitonte gjyqin do ta fluturonin nga gazeta. O sa i poshtër. Kishte dashur ta pështynte në fytyrë. Kjo do të ishte për të hakmarrja më e mirë dhe e fundit. Ta pështynte një herë në fytyrë atë pleh, që vetëm emrin kishte njeri. Një qënje e ndyrë, intrigante, e poshtër, mashtruese, ofenduese, djallëzore. Mundet të gjente për të shumë epitete, veçse ai ndodhej në duart e këtij çerberi dhe ishte i detyruar të punonte që të fitonte bukën e gojës. Kështu ishte. Dhe për hir të pasionit që është ajo fuqi shkatërruese e gazetarit. Ai si dhe të tjerë konsumohej në copëza të vogla që më së shumti nuk kishin të njejtën vlerë për njerëzit dhe vetëm një pjesë kishte fatin të ishte margaritar. Veç prapëseprapë, megjithëkëtë vetëmashtrim të përjetshëm të gazetarit, vazhdonin të punonin më me zjarr si më parë, pa menduar se një ditë

këto copëza do t'i merrnin në qafë përfundimisht. E megjithë këtë prap dhe ai nuk tërhiqej, edhe pse fytyra e zezë ta bënte gazetarinë sterrë dhe të bënte të iknje një ditë e më parë nga gazeta. Qindra herë kishte menduar të ikte sa më larg, por në çastin e fundit ndërronte mendje, i bindur se kudo që të shkonte do të kishte kudo të bëje me fytyra të zeza. Këtu fshihej një nga mekanizmat më djallëzore të shtetit. Ndofta sepse kudo duhej të kishte të besuar, që informonin dhe bindeshin në mënyrë servile. Ja si funksiononte në të vërtetë një shtet i ashtuquajtur proletar. Këto ishin ingranazhet e domosdoshme të regjimit. Ata transmetonin dhe merrnin. Ata robër, hafije, gjytrymë, mizorë. Qenie vetëm me veshë dhe me sy. Çerberët e kohëve moderne. Rojtarë të ferrit. Si do të iknje vallë prej tyre? Ata kishin hjerëzit e tyre kudo. E megjithatë vetëm me një gjë ata nuk ia dilnin, në subkoshiencë. Subkoshienca ishte triumfi i njeriut mbi fytyrën e keqe. Megjithë hafijet dhe dedektorët e shumtë, subkoshienca fshihte sekretet më të mëdha të një njeriut, që po të dilnin në shesh do të çonin drejt e në hapsanë. Hapsana e të zinjve. Ata talleshin me njeriun, ata qenje vallë njerëzore. Një poet i futur në burg

vetëm se kishte sharë në ca vargje Stalinin. Tmerre. Mizori e pafund. Vaxhi Behri i braktisur dhe i hedhur si leckë, ndonëse dokumentat osmane mbeteshin në tonelata pa u studiuar. Çfarë regjimi vallë? Njerëz të internuar vetëm se ishte arratisur dikush, që ndofta ishte çuar nga vetë fytyrat e zeza. krim pa ndëshkim. Triumfonte e zeza mbi njeriun. Deri kur? Derisa perëndia të ishte në fronin e ndërtesës së KQ. Njeriu i adhuruar si zot. Ai vetë i vetëshpallur zot, që zotin e kishte degdisur. Dhe sa kohë do të vazhdonte vallë kjo shembje, kjo humbëtirë? Deri kur do të sundonin fytyrat e zeza, që e kishin çuar të jetonte si qen në një papafing të ndyrë? Ai e dinte se kjo ishte hakmarrja e tyre. Ai e ndjente se kush fshihej dhe e drejtonte fatin e tij. Po te kush të ankohej? Te perëndia e Naimit? Ku ishte fshehur vallë ajo? Sa kohë do të bëheshin kështu të pafajshmit viktima. Dhe ata të përlyerit deri kur vallë do të komandonin dhe do të gëzonin jetën mes të mirave. O si nuk kam një grusht të fuqishëm. Migjeni i mrekullueshëm e kishte ndjerë të keqen dhe ishte tërhequr para saj duke shfryrë me këtë varg ortek.

Sa i trishtuar ishte këtë mbrëmje. Ah po

të kishte fëmijët do të ishte krejt ndryshe. Po tani kishte mbetur vetëm dhe të dy fëmijët, Diellori dhe Borani ishin qenjet që e donin më shumë, megjithë të keqen e së jëmës së tyre. Ato ishin triumfi i tij, jeta e tij, pohimi i tij në të ardhmen. Të gjithë vuajnë nga ndjenja e përjetësisë. Ndofta te gazetarët kjo ishte më shumë e zhvilluar se tek të tjerët. Natyrisht ai i kishte zili njerëzit e mëdhenj, ata që nuk vdisnin kurrë përmes veprës së tyre. Po të gjithë nuk e kishin atë fat. Masa e madhe mbetej pa emër dhe lindëte dhe vdiste pa e njohur veç një rreth i ngushtë. Të shkëlqenje si meteor në horizontin e botës ky ishte privilegj i gjenialëve. Ai nuk ishte gjenial dhe as pretendonte të ishte i tillë, veç një trajektore e kishte përshkruar. Ai qeshi me mendimet rreth pavdekësisë dhe ia pati zili njerëzve të thjeshtë që shkonin pranë tij dhe buk bëheshin merak nëse ishin apo jo të lavdishëm. Nganjëherë ai i kishte zili njerëz të tillë për indiferencën e plotë për atë që ndodhte pasi do të vdiste. Ata nuk bëheshin merak për këtë dhe kjo ishte më e mira. Ta gëzonin edhe një ditë, kjo ishte fitorja e tyre e madhe. Nuk po nxitohej të kthehej në zyrë. Te rruga e Elbasit ai hyri tek një pastiçeri për të pirë

një konjak. Ky ishte i vetmi luks që ia lejonte tani vetes me buxhetin e kufizuar. Ai mori konjakun dhe u ul në një nga tavolinat e preferuara buzë dritares. Nganjëherë kishte fat dhe shikonte fëmijët që ktheheshin me të jëmën nga ndonjë vizitë. Atëherë ai trokiste në xham dhe kënaqej kur ata të dy kthenin kokën dhe i buzëqeshnin, pa ndaluar, me të jëmën që i tërhiqte. Shtriga, thonte ai me vete. Njeriu i shtriguar. Çfarë do të bëhej po t'i linte fëmijët një çast? Çfarë vallë kishte ajo në gjoksin e saj të lëshuar? Një gur. Me siguri, sepse nuk kish zemër njerëzore që t'ia mohonte këtë kënaqësi të jatit. Ky ishte mjerimi i jetës, ky ishte triumfi i së keqes mbi të mirën. Ajo donte t'i tërhiqte nga fati i tij. Çfarë ishte ajo? Vallë vepronte kështu vetëm për hir të vetes? Apo kishte fytyra të zeza që e komandonin dhe jetën e saj. Pse vallë ajo ia kishte lënë veten këtyre forcave? Deri ku shkonte budallallëku dhe trashësia e saj? Apo ishte fytyrë caraga që rrinte gjithnjë me të? Kur vallë do t'ia gjente rrënjët e kësaj të keqeje? Kush e kishte futur vallë këtë kodosh në lojë? Forcat e errëta?!

Ndjeu nevojën të zbrazte urinën e vogël. Kishte ditë që shkonte shpesh në tualet. Nuk do

të besonte se ishte sëmurë. Jo. Sepse kishte ditë që ai shkonte fare normalisht. Atëherë, po pyeste si veten. Çfarë të ishte vallë? Ai kishte lexuar diku për trajtimin me psikofarma. Njeriu i shkretë ndodhej nën pushtetin e njerëzve të zinj. Ata përcaktonin fatin e tij, nisur nga arsye fare pa arsye. Ai e ndjente se ishte afër të vërtetës dhe i inatosur piu një gllënkë konjak. Në ndikimin e alkoolit mendja filloi t'i punonte më shpejt. Nuk ishte vetëm kjo që e bënte të mendohej. Nganjëherë kur pinte diçka ai do ta paguante këtë me një masturbim të vazhdueshëm gjatë natës që e cfiliste krejt. A ishte kjo vallë normale? Apo disa herë që përsëriste gjithë kohën fjalë idiote ose të këqia, që të çonin në kurifin e çmendurisë? Apo kur kalonte nga ndjenja e vetmisë në atë të inferioritetit dhe më tej e euforisë? A ishin vallë këto gjendje të natyrshme të tijat apo të krijuara artificialisht? Kush vallë e bënte këtë? Mos vallë i shkrepiti atij në mendje për këtë arsye e kishin sjellë në zyrë? Ushqimet në frigorifer? Kafja që pinte në klub përditë? Një mister dhe tragjedi. Ato fytyrat e zeza ishin ata që e organizonin gjithë këtë. Përse e bënin ata këtë? Mos vallë ishte hakmarrja për shkrimet e tij kritike? Ato e

kishin gjetur këtë poshtërsi që të kënaqeshin duke e bërë të vuante. Çfarë heq njeriu pa e ditur, tha ai me vete dhe rrokëlliu dhe një gllënkë tjetër. Mendonte shpesh se nga kjo gjendje e trishtuar ndofta do ta shpëtonte një grua e mirë. Po ku ta fuste dhe si do ta mbante me kaq para? Tmerr. Kishte punuar një jetë të tërë dhe ja cila ishte pasuria e tij. As nuk e kish pirë as nuk e kish bërë rrush e kumbulla. Një jetë tragjike. Kishte dy palë rroba, ca brekë, ca këmishë, frigoriferin, ca para të pakta në arkën e kursimit. Tmerr të mëndosh, tha ai. Këta fytyra të poshtra mbartin të gjithë poshtërsinë e jetës, tha ai me vete. Nuk ka poshtërsirë që ata të mos e dinë dhe venë në zbatim. Ata dinë gjithçka për çdonjerin dhe duan që secili të jetojë si duan ata. As që duan t'ia dinë për të mirën dhe të bukurën. Për këta njerëz ai kishte vetëm një dënim - t'i pështynte njëherë në fytyrë duke i thënë - ju jeni mostra, mostra! Kaq.

Ai nuk mund të vërente se atë çast përkundraill po rrinin dy njerëz, që ia kishin ngulur fytyrën e zezë dhe ndiqnin me vëmendje gjithçka. Njeri prej tyre ishte oficeri i sigurimit Hyseni, dhe tjetri personazhi ynë i njohur, Pelaqi, një fytyrë lapardhare, me një lëkurë të neveritshme

të fytyrës.

- Ky maskara as ka ndërmend të ikë nga Tirana - po thonte atë çast oficeri i sigurimit, Hyseni me mllef. Unë kujtoja se përjashtimi nga kolegjumi do të bëhej shkak për tërheqjen e tij.

- Eshtë maskara ai - tha Pelaqi duke u zgërdhirë. Nuk largohet nga Tirana se ka dhe fëmijët.

- Atëherë pse u bë gjithë kjo?

- Ndofta një depresion do të ketë - tha Pelaqi.

Hyseni tundi kokën.- Ministrat janë ankuar për të, presin diçka. Ky maskara i çmendi me artikujt e tij.

- Për punë është ama - tha Pelaqi.

- Ku e gjen vallë gjithë këtë energji? - tha si për vete Hyseni. Sa herë e çojmë në banjë. Të ishte ndonjë tjetër do të kishte marrë fund. Ndërsa ky punon si të ishte djalë i ri.

Pelaqi qeshi. - Një drogë do t'i bënte mirë sonte.

- Nuk duhet tepruar se ndofta nxitet nga kjo të martohet përsëri - tha Hyseni.- Laja do të inatoset shumë po të ndodhte kjo.

- Ku e gjen gjithë atë guxim? tha i Hyseni.

Më duket e çuditshme. Shko një herë dhe futja xixat. Unë po të pres këtu.

Pelaqi tundi kokën dhe hyri në pasticeri.

Arbri e pa dhe piu me inat një gllënkë. Nuk donte të fliste me këtë dreq tani. Nuk mundej. Ishte e neveritshme. Ishte djalli, ishte gogoli që e trembte. Ishte një forcë e zezë. Pelaqi e ndjeu reaksionin e tij dhe i tha:

- Edhe ti pse mërzhitesh që të hoqën nga kolegjumi?

- Kush tha se jam mërzhitur - ia preu ai me inat!

Ishte një provokim i zakonshëm i hafijeve. Atë çast figura e deformuar e Pelaqit iu bë më e neveritshme. Nuk është çudi që e kishte ndjekur. Nk është çudi që ishte futur në pasticeri kastile për të. Ata i dinë të gjitha format e torturimit. Ata janë njerëz që mishërojnë torturën e gjithanshme. Ata njohin makabren, mënyrat se si të bëhet e zezë jeta e një njeriu që nuk e dëshirojnë, pse nuk është ashtu siç e duan ata.

- Pelaq ti je njeriu që nuk dua të shoh tani
- tha ai i qetë.

Fytyra lepardhake u zgërdhi. Zakonisht lëkura e njerëzve të tillë është si një shollë derri,

e padepërtueshme. Asaj nuk ke çfarë i bën se është e staxhionuar, dhe pse kjo lëkurë deri diku është markuar me një vulë, shenjë që tregon se mbrohet nga dreqi shtet.

- Unë thashë do më jepje një konjak, ia ktheu Pellaqi.

- Nuk kam dëshirë të pi konjak me ty Pellaq, - i tha Arbëri. Apo të ngrihem dhe të iki?

- Jo mo unë të pashë vetëm dhe më erdhi keq!

Arbëri e vështroi dhe po çuditej me veten sesi njeriu mund të shtiret asisoj dhe ta shesë veten për të kundërt.

- Kujton se po të besoj? - i tha ai.

Pellaqi u zgërdhi. - Ti i zmadhon gjërat!

- Ti je si Pont Pilati - i tha Arbëri.

Pellaqi u zgërdhi një copë herë, duke treguar dhëmbët e zverdhur nga duhani i shumtë që pinte.

- Pellaq - tha Arbëri. - Nuk dua të pi konjak me ty dhe me Helaqin. Pikë. Dhe më ler rehat tani. Mjaft ma keni nxirë jetën.

Pellaqi u ngrit gjithë inat dhe shfreu. Mos kujton se do të durojmë jetë dhe mot fyerjet e tua.

- Kërcënime? Arbëri turfulloi. - Ti i ke zakon. Po tek unë basta.

- E po helbete na ke mësuar dhe italisht. Zëri i Pelaqit tingëlloi ironik.

- Të paktën injorant nuk jam si ti dhe Helaqi që ka mbetur me rusishten e shkollës së komsomolit.

- Këtë do ta paguash - u hakërrye Pelaqi dhe u largua tërë inat.

Arbëri buzëqeshi dhe e ndjeu veten më të lehtësuar pas asaj fitoreje si të Pirros. E dinte se për këtë fitore nesër do të duhej të paguante shumë. Sa mirë të ishte zog të fluturonje, të shkonje diku larg këtyre njerëzve. A thua ekzistonte diku një vend i tillë? Si ishte vallë perëndimi? Asnjëherë nuk kishte shkuar. Kur do të shkonte? Mos vallë kjo do të mbetej një ëndërr si për shumë kolegë të tij? Pse vallë? Pse vallë na kanë izoluar kështu? Ata sigurisht, forcat e zeza. Ata ishin kudo, atyre u interesonte ky terr. Dhe kush mendohej të shqyente këtë terr, përfundonte keq.

Atë çast sikur pa Pellaqin me një burrë të bëshëm që kaluan me nxit. Çfarë do të spiunojnë? - qeshi ai. Çfarë qenjesh janë vallë, si hanë, si

rrojnë si buzëqeshin kur bëjnë aq të këqia?
Ndoshta duhet të kenë një formim të veçantë.

- Diçka duhet t'i bëjmë atij maskarai - po
i thonte Pelaqit oficerit të sigurimit.

* * *

Në zyrën e zëvendës drejtorit të sigurimit të shtetit, një mesoburrë me fytyrë artisti, ishin mbledhur katër vetë. Dy ishin nga dega e dytë e ministrisë së jashtme, që merrej me zbulimin. Të dy qenë të shkurtër dhe me fytyra të zymta. Tjetri ishte oficer i drejtorisë speciale të Tiranës. Zëvendës drejtori Haloja po studionte një material që e kishte sjellë zbulimi gjatë vizitës së fundit të shkrimtarit Ermal Bredhi në Fran. Haloja duke lexuar nënqeshte nga kënaqësia dhe i kishte zili kolegët e degës për punën e paqme që kishin bërë. Ishte një material që pa fjalë e raste Ermalin brenda në hapsanë, sikur të aprovohej. Biseda të regjistruara, sharje për socializmin, diskreditim i sistemit, hapje kufinjsh, propagandë e hapur antikomuniste.

- Ju përgëzoj, tha Haloja. - Keni bërë një punë të mrekullueshme.

- Shefi ynë bërë llafe për shpenzimet, tha njeri prej tyre.

- Për këtë flas unë me shefin, mos u bëni merak - qeshi Haloja.

- Do të vish tani të pimë diçka në "Drin"?

- Shkoni ju, se unë vij pak më vonë - u tha ai.

- Hajde dhe vazhdoje më vonë apo nuk pret - tha njeri nga të degës së dytë, zeshkan, i ngjeshur.

- Jo shkoni se unë do vete të bisedoj pak me shefin - ia priti ai. - Kjo është një kuti baruti.

' - Atëherë po të presim tek vendi - thanë dy të tjerët.

- Po, u tha Haloja dhe u zgjati dorën.

Kur ata dolën, Haloja i tha kolegut - Shokë të mirë, të devotshëm.

Oficeri i sigurimit të degës së Tiranës u mjaftua të buzëqeshte i matur. Mes oficerëve të bazës dhe të ministrisë kishte gjithnjë një kanal ndarës. Ata të bazës e ndjenin se ata të ministrisë i mbanin poshtë vetes dhe nuk i përfillnin kaq shumë. Veçse në fund të fundit, në praktikë vendoste baza, me informatorët e saj. Ishte pikërisht kjo arsyeja që atë e kishte thirrur

zëvendësdrejtori i sigurimit, një figurë tepër e lartë në hierarkinë e sigurimit dhe që gëzonte një nam të padiskutueshëm.

- Raqi të kam thirrur që të bashkëpunojmë për shkrimtarin - tha Haloja.

- A mund ta lexoj dhe unë materialin, guxoi ai të kërkonte një gjë që ndoshta e dinte se nuk do të realizohej.

- Në asnjë mënyrë - ia preu Haloja. Materiali është tepër rezervat dhe vetëm për udhëheqjen.

- Atëherë ne jemi vetëm për të nxjerrë gështenjat nga zjarri - ia pati tjetri i lënduar në sedër.

- Tamam - miratoi Haloja. E ke përcaktuar mirë. Në fund të fundit ju e keni detyra që ta rrasni brenda atë qen, që na e ka sjellë në majë të hundës.

- Po si? pyeti Raqi.

- Ja pra writeni një çikë mendjen - ia bëri Haloja dhe fytyra i mori një shprehje serioze. - A nuk mund ta bëni atë mikun e Ermalit të bashkëpunojë?

Në zyrën e madhe me dritare nga bulevardi ra heshtja. Dëgjoheshin vetëm hapat e

njerëzve dhe boritë e makinave.

- Ju duhet ta detyroni atë qen të bashkëpunojë patjetër - tha Haloja me zë të vendosur. - Ne kemi nevojë vetëm për një deshmitar. Dhe këtë duhet ta bëni ju. Kompromentoheni, bëjeni që të gabojë diku, rraseni për ca ditë, i shtini frikën, dhe detyrojeni kështu që të nënshkruajë. Me kryetarin do të flas unë që t'ju lerë dorë të lirë. Duhet të kuptoni se ka ardhur koha që ta godasim këtë qen, që mbrohet padrejtësisht dhe gëzon përkrahje lart. Në se do të lemë njerëz të tillë kështu të lirë, atëherë puna jonë shkon dëm. Ne duhet patjetër që ta bëjmë udhëheqjen me fakte që të ndryshojë opinionin, për ta bindur që tek shkrimtar Ermali kemi një armik të socializmit dhe komunizmit. Dhe këtë do ta bëjmë patjetër.

Në të vërtetë Raqi nuk kuptonte se pse zëvendës drejtori i sigurimit të shtetit ishte kaq i vendosur kundër Ermalit. Dhe ai nuk kishte simpati për të, po që të bëje kaq shumë kundër një njeriu duhej të ushqejë një urrejtje patologjike. Në të vërtetë dhe ai mendonte se Ermali e kishte hak një burg se si shumë e hapte gojën. Por ama derisa asnjë nuk dëshmonte dhe në rastin e tij nuk

bashkëpunonte, ai nuk kishte se ç'të bënte. Nuk ishte pafajësia e Ermalit, po pamundësia për të vërtetuar me prova të pakundërshtueshme fajësinë e tij të njohur.

- Dëgjo shoku Halo - tha ai - Kjo çështje i kalon kompetencat tona dhe unë mendoj se kjo duhet të kalojë plotësisht në sferën tuaj. Ky është një peshk tepër i madh për ne. Nuk e gëlltisim dot.

Haloja që në fillim u vrenjt, u detyrua të qeshë dhe t'i japë të drejtë oficer Raqit.

- Në rregull atëherë - tha ai. - Me këtë punë do të merrem vetë. Unë do t'i them dhe kryetarit tuaj që të jetë në dijeni. Veç për çdo rast do të duhet dhe ndihma tënde. Mund të shkosh.

Raqi i zgjati dorën. Ishte i kënaqur që puna kishte rrjedhur kështu. Me të vërtetë kishte muaj që ishin vertitur në një rreth vicioz, pa një rrugëdalje. Ishin futur si në një labirinth, nga nuk po dilnin dot. Ai doli në koridor i lehtësuar nga një barrë e rëndë.

A.T

Haloja qëndroi për një çast me materialin në dorë dhe me një ndjenjë pakënaqësie të dukshme për oficerin e degës së Tiranës, që kishte shpejtuar të dilte nga kjo valle. Të gjithë i

tremben kësaj çeshtje. Po ai nuk do të dorëzohej dhe donte ta çonte deri në fund. U ngashërye kaq shumë nga ky mendim, sa u bë i bardhë në fytyrë. Doli nga zyra me një ndjenjë deliri dhe u drejtua nga kabineti i ministrit. Ministrin e kishte në krahë për Ermalin, ai e dinte se dhe shefi nuk e honepste. Kësaj radhe ai donte të kërkonte kompetenca të veçanta. Edhe pa miratim. Po rrugë tjetër nuk kishte. Ose do të fitonte dhe do të çante, ose do të humbte. Atë njeri ai e urrente, e quante si armikun më të madh të sigurimit. Sa të ishte ai i lirë, sigurimi nuk ishte tepër i fortë. Prandaj ai duhej të fitonte këtë lojë patjetër.

Për një çast, pasi i kaloi dalldia e delirit, ai gjykoi me arsye të ftohtë se ndoshta do të ishte mirë që ta linte këtë punë. Në fund të fundit ata nuk mund të akuzoheshin se nuk e kishin bërë punën e tyre. Ata bile kishin bërë shumë më tepër nga ç' duhej. Ishte koha që të tërhiqej, ose do të vinte në rrezik atë që kishte fituar. Veçse kjo ndjenjë dobësie në brendësinë e tij zgjati vetëm një çast. Ai ndjeu përsëri valët e urrejtjes që po e pushtonin të tërin. Jo tha ai nuk do ta linte këtë punë në mes të rrugës. Në këtë gjendje hyri tek kabineti i shefit, ku Jozefi, oficeri rondokop, e

përshëndeti buzagaz.

- Mund të hysh i tha. Eshtë vetëm.

Kur hyri Haloja, ministri një burrë me nofulla të dala, shumë i shëmtuar, ia bëri me dorë të ulej, duke ngërdheshur fytyrën. Haloja mendonte se ndoshta ministri mund të zgjidhej pak më i pashëm, si për shembull ai. Po ai e dinte se për atë post bëhej një luftë e fshehtë lart në udhëheqje. Kësaj here i fituari kishte dalë Mahmuti, sepse kish arritur që të ulte atë që donte në postin e lakmuar. Veçse ai e dinte se kjo lojë mund të prishej shumë shpejt dhe një ditë ky ministër nuk dihej se nga shkonte.

Pasi e përshëndeti, ministri e pyeti nëse sollën materialin atë të degës së dytë.

Haloja tha “po” dhe i zgjati materialin.

- Nuk kam kohë ta lexoj tani, tha ministri dhe pa orën. Në 5 duhet të jem në Drin.

“Oho tha Haloja me vete. Paska orgji sot me ato zoçkat e “ekipit”. Për këtë e kishte zili.

- Çfarë mendon ti - e pyeti ministri.

- Unë mendoj se ne duhet të merremi vetë me këtë çeshtje shoku Myrto, tha Haloja duke iu shmangur shikimit në sy të shefit. Ai druhej se mos shefi vinte re neverinë që i shkaktonte pamja

e fytyrës së tij.

- Dhe konkretisht çfarë propozon?
Ministri dukej se ishte me ngut.

- Leje për kompromentim deshmimtarësh dhe përgjim telefoni. Më duhet të hidhemi në sulm dhe ta fitojmë këtë lojë shoku Myrto. Problemi shtrohet o ai o ne. Ne nuk duhet të pranojmë që një njeri pa na pyetur ne të dalë sa herë të dojë jashtë shtetit. Dhe ai duhet të marrë leje këtu.

Ministri nuk foli. Ai e kuptonte se Haloja e shtronte çështjen si duhej. Ky Ermali i kishte kaluar të gjitha dhe nuk i fuste në hesap fare. Në fund të fundit ai duhet të kuptonte se ishte sigurimi që vendoste. Pra ai duhej t'i linte rrugë të lirë Halos. Por për përgjim telefoni ai nuk kishte kompetencë në këto raste, pa lejen e shokut Hasan. Ai e dinte se kjo nuk mund të bëhej kurrë. Atëherë? Mbeteshin rrugët e tërthorta. Ai tundi kokën. E dinte se kjo ishte një lojë që të bënte të humbisnje kolltukun. Një gabim dhe fluturonte nga kjo zyrë, ku piqeshin të gjitha fijet. Por dhe Haloja kishte të drejtë. Deri tani kishin kapur ca peshk të vegjël. Hasani e kishte shprehur hapur pakënaqësinë. Por ai nuk do të dorëzohej. Po qe

se do të bëhej diçka ai do ta bënte.

- Mirë - i tha Halos. Vepro, po asgjë me shkrim. Kjo të mbetet midis nesh. Po të fitosh të lumtë, në rast të kundërt mua nuk më ke. Je dakord?

Haloja u zbe. "Kjo ishte tradhti" tha ai me vete. Tjetri po e linte të merrej në qafë. Po ai nuk do të tërhiqej. Ndjeu përsëri sesi i zgjohej urrejtja.

- Dakord, - tha.

Ministri u ngrit dhe duke u zgërdhirë i zgjati dorën. - Sukses atëherë! Mua do të më kesh për çdo rast pranë. Sikur ta rrasim atë qen, do të gëzojmë gjithë sigurimin.

- Faleminderit shoku Myrto - tha Haloja.

Mund të largohem?

Ministri tundi kokën dhe e përshëndeti.

Kur ngeli vetëm u çua dhe me hap të shpejtë hapi kasafortën. Mori me kujdes një pako dhe e hapi me të shpejtë, me gishtat që i dridheshin, kur mendoi kënaqësinë që do të provonte pas një ore. Bjondja do të rrëfehej në shtratin dopjo të dhomës matrimoniale të hotelit. Doktor Selimi e kishte porositur që drogën ta merrte një orë para dhe efekti i saj ishte i plotë pas tri orësh dhe më shumë. Kjo radhë ishte e paparashikuar. Ai donte

të zbatonte një porosi të ngutshme të Mahmutit për moralin e Edlirës, që ishte perëndesha e skuadrës. Ai kish dashur ta fuste vetë në shtrat, ajo nuk i ishte dhënë, ndonëse ai e kishte kërcënuar se do ta nxirrte jashtë nga skuadra, për shkak të biografisë. Ajo prap nuk i ishte dhënë, kështu që ai e lakmonte dhe më shumë. Tani ajo ia kish hedhur lakun Bujarit, djalit të kryeministrit dhe ai kish bërë mirë që nuk kishte kaluar në masa të tjera. Tani Semi në shtrat do t'i tregonte se mos vallë Edlira kishte qenë dashnore e dikujt? Ai futi në gojë drogën dhe e kapërdui. Çfarë mrekullie do të kalonte një ore më vonë. Çfarë trupi kishte dhe Semi. Ajo kishte biografi të keqe, po ai një ditë e kishte marrë me vete në Drin dhe atje në hotel e kishte përfshirë në shtrat i kish hequr brekët dhe kur droga kish bërë efektin, e kish kapur me zor. Ajo kishte qarë, po nuk kishte bërë fjalë. - Ti do të shkosh jashtë shtetit - i kish thënë ai. Trajneri do të thotë nesër. Qysh atë ditë ajo ishte futur në shtratin e tij disa herë. Sot ishte jashtë radhe. Ai i ra telefonit të makinës dhe menjëherë u përgjigj shoferi - Gati pyeti ai. - Gati shef.

Ai doli nga zyra dhe i tha Jozefit që u

ngrit në këmbë - Jozef, mos i trego askujt ku jam, po ti e di ku mund të më gjesh.

- Në rregull shef - u përgjigj ai dhe ia bëri me kokë.

Pas një çike “Pezhoja” shaku në drejtim të Drinit. Pranë ministrit rrinte një vajze bjonde, me fytyrë të nxirë, të mprehtë.

- Mirë je Semi - i tha ministri dhe i shkoi dorën nëpër shalë. Vajza bëri një gjest neverie, po e dinte se ishte e kotë. Ajo tani e kish marrë punën ndryshe. Neverisë që kish ndjerë në fillim nga kontakti me këtë shëmtirë, ia kish lënë vendin një ndjenje të panjohur më parë, ndjenjë e moskujdesjes për çfarë ndodhte. Tani ajo mendonte përfitimin dhe në fund të fundit ndjente një farë kënaqësie se ishte dashnorja e ministrit të brendshëm dhe shpesh qëllonte që dëgjonte biseda sekrete. Ishte diçka tjetër pra që i përkëdhelte sedrën, kështu ajo tani nuk po i priste më me aq tmerr këto seanca seksi, ku ministri zhgërryhej si një derr shpejt e shpejt, pa forcë në mënyrë krejt mekanike. Ajo rrinte pa lëvizur dhe ndjente si penisi i tij i vogël depërtonte në mishin e saj të fjetur, pa dëshirë. Ajo seç ndjente një pickim dhe kaq. Ai përdorte prezervativa gjithnjë

dhe ajo nuk kish frikë më. Bënte mirë që përdorte parashuta se një kontakt me mishin e tij nuk do ta duronte.

Dora e tij i shkau nën fustan dhe ai e përkëdheli. Ajo ia shtyu dhe nuk e la më gjatë gjithë udhëtimit.

- Mos harroni se jeni ministër - tha ajo.- Vetëm në hotel nuk jeni dhe zhgërryheni si një derr në baltë.

Ai qeshi dhe nofullat iu futën dhe më shumë në zgavra.

Kur arritën në hotel, ai nuk i foli vajzës, po doli me të shpejtë. U ngjit shpejt në katin e tretë, ku ishte dhoma e tij sekrete. Pas pak ai ndjeu se Semi u ul në shtrat dhe nuk po xhvishej.

- Çfarë ke tha ai.

- Dua që të më japësh me shkrim - tha ajo.

- Je në vete, tha ai.

- Jam që ç'ke me të, tha ajo. Ose me letër ose bëje vetë.

Ministri iu afrua dhe e shtriu me zor. Filloi ta puthte po ajo e shtyu.

- Letrën o qen, - tha ajo - pse rri.

Ai iu hakërrua po vajza nuk e bëri qejfin qeder. Ngriti fustanin duke treguar këmbët e saj

të mrekullueshme. Ai po shkumbëzonte nga efekti i drogës. Deshi ta qëllonte, po pati frikë se mos vajza ulërinte.

- Xhvishu, po të them - tha ai me të egër dhe ndjente se si droga po ia humbiste forcën.

- Letrën, tha vajza.

Ai i tërbuar nxorri bllokun, shkroi ca fjalë dhe vuri nënshkrimin.

Vajza e mori letrën, e lexoi dhe qeshi.

- Mirë babush - tha dhe filloi të xhvishej.

Kur mbeti lakuriq dhe u shtri, ministri u fut në shtrat dhe e kapi me egërsi. Penisi i tij i shëntuar, siç ishte vetë, i futur në prezervativë, ngjante i zi. Ai e futi mes shalëve të saj dhe u lëshua krejt i pafuqi pas pak.

Vajza u ngrit dhe duke u fshirë me peshqir tek dritarja. Ai e ndiqte me sy i etur dhe lakmonte trupin e saj të mrekullueshëm. Ajo ishte femë. Befas iu kujtua pse e kishte thirrur sot.

- Semi i tha dua të pyes për diçka.

- Çfarë, i tha ajo duke mos u kthyer.

- Për Edlirën di gjë ka bërë dikush dashuri me të?

- Edlirën s'e ka futur njeri në shtrat veç atij që e ka marrë, tha ajo. Raportoi të jatit o spiun

i ndyrë.

- Kujt i thua ashtu moj qene? ai u ngrit nga shtrati ashtu siç ishte dhe ajo u shkri duke e parë kaq të shëmtuar. Ai e kuptoi dhe u fut përsëri në shtrat.

- Kështu më shpërblen për të mirën që po të bëj? tha ai i hidhëruar.

- Me këtë rast ti ishe spiun i kryeministrit, tha ajo - kështu që mirë të bëhet. Edlira nuk vihet në dyshim, është ashtu si e ka emrin. Unë jam ndryshe. Ajo ktheu kokën dhe duke vështruar detin iu mbushën sytë me lot. Endra e saj për gjakun në çarçaf kishte marrë fund kur kishte fjetur me djalin e një ministri diku në një hotel. Pastaj ajo kishte ndërruar dhe disa të tjerë, derisa ishte futur dhe ky shëmtaraq në mes. Ajo filloi të qajë duke kujtuar jetën e saj të dështuar. Çfarë do të bënte. U kthye dhe filloi të vishej.

- Çfahë bën, tha ministri.

- Do iki, tha ajo.

- Rri se do ikim bashkë.

- Jo tha ajo. Sot do të kthehem vetë. Hapi derën, doli pa përshëndetur.

Ministri mbeti një çast i zemëruar, pastaj mori telefonin dhe formoi numrin e kryeministrit.

-Shoku Mahmut, tha ai, vajza e ka për herë të parë. Informata është e sigurtë.

- Faleminderit Myrto, tha Mahmuti duke qeshur. - A bëre ndonjë çikë qejf sot?

- Çfarë qejfi shoku kryeministër?

- Atë që bëre tani or qen!

- Tani thua?

- Po tani.

- Ju e dini?

- Po ç'kujton ti?

Myrto qeshi me zë të zgjatur.

- Harrova fare se ju keni qenë për shumë kohë ministër i brendshëm shoku Mahmut, ma hodhët bukur.

Nga ana tjetër e telefonit u dëgjua të qeshurit me zë të lartë të kryeministrit. Pas pak ai dëgjoi se receptori u mbylll dhe ai ndjeu si ta kishin futur në një lojë të keqe. Ai qen e kishte në dorë dhe kur të donte do ta flakte. Mendoj se çfarë skandali do të ishte po qe se kjo gjë do të dilte në publik. Ai u vesh me të shpejtë dhe telefoni që të vinte shefi i sigurimit të hotelit. Pas pak hyri Qazimi, një burrë me trup të fortë, dhe fytyrë katrore.

- Qazim, kush informon këtu lart?

Qazimi ngriu. - Nuk di gjë shoku ministër.

- Të kam dhënë kaq shumë dhe ti më fsheh këtë? bërtiti ministri.

- Të betohem që nuk ju fsheh asgjë shoku ministër - u betua Qazimi.

- Oh, ia bëri ministri - Ndoshta është vetë Semi që e bën këtë.

- A thua vërtet shoku ministër? Të jetë kaq e zgjuar.

- Ajo është djalli vetë - tha ministri tërë inat. A thua ti që kryeministri të me këtë më inat dhe hile?

- Jo shoku ministër, të jeni të sigurtë - tha Qazimi, pa qenë vetë shumë i bindur. Loja e sferave të larta e trembte. Ai nuk donte të humbiste atë vend që ishte më i lakmuari.

* * *

Në zyrën e madhe në krahun e brendshëm të godinës të shëmtuar të KQ, që ndodhej në katin e tretë, njeriu më i pushtetshëm i vendit po rrinte mbështetur në kolltuk dhe po mendonte. Jashtë ishte një ditë plot diell, në oborrin e brendshëm

në formë katrori dukej e zhdukej ndonjë nga punonjësit e shërbimit. Asnjë nuk guxonte të prishte qetësinë e tij të madhërishtme. Ai ishte i sigurtë se për ta ishte vetë zoti. Unë kam mundur t'ja fus veten si zot në kokat e tyre. Nja valë kënaqësie e brendshme ia rrënoqethi trupin. Po ai ishte zoti. Po të donte ai, ata hidheshin edhe në zjarr për të. Pra ai kish arritur apogjeun. Kush vallë mund të arrijë kaq shumë në jetë? Ky është një privilegj vetëm i njerëzve të shquar, të mëdhenj. Ai mori një fletë që e kishte para dhe mori stilolapsin për të shkruar. Jo më mirë ta fiksoj në diktofon dhe sakaq shkeli butonin dhe foli me zë të ulët, i sigurtë se pas një çike do të dëgjonte gjithçka që kishte thënë. Kam përshkruar një rrugë të madhe, tha ai. Solli ndërmend vitet e fëminisë, shetitjet në rrugët e ngushta të vendlindjes, pickimet në prapanicë të Xhevatit, furrëpjekësit, që i falte një simite, fjalët që i thonte aneja se më mirë një pickim në prapanicë me një simite, se burrat janë dhe kështu dhe ashtu, shetitjet në teqe, ku dervishët e gudulisnin në vendin e pikës prapa, me gishtin e madh të futur brenda, pastaj shkollën, kohën jashtë, kur ishte në universitet, hotelin ku mbledheshin

hermofroditët, dhe nga ai dilte me ca pare në xhep, deri në ditën kur do të vinte përsëri, kthimin në Shqipëri, pas ca kohësh, pijetoren e Dullës, ku kishte për të ngrënë dhe diçka tjetër, që ia rezervonte vetë Dulla, që e kishte të madh, luftën me Nailen që ia kishte marrë Bexhetit dhe pastaj ia kishte gjetur vendin, episode të tjera, seancat me gjeneral Mexhitin, më së fundi ditën kur hyri në Ranë dhe bisedën me anenë.

- Ti duhet të ndjekësh atë rrugë që duhet të mbajë më gjatë - i kish thënë ajo. - Këtë ma ka thënë një fallxhore.

- Sille atë fallxhore ane, dua të bsiedoj vetë me të. Aneja kish tundur kokën dhe një ditë më pas në dhomën e tij kishin sjellë një grua plakë.

- Dua të dëgjoj me veshët e mi çfarë i ke thënë anesë - i tha ai. Do të paguaj sa të duash.

- Me flori dua - i kish thënë fallxhorja.

- Me flori, i ish përgjigjur ai.

Fallxhorja i kish marrë dorën e djathtë dhe ia kish parë ngadalë, duke i provuar vijat me të fërkuar dhe pas pak i kish thënë me ze të ulët:

- Dëgjo mirë Hasan, ke para një rrugë të gjatë, shoh shumë gjak, po ti do t'ia dalësh të

kalosh, pa derdhur gjakun tënd. Nëse nuk do të trembesh edhe po të derdhësh gjakun e të afërmëve të tu, nëse nuk do të kesh frikë të hedhësh koka të tjera në pellgun e kuq, atëherë do mundesh të qëndrosh shumë gjatë në krye.

- Ky është kushti thua? e kish pyetur ai me ankth.

- Ky, i kishte thënë fallxhorja dhe duke parë fytyrën e tij u tremb.

- Atëherë unë do ta filloj me ty - tha ai dhe menjëherë ia shkrepri revolen në ballë. Trupi i fallxhores ra pa jetë në dyshtemenë, që u mbulua me gjak.

Atë çast hyri aneja dhe klithi.

- Rregullojeni vetë - tha ai dhe doli nga dhoma me nxitim, duke menduar për profecinë e fallxhores që nuk do të mundëte ta bënte të njohur çfarë i kisht thënë. Ajo do të mbetej një e fshehtë vetëm për të dhe anenë. Askush nuk do të dinte më. Ajo do të mbetej e fshehta e tij. Po dhe jeta e tij e dytë. E pra ai do ta ndiqte këtë profeci me çfardo çmimi. Ai nuk do të tërhiqej prej asgjëje, në mënyrë që të mbetej sa më gjatë në fron. Fron? E pse jo tha ai me vete. Unë do të jem si mbret. Unë, biri i anesë. U ndal dhe pa veten e

tij me kujdes në pasqyrën e madhe në hyrje të shtëpisë që i kishin dhënë. Më të bukur se ai nuk kishte në këtë vend. Ai gjithçka e kishte të përsosur dhe kostumi i tij i prerë ushtarakisht i puqej shumë mirë me format e trupit. Ai ishte i bukur nga para dhe nga prapa, i kish thënë gjeneral Mexhiti, me të cilin mbyllej për disa seanca të veçanta, të cilat e bënë të dyshonin Nailen, po ai ia kish prerë shkurt. Gjenerali ishte i tmerrshëm dhe ai ishte aq i fuqishëm sa mund të hante një qengj të tërë në një vakt. Ti do ta shfarosësh ushtrinë i kishte thënë ai një ditë pas seancës. - Unë këtë e bëj për ty - kish qeshur gjenerali. - Ha sa më shumë, i kish thënë ai, sa më shumë. Gjenerali kishte qeshur me të madhe dhe i kish fërkuar prapicën.

Ai duke kujtuar këtë kënaqësi, fërkoj sytë dhe solli ndërmend se sot ishte një ditë e veçantë. Sot ai mund të shënonte një pikë kulminante të jetës së vet. E ndjeu nevojën e anesë më shumë se kurrë. Për këtë rast vetëm ajo do t'i jepte këshillën e duhur, këshillën për të cilën ai kish nevojë më shumë se kurrë. Kjo kish qenë ëndrra e tij e fshehtë, ëndrra e tij e madhe, që ai e kish ushqyer ditën dhe natën parreshtur.

Ai donte ta shihte veten në majë fare, krahas 4 njerëzve të mëdhenj të marksizmit. Ai e kish përkundur veten në ëndrra të vazhdueshme sesi mund të bëhej kjo profeci. U ngrit nga kolltuku dhe eci ngadalë nëpër qilimin që mbulonte gjithë dyshemenë. Tani a i ngjante një mumje që ecte. Ai pa klasikët dhe ndaloi. Shpejtoi hapat dhe mori fotografinë e vet. Iu afrua klasikëve dhe e vendosi pranë Stalinit. Sa bukur që shkonte. Një mrekulli. Zemra i rrahu me hov. Ai do të ishte i pesti. I pesti në botë. Do të hynte në plejadë. Mjaftonte një fjalë e tij që piktorët të vizatonin dhe portretin e tij në flamurin e klasikëve. Një fjalë. Ngashërimi i përshkoi gjithë trupin. A do ta thonte ai këtë fjalë? Po më parë duhej të merrej me Mahmutin. Pa u qeruar ai nga mezi nuk mund të ndërmerrej asnjë gjë. Duhej hequr nga mezi. Sa më parë. Njdeu një të rrënqethur në trup nga gëzimi. Mendonte se qërimi i tij do ta mbushte me kënaqësi. Edhe një armik më pak. Kjo ishte me të vërtetë një gjë e mirë. Filloi të vejë e të vinte në zyrë ora para e mbrapa. Tani duhej të mendonte një plan. Ai përfytyroi se si do të hiqte qafe këtë me nder M. Si? Çfarë mjete do të përdorte? Ai fërgëlloi nga gëzimi. Ta bënte këtë vetë, ta qeronte

këtu në zyrë. Me revolen e tij. Do t'i thonte se ai ishte tradhëtar, se ishte ngatërruar dhe punonte për imperializmin amerikan. Ndryshe ai nuk do të kishte pranuar menjëherë të fejonte djalin me mbesën e armikut. Jo kjo nuk ishte e rastit. Ky ishte një plan i studiuar. Ai Mahmuri ishte rekrutuar që me kohë me Fullin. Po ai kishte ndenjur në gjumë. Dhe ja tani mendoi se i erdhi koha të zgjohej. Të vepronte dhe hapin e parë e kishte bërë duke fejuar djalin me ata vajzë. Si mund ta bënte këtë hap mendjehetë një kryeministër po të mos që i bindur.

Tingëlloi zilja e sekretarit po ai nuk ktheu përgjigje një çast. Pastaj kapi receptorin dhe gjith inat tha: - Nuk dua të më shqetësojë njeri tani, asnjëri dëgjon? E mbylli receptorin dhe vazhdoi të ecë nëpër zyrë gjithë mllef. Ai mund të kundërshtonte, po argumentat e tij nuk do të pinin ujë. Ai ishte i dënuar, ai kishte marrë fund. Asnjë falje, asnjë mëshirë për të. Nëse ai do të tërhiqej atëherë ai do ta linte në vend. Për siguri do të merrte dhe Myton dhe në rast rreziku Myto do ta qëllonte pas shpine në zverk. Pastaj do të thurej legjenda e vetëvrasjes. Po kryeministri para fakteve bindëse të tradhëtisë së lartë ndaj

Qeshi

atdheut kishte zgjedhur rrugën e vetëvrasjes. Qeshi me një tërbim të egër. Jo ai nuk do të linte asnjëri të rrezikonte rrugën e tij të lavdisë. Nga informacionet që kishte, Mahmuti në disa raste ishte shprehur se ndonjë shok tashmë ishte i plakur dhe kishte ardhur koha të zëvendësohej. Natyrisht aluzioni ishte për të. Pra ai duhë të hiqej vetë nga rruga t'i linte rrugën një hajvani. Ai nuk do ta bënte këtë kurrë, veç po të shkonte në varr. Prandaj kush mendonte t'i bënte varrin, do të futej vetë në të. Betohej për këtë. Sa të ishte gjallë ai nuk do të linte kërkënd të hypte në kolltukun e tij. Asnjë. Dhe ai do të jetonte sa më gjatë për ta mbajtur fronin. Ai nuk do t'ia linte këtij mutit dhe aq më pak të tjerëve. Asnjëriu. Ai vajti dhe u ul në kolltukun e tij dhe u mbështet sa më mirë. Këtu do të ulej vetëm prapanica e tij. Asnjë tjetër. Ai ishte më i madhi që kishte nxjerrë kjo tokë. Asnjë njeri tjetër nuk mund të krahasohej me të nga e kaluara dhe aq më pak nga e tashmja. Ai ishte i sigurtë edhe për të ardhmen. Kishte punuar në mënyrë të tillë që asnjë të mos i ngjante atij. Qeshi hidhur. Nuk ishte aq budalla sa të përgatiste një si veten.

* * *

Arbëri doli atë ditë herët nga zyra, që të shkonte shpejt në ministrinë e industrisë për një shkrim mbi një impiamt përpunimi minieralesh që harxhonte pare pa kufi. Në të harxhoheshin paret si ujët e detit. Në të vërtetë këto lloj shkrimesh ishin me shumë spec. Ai e kuptonte se pse shumë kolegë i shmangeshin me marifet këtyre shkrimeve. Këtu mund të ndeshesh fare mirë me të mëdhenjtë. Ndërsa atë sikur e tërhiqte diçka në këtë punë. Gjithnjë kishte qenë një punë me telashe këto shkrime. Mund të gjeje edhe belanë. E megjithatë ai nuk hiqte dorë. Në të vërtetë këtë bela ai e kishte pësuar në ndarjen me gruan. Ish-vjerra e tij, një grua noprane, i kish thënë një ditë se me shkrimet kritike nuk bënte mirë. Do ta pësosh i kishte thënë ajo. Ai e kish nuhatur se ish-vjerra diku e kishte dëgjuar një fjalë të tillë kërcënuese në adresë të tij. Mundet në ndarjen e tij dhe kjo mund të kishte lozur një farë roli. Tani këtë teori, sado absurde që i dukej ai kishte filluar ta merrte seriozisht. Kritizeret i kishte thënë një i njohur nuk i donte shoku Hasan. Kjo ishte një lloj disidence kishte thënë ai

në një bisedë. Disa e kanë më lehtë të kritikojnë kur ka shumë gjëra të mira. Kush e dinte më mirë? Si gazetar ai bridhte kudo dhe e njihte gjendjen në pëllëmbë të dorës. Edhe në këtë rast ai nuk mund të heshtëte. Nuk mundej. Ishte kundër natyrës së tij si njeri. Dhe si gazetar. Për më tepër tema kësaj radhe ishte shumë interesante. Pastaj në fund të fundit ishte dhe një çështje sedre profesionale. Tema të tilla nuk të binin kollaj në dorë. Ishin artikuj që tërhiqnin lexuesin. Ishin dhe sensacion. Ai nuk mund ta mohonte këtë.

Përballë po vinte Mersini, një nga gazetarët e vjetër të gazetës, me të cilin kishte shoqëri. Nga pamja e jashtme ai i ngjante një oficeri në lirim. Mbante çizme dhe qillota dhe një kapele të dalë boje. Nga kjo zor se të besoje se ai ishte një gazetar. Po prapa asaj pamje, rrinte një njeri tjetër, punëtor, kërkues, i përzemërt. Përveç kësaj Mersini mbante dhe kobure. Kolçgu i tij nga Elba desh kish gjetur belanë një ditë nga kjo kobure. Të gjithë e dinin zakonin e tij që të përmendte një e dy fjalën k! Dhe një ditë kur kishte ardhur ai, për intimitet i ishte drejtuar Mersinit me shprehjen e tij të preferuar “Ku je o k”. Mersini ishte tërbuar dhe kishte nxjerrë

koburen. Të gjithë u ulën në seksionin e brendshëm dhe kur panë Mersinin me kobure në dorë dhe Aliun që po dridhej nga frika, u shkulën së qeshuri me lot. Me zor ia mbushën mendjen Mersinit se ai kështu e kishte zakon. Po jo me mua thonte ai. me mua jo. Ai nuk e dinte se ishte në rreth deri ca kohë më paë. Arbërit nuk di pse i erdhi në mendje kjo gjë atë mëngjez.

- Ku po shkon kaq herët Arbër - i tha ai.

- Në ministrinë e industrisë për një shkrim.

- Për atë impiantin?

Arbëri tundi kokën. - E di që Helaqi na bën fjalë për ca palo dieta dhe honorare, ndërsa këtu harcxhohen milionat si pa të keq dhe askush nuk bëhet merak.

Mersini lëshoi një fjollë të dendur tymi nga ato cigaret që i dridhte vetë për merak nga ai thesi prej plastmase që mbante në një nga sirtaret e tavolinës. Ishte oxhak i gjallë. Hynë në kafe.

- Mos ka ndonjë gjë më të thellë? Kam përshtypjen se diku fle lepuri.

Arbëri qeshi dhe hodhi shikimin nga rruga ku vazhdonte ecejaku i njerëzve.

- E di çfarë po mendoj? Ne gazetarët, ndryshe nga të tjerët i hapim telashe vetes.

- Dhe ti sidomos. - A të kujtohet historia e shkrimit të ndërtimit.

- Çfarë komedie apo jo Mersin? Unë nuk e di sesi për një shkrim që vlente miliona, më fal për mungesën e modestisë, të çojnë në kolegjum siç bëri Meto ndjesë pastë.

- Më kanë treguar diçka - tundi kokën Mersini. - Në ke kohë më trego pakëz.

- E di sa herë që tregoj këtë histori më prishet gjaku dhe më ngrihen nervat. Unë e bëra shkrimin dhe ja dorëzova Metos. Pas një çike Meto më thirri në zyrë dhe unë pashë se ishte shumë i nervozuar. Fleta e parë ishte mbushur me vijëzime nga lapsi i kuq që ai e vërtiste gjithë kërcënim me njerën dorë. Qimet iu kreshpëruan. "O bobo thash me vete - plasi gjëma. Hajde ta durosh Meton tani. E të m'u përvesh e më tha që e kisha humbur kohën time kot dhe po ia humbja dhe atij dhe për këtë do të përgjigjesha se unë e kisha mbushur kupën.

Mersini qeshi me të madhe dhe ngriti strehën e kapeles pakëz, shenjë që tregonte se ajo që po i tregonte po i pëlqente.

- Jo more, jo more - po thonte duke u shkrirë gazit.

- Unë u pezmatova të them të drejtën, sepse nuk e di po kisha një parandjenjë se me këtë shkrim kisha bërë diçka me vlerë. Më hypi dhe inati.

- Jo shoku Meto - i thashë. E keni gabim.

- Çfarë gabimi more, më tha duke e ngritur lapsin e kuq dhe duke ma tundur gjithë zemërim. Gjithnjë në të tilla raste atij i mbahej goja dhe kjo mua më bënte për të qeshur. Kur më pa se unë vura buzën në gaz u tërbua dhe më keq, si Helaqi që kur nxehet e mbyll njerin sy.

Mersini thiti cigaren thellë, po nuk foli.

- Nejsë. Meto pastaj m'u sul edhe më keq dhe më tha që do të mblidhte kolegjin për masë disiplinore. Mirëpo ajo që e çuditi ishte se unë nuk e kundërshtova, po i thashe se jam dakord. Kjo e habiti pa masë. Kujtoi se unë do t'i kërkoja falje dhe do t'i bija në këmbë, po unë vendosa që kësaj here të mos e lëshoja veten dhe ta pranoja sfidën. Atëherë ai për të dalë fitues në këtë matsh më tha: Dil jashtë. Unë dola jashtë pa bërë fjalë dhe kjo e la pa mend fare, se si zakonisht e di që unë pa u zënë mirë me të nuk dilja.

- O çfarë historish që ke ti Arbër!

- Mbas dite u mbledh kolegji dhe unë

propozova që së pari të lexohej shkrimi. Pas kësaj Meto tha që të diskutohej. Qe një befasi për mua kur Bedriu, që ishte sekretar aso kohe tha që shkrimi ishte i mirë. Unë mbeta pa mend se ai ishte i pari që i dilte krah Metos në çdo mbledhje. Meto u pre dhe i hodhi një shikim, ku përzihej habia me zemërimin. Thithi cigaren gjithë zemërim dhe iu drejtua mikut të tij Mehmetit. Pënder Mersin ajo mbledhje ka qenë një çudi, po të them nuk do ta kisha besuar kurrë. Mehmeti tha gjithashtu se shkrimi ishte i mirë.

- Jo more jo - u habit Mersini.

- Ne të gënjej Mersini për nder. Meto e hapi gojën aq shumë u habit nga qëndrimi i Mehmetit që në redaksi konsiderohej si servili numër një i tij. Atë ditë për fat nuk ishte Helaqi dhe i treti ishte shefi i sektorit të jashtëm, Çezari. Edhe ai tha se shkrimi ishte i mirë. Meto atë çast ishte bërë tamam si pulë e lagur. Ndjeva një kënaqësi të madhe se për herë të parë i ishin thyer hundët se e mbante veten sikur të ishte gazetari më i mirë, ndërsa nuk ishte veçse një gazetar i humbur province. Për të zbutur disi efektin e kësaj humbje ai me zë të ulët më tha që të plotësoja nja dy shifra, që unë e dija se do t'i gjeja

shpejt. Ka qenë e hënë kur doli shkrimi, po haja bukë dhe ishte ish ime shoqe që mori telefonin kur ra zilja.

- Eshtë Helaqi, më tha.

U ngrita dhe i thashë. Po shoku Helaq.

- Urime më tha - E ke bërë fora!

- Përse e ke fjalën shoku Helaq - i thashë i çuditur.

- Shkrimi i sotëm - më tha - është pëlqyer shumë lart, i ke dhënë një ndihmë shumë të madhe punës në ndërtim.

Dhe mua nuk m'u ndenjti pa i thënë. - Thuaja shokut Meto që desh të më ndëshkojë.

Helaqi seç pëshpëriti, pastaj më tha. - Nejse të mora që ta dish. Do bisedojmë nesër në redaksi.

- Faleminderit, i thashë.

- Çfarë të donte Helaqi më tha - Mos do të ikësh me shërbim?

- Po ti çfarë ke me shërbimet? i thashë.

- Sepse mbete me shërbim - më tha.

- Këtu e ke hallin ti? - i thashë.

- Edhe këtu e kam - m'u përgjigj duke ulur kokën mbi pjatën. Zërin e kishte pak të ngashëryer dhe qe ai zë që më kish joshur kur

pashë filmin “Bora e maleve”, ku ajo luante rolin kryesor. Pas disa kohësh unë isha bindur se isha dashuruar me një imazh dhe jo me një personazh real. Ndërsa në film ajo luante një figurë shumë njerëzore, në jetë ishte thujse e kundërta, një grua tepër brutale.

- Kur u martove me një gazetar, i thashë, duhet ta dije se gazetari dhe shërbimet janë një.

- Oh tha ajo - Po shokët e tu?

- Unë po flas për gazetarët - i thashë.

- Oh, vetëm ti qenke gazetar - tha me inat.

Nga përgëzimi i Helaqit në fjalet e ish sime shoqeje, më pushtoi një brengë e madhe. Mendova se ajo si grua të paktën duhej të gëzohej që unë kisha arritur të bëj diçka që ishte vlerësuar shumë. Nuk dua të mburrem po vetëm për ato soletat e paranderura, kursimi dhe efektiviteti arrinte në rreth 40 milionë, ndërsa rreth 30 nga futja e vinçit gjysëm tonësh. Unë them se një gazetar do ta ndjente veten shumë të kënaqur po të arrinte që t'i sillte vendit një kontribut aq të madh. Sa u shpejtua ritmi i ndërtimit të apartamenteve pas futjes së vinçave gjysëm tonësh apo jo?

- Shumë - tha Mersini. Më duket se dhe

me këtë shkrim do ia bësh fora më duket.

- Del shkrim i bukur Mersin. Kam lëndë.

- Me të vërtetë? Po shenjstra?

- Tepër lart.

- Matu mirë atëherë - më tha Mersini dhe ndezi një cigare tjetër.

- Gjysmën e materialit do ta mbaj rezervë.

- Mrekulli atëherë. Dalim?

Sa u nda nga Mersini dëgjoji që e thirrën.

Ktheu kokën dhe pa një nga ata mjeshtrit e shërbimeve për riparime.

- Do vish të hamë një drekë bashkë sot?
i tha.

Mbeti i hutuar dhe qeshi. Me çfarë rasti?

- Sa e ke rrogën ti? e pyeti.

- 700 - iu përgjigj.

- E di në sa ditë e marr unë rrogën tënde?

Ngriti supet.

- Në tri ditë, i tha. Ndërsa mua edhe me qerasin dhe lekët i fus në xhep Ndërsa ti jo vetëm që do një muaj, po sa telashe heq për ato shkrimet e tua?

- Më sfidove fare i tha - Kështu që nuk po vij për dreke.

- Pse qeshi ai.

- E si të ha drekë me një njeri që më ofendon kaq shumë?

- Si të duash - i tha ai dhe u largua.

“Çfarë donte të thonte ai me këtë - mendoj Arbëri. A ishte kjo një rastësi apo dikush ia kishte bërë me qëllim? Shumë gjëra mbeten të fshehta po vazhdonte ai të mendonte me vete. Ndoshta dikush do ta poshtërojë duke e ditur gjendjen e ngushtë financiare të tij, tani që një të tretën e rrogës e paguante për fëmijët. Dikush? Kush vallë e përgjonte jetën e tij? Kush?

- Ku je Arbër? Ai ktheu kokën dhe pa një gazetar të “Jehonës” Sebebin. Atë e njihte që nga Kastrë, ku ai kishte qenë korrespondent për zonën e jugut.

- Ke marrë vesh për Ermalin? e pyeti ai.

- Ti gjithnjë me Ermalin e ke - i thashë duke qeshur. A të kujtohet atëherë në Kastër kur më the se do ta arrestonin?

- Nuk më kujtohet - tha ai i hutuar.

- Mua më kujtohet mirë, i thashë, se atë ditë më the se qenka mirë të martohesh se e bën dashurinë në divan.

- Aha - tha ai me zor. Tani më kujtohet.

- E tani mos është fjala për vizitën në

Pari? e pyeta. Ata të "Jehonës" e kishin një vesh në aparat dhe i merrnin vesh të parët çfarë thuhej.

- Thonë se atje ka bërë namin.

- Mos ka shkuar në bordell? qesha unë.

- Thonë se ka folur keq për Shqipërinë.

- Ehtë një thashethem - thashë. Si atëherë

që më the se lajmi ka dalë nga sigurimi?

Sebepi e ndjeu ironinë dha u thartua në fytyrë.

- Ti e çmon shumë Ermalin - tha ai.

- Ai është një shkrimtar i madh - i thash.

- Çdo shqiptar duhet të jetë krenar që ne kemi një të tillë! Nuk e kuptoj se çfarë kanë ata të sigurimit që e urrejnë kaq shumë.

Sebepi hapi gojën si guak. - Je në vete më tha?

- Jam që ç'ke me të - i thashë. Për këtë mund të vesh të tregosh.

- Çfarë më bërë mua - më tha i nxirë në fytyrë.

I zgjata dorën pa i thënë një fjalë dhe filloi të mendojë se pse sigurimi e urrente aq shumë Ermalin. Kjo ishte një urrejtje thjesht pataologjike. Sigurisht sigurimi atë e kishte në listat e zeza. Po ti jo? Edhe ti mund të jesh.

Kushedi ke dhe dosje, sepse nuk bashkëpunon me ta. Dhe si hakmarrje ata ndofta përhapnin fjalë se gjoja ai ishte spiun. Ishte një hakmarrje e ulët, që ti nuk ishte vegël e tyre, mashë, hafije, qelbësirë në atë gjiriz. Ai edhe sikur t'i punonin qindin nuk do të pranonte të bëhej kurrë hafije. Ndofta ata tërboheshin që ai nuk bashkëpunonte me ta, u rrinte ftohtë dhe u thynte hundën me indiferencën e tij ose më mirë me përbuzjen e tij. Dhe ata digjeshin nga etja te hakmerreshin. Çfarë njerëzish. Ai ndjente një hakërrimë të brendshme kundër tyre. Atë e trembte pushteti i pakufizuar që kishin ata. Rrezik edhe në krevat ata donin të dinin se çfarë thuhej. Ja hafija Haloja, po hynte bashkë me shpurën e tij në "Bar". Ai rrinte zakonisht përpara. Kushedi sa njerëzve ua kish bërë varrin ai hale. Ja tek po vinte dhe një figurë tjetër ogurzeze e sigurimit, zëvendësministri me hundë të madhe dhe më një fytyrë të neveritshme. Edhe ai ecte ngadalë duke tundur çelësat. prapa i rrinin dy tre hafije. Se nga doli Pelaqi dhe e takoi gjithë gëzim. Zëvendësi nënqeshi pakëz. Në redaksi përshpëritej se Pelaqi hynte si ndërmjetës për ata shoferë që donin të futeshin në parkun e eksportit. Pastaj ata bënë

hesapin. Flitej se zëvendësi fitonte rreth 50 për qind e dietës. Ndërsa Pelaqi i ishte mburrur një ditë se ai kishte siguruar të gjitha. E pra vetëm në një rrugë të tillë. Kjo ditë po niste ters. Dreqi ta hajë. Nuk mund të shpresosh të kesh një ditë të mirë para, kur takon fytyra të zeza. Ja dhe një veteran që i buzëqeshi kur e pa. O bobo tha ai me vete. Dhe ky na duhej tani.

- Shoku Arbër - i tha veterani. - A keni pak kohë të bisedoni me mua?

- Do më falësh i tha ai, po kam një punë të ngutshme.

- Vetëm pesë minuta. Dua të konsultohem me ty për një gjë të rëndësishme.

Ai deshi t'i bënte bisht, po veterani duke kuptuar këtë i tha: - E kam të rëndësishme.

- Mirë atëherë, vetëm shpejt të lutem. Kam një shkrim sot.

Veterani i rrahu krahët dhe i tha: Dëgjo ne një grup veteranësh kemi menduar që t'i bëjmë byrosë politike propozimin që shoku Hasan të bëhet klasiku i pestë! Çfarë thua ti?"

Atij se si i doli nga goja një "Jo" e prerë. Veterani hapi gojën si i çakërdisur. - Shoku Hasan, vazhdoi ai.

- Nuk mundem të rri më tepër - tha Arbëri dhe i tundi dorën.

Duke menduar për këtë që tha, atë e zuri frika. Po sikur? O drej o punë ç'i duhej kjo kurajo dhe drejtësi! A nuk kish gjithë ato telashe. Dhe ja tani kishte lëshuar edhe një bombë tjetër. Çfarë bombe se! E kishte ngrënë për këtë kurajo. Ju kujtua si e kishin hequr nga sektori i kulturës ca vite më parë. Ishte qesharake, po kështu kishte ndodhur. Helaqi e kishte thirrur në zyrë dhe i kish thënë që të shkruante për një film që ishte xhiruar mbi bazën e një novele të Ermalit.

- Dëgjo i tha, shoqja Naile ka folur për filmin. Ti duhet të kesh parasysh mendimin e saj.

- Çfarë është shoqja Naile - i kishte thënë ai dhe ishte çuditur vetë me ato që kishte nxjerrë nga goja.

- Po është e shoqja e shokut Hasan - i ishte përgjigjur si guak Helaqi.

- Po kush është gazetar i kulturës? Unë apo ajo - i kish thënë. Shkrimin do ta shkruaj sipas mendimeve të mia dhe jo sipas mendimeve të shoqes Naile.

Për atë kurajo, dy javë më vonë e kishin hequr nga sektori i kulturës. Si dënim e kishin

çuar në sektorin ekonomik. Siç duket ishte masa e parë për ta hequr fare sepse kishin menduar se ai nuk do pranonte. Ai vërtet ishte zënë, ishte ankuar, po ç'të bënte ishte në gjendje të vështirë dhe i ishte nënshtruar fatit. Ama me vete kishte vendosur që t'i përgjigjej sfidës. Dhe vërtet pas një kohe ai bëri që shkrimet e tij të tërhiqnin vëmendjen. Një ministre i kish thënë se në mëngjez lexonin në kish gazeta shkrime të tij, se ndryshe binte telefoni dhe mbeteshe si guak. Jehona ishte kaq e madhe sa një ditë Helaqi e futi në kolegjum. Ai ishte i vetmi redaktor që bënte pjesë në kolegjum. Eshtë e çuditshme të mendosh se njeriu edhe pse mundohet për mirë, edhe pse përpiqet që të shkelë në rrugën e drejtësisë, në krye të saj nuk gjen lule, po gjëmbe. Ato të grricin në shpirt. Përpiqu, përpiqu, po çfarë do të fitosh. Tipa si ai futeshin në persiatje të thella. Ja për shembull dhe rasti i këtij shkrimi. Ai e dinte se me të hapur muhabetin e këtij shkrimi, dikush do të rrudhte buzët dhe ministria pas pakëz do të zjente si fole grerëzash.

Dezhurni me ta parë u ngrit dhe doli nga kabina për ta përshëndetur.

- Kujt do t'ia fusësh sot Arbër - i tha ai me

ton miqësor.

Arbëri çuditej sesi reagimi për shkrimet që bënte zakonisht në popull gjente miratim. Atyre u bënte përshtypje që ai si gazetar kishte guxim të madh. Ndërsa ata nuk do ta kishin kurrë një kurajo të tillë. Duke i dhënë dorën Arbëri nënqeshi.

- A është aty drejtori i metalurgjisë?

- Atje e ke - i tha dezurni. Arbëri i tundi kokën dhe u ngjit shkallëve shpejt. Kur trokiti në zyrën e drejtorit, një zyrë e vogël në hyrje të katit të tretë, drejtori një burrë i ri, brun po fliste në telefon. Ai ia bëri me dorë duke e ftuar të hynte pa e ndërprerë bisedën.

Arbëri u ul dhe priti sa tjetri mbaroi bisedën në telefon. Si uli feceptorin drejtori i dha dorën dhe i buzëqeshi ngrohtë. Ç'është e vërteta Arbëri shkante mirë me këtë drejtor. Ishte nga të paktët që nuk dinte të mbante mëri. Nga kjo pikëpamje ai e çmonte shumë, sepse kishte të tjerë që e prisnin ftohtë.

- Si është puna Arbër? - tha ai.

- Është fjala për impiantin e përpunimit në rrethin K.

- Çfarë të shqetëson ty konkretisht? e

pyeti ai.

- Aty derdhen miliona. Askush nuk do t'ia dijë. Kjo nuk do të thotë që më në fund të mos bëhet një hesap. Paret nuk janë zhavor lumi ose rërë deti. A keni bërë një llogari sa janë harxhuar deri tani? Një analizë në ia vlen të vazhdosh të hedhësh këto para në lumë.

- Ne jo, këtë ta bëjë rrethi vetë.

- Gjithkush bën si Pont Pilati - tha Arbëri.

Sekush mundohet ta hedhë fajin tek tjetri.

Drejtori qeshi. - E vërtetë tha. Po e di që na ka gjetur belaja me autorin e eksperimentimit.

- Me Jehovahin? i thashë. - E kërkova atje po nuk e gjeta. Vjen dhe ikën, më thanë punëtorët e impiantit. Tani kanë dy javë që rrinë pa punë.

- Furrën e impiantit e keni marrë nga uzina e përpunimit? Kush e ka dhënë urdhërin?

- Ministri dhe ai e ka marrë nga lart, u përgjigj drejtori.

- Kush përzihet në këtë punë vallë? pyeti Arbëri.

Tjetri para se të përgjigjet u mendua.

- Kryeministri - u përgjigj dhe priti efektin që do të bënte tek Arbëri.

- Po mirë si?

- Ja letra që i ka dhënë Jehovahit. Nxorri nga sirtari një letër të gjatë, ku ishte shënimi i kryeminsitrit për ta ndihmuar në gjithçka.

- Që kur Jehovahi bëri koksin e metalurgjisë me ngjyra, kryeminsitri i ka dhënë autorizim - thashë. Po është informuar vallë se në këtë rast Jehovahi po i hedh lekët në lumë.

- Jo - u përgjigj tjetri pak i habitur.

Arbëri e lëshoi bombën siç e kish zakon.

- As kryeminsitri nuk ka të drejtë të hedhë paret në lumë - i tha.

Drejtori që kishte një fytyrë të zeshkët, u zverdh e u bë dyll. Fjalët e tij e tronditën krejt. Edhe Arbëri çuditej me guximin e marrë të tij. Të dilje kundër kryeminsitrit ishte njësoj sikur të nënshkruaje dënimin për vete. Të gjithë e kishin frikë. Tregonin një anekdotë për një kryetar që e kish bërë për vete kryeministrin kur i kish treguar se puna e tij me të ishte si puna e dhelprës që sa fillonte të shëndoshej, i tregonin ujkun dhe ajo menjëherë tkurrej e bëhej një dorë. Në çdo mbledhje kur vinte ky kryetar, kryeministri do të pyeste. - Ç'bën dhelpra dhe tjetri përsëriste si refren: - E kanë vënë para ujkut! Salla shkrihej së qeshuri dhe këto iëshin çastet e vetme të një

idolatrie komike, se pastaj të gjithë dridheshin nga frika. Kur bërtiste kryeminsitri, të gjithë bëheshin një dorë. Kjo iu kujtua Arbërit po dhe tjetri me siguri që këtë mendonte. Arbërit iu kujtua se si ishte gjendur një herë në një ngjarje fare afër vëmendjes së kryeminsitrit. Kjo kishte ndodhur gjatë një vere pushimesh. Një ditë djali i dytë i kryeminsitrit e kishte marrë me vete në bllok dhe e kishte ftuar të bënin një shetitje në det. Vunë motorin dhe shutynë varkën në det. I ranë rrotull plazhit dhe pastaj u drejtuan nga rada ku aso kohe ishte "Vloshi. Kur po i afroheshin anijes, kishte ndodhur e pabëra. Motori kishte rënë në det. Bobi si ishte bërë. Marinarët dolën të gjithë në kuvertë dhe ia bënë të habitur. - Ju ra motorri? Ata të dy kishin mbetur të hutuar. Arbëri u tha marinarëve që të vinin një shenjë në vendin ku kishte rënë motorri. Po ata nuk thanë gjë. Nuk dinin me kë kishin të bënin. Më në fund doli kapiteni dhe ai i tha se kush ishin. Menjëherë kapiteni dha alarmin. Ai u lidh me portin dhe pas një çike nga moli erdhi rimorkiatori. Kur rimorkiatori ndali, kapiteni përshëndeti gjithë respekt dhe ua bëri me shenjë që të hipnim në rimorkiator. Djali i kryeministrit i kishte treguar

s'i kishte ndodhur. Kapiteni tha që të ktheheshin dhe të mërmim polombarin. Rimorkiatori u kthye në port dhe kur dolën në rade me polombarin kishte ndodhur e pabëra. "Vloshi" duke hyrë në port, kishte biruar fundin me elikën dhe nuk mundëm të orientoheshim më. Tri ditë e kërkua motorrin pastaj hoqëm dorë. Ai ishte bërë një dorë. Thoshte se mos e thërriste kryeministri, po siç duket Bujari i kishte thënë se ai nuk kish faj. Do ta falenderonte gjithnjë për këtë, se të ishte ndryshe kushedi se çfarë telashesh do t'i dilnin. Megjithatë drejtorja e dYTE siç duket e informuar, do e kish vënë në listë. Ja pra kështu kishte shpëtuar paq aso kohe pa u pleksur me kryeministrin. Tani ai përsëri kishte të bënte me të, po ai besonte se vetë ai do t'i jepte të drejtë kur të lexonte shkrimin.

- Si mendon do ta bësh shkrimin Arbër?

- Po, - u përgjigj ai. Faleminderit për ndihmën.

Qe një nga shkrimet më të mirë që kishte bërë. Efekti ishte që eksperimentimet u ndërpreën dhe paret u kursyen. Kishte bërë diçka të mirë. Një ditë tek po rrinte në zyrë ra telefoni dhe ai dëgjoji një zë të çuditshëm. Arbër Deti. Zë i kujt

ishte? I kryeminsitrit vallë? Apo i delfinit? - Do të kishim thirrur këtu - vazhdoi zëri autoritar. Ku po pyeste ai me vete? Pa mundur të zgjidhte enigmën se kush i kish dalë në telefon në mënyrë të mistershme. Për disa ditë u mendua që t'i jepte përgjigje, po më në fund ngjarja kaloi sepse në fund të fundit gazetaria ishte një kalim nga emocioni në emocion, nga një reaksion në tjetrin. Çmimi që paguhej për të ishte tepër i rëndë. Pse të lodhej aq shumë? Përgjigja se dikush kishte ardhur në botë për kësi tallazesh dhe se ai kishte patur fatin ose fatalitetin e pashmangshëm që të zgjidhej ndër fatlumët ose fatkeqët. Çfarë ishte pra ishte fatlum ose fatkeq? Kur dihej që shumë e mallkonin për kritikën duke filluar nga anëtarët e byrosë politike ose anëtarët e qeverisë? A ishte kjo diçka? A ia vlente të jetoje për një gjë të tillë? A ia vlente barra qiranë të vazhdonte me atë punë. Kishte çaste lodhje, trishtimi, dëshpërimi, aq më tepër se puna me Helaqin, ishte një torturë. Ai ishte gogoli, dordoleci i gazetarisë, inferior në shumë drejtime ndaj pjesës më të madhe të gazetarëve. Po për të vënë veten në vend ai imundonte si xhelat. Atij i pëlqente t'i torturonte ashtu dita me ditë, duke ndjerë një kënaqësi

mizore. Arbërit iu kujtua se një ditë ai kishte thënë para të gjithëve:

- Unë kam mbaruar shkollën e komsomolit.

- Po pse thua ti që u lodhkemi kot ne - ia kish pritur Arbëri. Ku ta dalim ne ty atëherë?

Të gjithë kishin qeshur duke përfshirë vetë Helaqin. Inatin ia kish nxjerrë më vonë në mënyrë mizore. Kjo ishte vallë jeta e bukur, me kësi farë mostrash që dikujt i pëlqente ta mbanin në krye të gazetareve?

* * *

Kryeministri atë mëngjez kishte shkuar në punë. Atë mbrëmje kishin festuar fejesën e djalit. Tani ai po rrinte në zyrë dhe po pinte kafënë kur ra telefoni.

- Mahmut, jam Hasani - dëgjoi zërin e të madhit kur ngriti receptorin. Zëri i tingëlloi ogurzi. U rrënqeth. Ç'të ishte vallë? Pas pak ai iu gjend në paradhomën e tij, ku e priti sekretari i Hasanit, një burrë flokëthinjur. Desh të hynte drejt e në zyrë, po Qevqepi iu lut të ulej.

- Çfarë, bërtiti ai? Kush mund ta pengonte

atë kryeministrin e fuqishëm. U tërbua fare.

- Mos u nxeni shoku Mahmut - i tha me zë të qetë Qevqepi. Një minutë, brenda është shoku Lefen.

- Lefenin të pres unë? tha ai i tërbuar.

Pas një çike u hap dera dhe në prag u duk vetë Hasani.

- Ç'është tha?

Qevqepi foli : - shokut Mahmut i thashë që të priste.

Hasani ktheu fytyrën gjoja si i habitur.

- Duhet të prisni shoku Mahmut - tha ai.

Në zyrë kam shokun Lefen.

- Me Lefenin më vini ju shoku Hasan!

Hasani tundi kokën. - Mos i nënçmoni shokët e rinj - tha ngadalë Hasani, dhe i hodhi një vështrim të ashpër. - Duhet të mësoni se asnjë nuk është i pazëvendësueshëm.

- Çfarë, tha Mahmuti duke ulëritur.

Kishin mbetur vetëm, se Qevqepi kishte dalë me takt nga zyra.

- Asnjë nuk është i pazëvendësueshëm duke filluar nga ti!

- Po ti - ulëriti Mahmuti. Mos vallë duhet të zëvendësohesh ti?

Hasani çeli derën e zyrës dhe i tha: Hyni. Tani jua tregoj unë se kush është i zëvendësueshëm. - Shoku Lefen na lini vetëm - tha ai.

Hasani vajti e qëndroi poshtë klasikëve aty ku ishte fotografia e Stalinit. Mahmuti po shkumbëzonte nga inati. Asnjëherë nuk e kishte ndjerë veten më të dëshpëruar. Aluzioni kishte qenë i hapur. Iu kujtua skena e Lefenit dhe kjo iu duk tamam si shenjë ogurzezë.

- Ulu shoku Mahmut - tha me ton të rreptë Hasani. Mahmuti refuzoi duke tundur kokën.

- Të kam thirrur për një problem shumë të rëndësishëm - tha Hasani me ton të rëndë. - Ti ke shkelur rëndë vijën e Partisë. Askujt nuk i falet dhe jo ty që je kryeministër.

- Çfarë vije kam shkelur unë shoku Hasan?
- ulëriu. Unë jam besnik i partisë.

- Tani do ta shpjegoj se ti ke shkelur rëndë vijën e partisë! Më dëgjo. Ke fejuar djalin?

- Po - u përgjigj Mahmuti dhe sikur u lehtësua një çikë. - Prisnja që të më uroje.

- Të uroj? Përkundrazi.

Mahmuti mbeti. - Çfarë doni të thoni ju me përkundrazi?

- Këtë që do të them tani. E kujt është vajza që ke fejuar djalin.

- E Bekim Vegimit.

- Pra e mbesa e Ashim Plepit.

Mahmuti shtangu. O zot si i kishte dalë kjo nga mendja?

- Është apo nuk është?

- Është, u përgjigj ai dhe vetëm tani e kuptoi se kishte bërë vërtet një gabim të rëndë. “Bobo çfarë bëra tha me vete”. Si i kish dalë nga mendja. Pra kishte zbutur luftën e klasave, ishte pajtuar me armikun e klasës. Atë çast sikur e la fuqia. Hasani e vështronte triumfonjës. Ja pra më në fund heroi i Spanjës, komandanti i madh dhe strategu kishte rënë në çark. Ia kish hapur gropës vetes. Tani ai e shihte në buzë të varrit. Ai që kujtonte se ishte i pazëvendësueshëm, ai që i kishte vënë emrin Akademise. Shkolla e lartë mbante emrin e tij, ndërsa Akademia emrin e Mahmutit. Pra Mahmuti e kish ngjitur veten më lart se ai nga ana ushtarake, ndonëse faktikisht ai ishte komandant i përgjithshëm. Gjumi nuk e kishte zënë atë natë kur pas mbledhjes, ku kishin vendosur për emërtimin e akademisë me emrin e Mahmutit. Kishte rënë të flinte po nuk e zinte

gjumi. I dukej se i kishin rënë me një shqelm se e kishin vënë një këmbë poshte dhe Mahmuti e qëllonte me çizme. Unë qëndroj më lart. Fyrja që i ishte bërë i digjte si prush. Sikur ia përvëlonte njeri plagën në hekur të skuqur. Urrejtja që ndjente për të iu shtua. Tani më në fund ia kish hapur varrin. Ai kishte marrë fund. Tani nuk do t'i bënte më hije në tokë. Jo nuk mund të vdiste pa e parë këtë Mahmut në varr. Kështu do të ikte më i qetë nga kjo botë, do të ikte më i lehtësuar. Emri i tij do të shkëlqente gjithnjë. Asnjë tjetër.

- E kuptoj gabimin dhe do ta prish menjëherë fejesën - tha Mahmuti.

- Shumë mirë, po ti duhet të shpjegosh shkaqet që të shtynë që të bësh këtë fejesë.

- Nuk e mendova mirë shoku Hasan, për nder më falni - tha me zë të mbytur.

- Nuk është puna të kërkosh falje dhe të ikësh. Jo Mahmut partia nuk do ta kalojë këtë lehtë. Mendo se çfarë shembulli ke dhënë? Mahmuti i dha dorën armikut të egër të klasës, atë që do të na përmbysë, që do të na vrasë. Jo ti ke bërë një gabim të pafalshëm.

- Unë nuk e kam bërë me qëllim - tha Mahmuti i dëshpëruar. - Për nder të partisë nuk

më vajti mendja.

Hasani i hodhi një shikim asgjësues, nën të cilin Mahmuti u tkurr. Ai që kish vrarë burrin e motrës së vet, vallë mund ta kursente atë? Mahmutit iu duk se po binte në humnerë.

- Ju duhet të më kuptoni shoku Hasan, nuk e kam bërë me qëllim. Unë bëj autokritikë të thellë.

Hasani qeshi hidhur. - Eshtë vonë Mahmut. Pse nuk erdhe të më merrnje mendim më parë? Do të kishe evituar të keqen.

Mahmuti e kuptonte se kishte rënë në çark dhe tani çdo lëvizje që bënte për t'u çliruar i therte në shpirt. E kuptonte se Hasani do ia merrte shpirtin fare. Ishte e kotë të lutej. Do ta qeronte. Kish vrarë burrin e motrës për atë karrike. Atë nuk e kishte gjë fare. Sa kishte vrarë deri tani? Tani kishte ardhur radha e tij.

- Dëgjo unë do të vija, me thënë të drejtën po u gjenda para një fakti të kryer. Për nder nuk pata kohë të verifikoj këtë gjë.

- Pse vallë nuk të tha djali me kë ishte fejuar?

Mahmuti kafshoi buzët. Çfarë fataliteti? Si e kish kaluar ai këtë gjë në heshtje, po e

shoqja? Çfarë tersllëku. Ndofta nga që vajza ishte shumë e bukur dhe ata nuk donin t'ia prishnin qejfin Bujarit që e donin kaq shumë. Tani i vinte plasja. Tani që ishte marrë në qafë përfundimisht. Vetë e kishe fajin i tha vetes, duke ndjerë se forcat po e linin. Ai bishë do ta shqyente, ai xhelat nuk do ja kursente sëpatën. Ky ishte fundi. Ai ndjeu tehun e mprehtë që do t'i shponte qafën, gjaku do të shpërthente dhe sakaq trupi i tij do të binte pa jetë, ndërsa ai xhelat do të shkërmiste dhëmbët nga kënaqësia.

- Ju duhet të na thoni shkaqet që ju shtynë për të bërë këtë fejesë tani, tha Hasani rreptë. - Kjo tregon se ka shenja liberalizimi. Eshtë koha që ne të japim një mësim të mirë. Partia nuk do të lejojë kurrë zbutje të luftës së klasës. Dhe ajo nuk do të lejojë kërënd që të zbutë atë, pavarësisht se çfarë pune bëjnë. Ne do të mbledhemi të diskutojmë në byro më parë për forcimin e luftës së klasave kundër rrethimit kapitalistorevizionist. Përgatituni për mbledhjen që do të bëjmë. Përgatituni më shkrim dhe tregoni sinqerisht se çfarë ju shtyu të bëni këtë tradhëti të lartë.

- Çfarë tradhtie shoku Hasan? Unë

tradhtar?

- Po tradhtar, theksoi Hasani dhe në fytyrën e zbehtë u shfaq një shprehje egërsie.

- Unë nuk kam pse përgjigjem për tradhti shoku Hasan. Ju po më akuzoni pa të drejtë!

Hasani u nxi në fytyrë dhe ulëriti: - Ju jeni tradhtar, tradhtar! Tani nuk kam më kohë. Tri ditë ke për t'u menduar. mendohu mirë.

Mahmuti ngriu. Një çast mendoi se ishte tamam koha që ta qëronte nga faqja e dheut. E kishte menduar këtë gjë, po mendonte se si do të dilte nga gjendja. Ta vriste dhe të vriste veten? Jondoshta duhej gjetur një rrugë tjetër. Pse nuk e kishte qeruar më parë? Pse? Ah dhe ja tani ai ia kish përgatitur fundin. Tundi kokën dhe doli nga kabineti i turbulluar. As e përshëndeti fare Qevqepin. Hyri si furtunë në zyrën e vet dhe qëndroi pa lëvizur i pushtuar nga mendime ogurzeza. Çfarë autokritike do të bënte ai, çfarë shkaqesh do të nxirrte? Kishte bërë një gafë të madhe dhe të pafalshme. E shoqja e kishte paralajmëruar. Ai mori receptorin dhe kërkoi shtëpinë. - Thuaj Bujarit të dalë në telefon. Shpejt ulëriu. Pas pak ndjeu zërin e të birit. Përzëre atë qelbësirën nga shtëpia. Sa më parë. Çfarë baba?

pyeti i biri i habitur. Përzëre atë vajzë se na mori në qafë, na mori. Pse baba, pyeti i biri i ndrojtur. Ai u zbut menjëherë. Ai e kishte vështirë të kuptonte se çfarë po ndodhte, se ishte në rrezik jeta e tij dhe mirëqenia e tyre, që ai i donte kaq shumë. Aikishte gjetur një vajzë të bukur se ishte i ri dhe ajo ishte e mirë. Daja e saj jetonte në Amerikë. - Ajo duhet të largohet mor bir. Hasani sapo më mori e më tha që nuk duhej ta kisha bërë këtë fejesë, nuk duhet ta kisha lënë.

Dhe sa do të vazhdojmë kështu, po thonte ai me vete. Dhe sa do të vazhdojmë t'u prishim jetën fëmijëve, të prishim ëndrrat e tyre, dashurinë e tyre. E gjitha kjo ishte absurde, ashtu siç ishte i tillë dhe qëndrimi i ashpër i Hasanit dhe interpretimit e konkluzionet që bënte ai për këtë fejesë. Ai ndjeu lodhje. Ndofta do të kishte bërë më mirë të ishte tërhequr nga loja për pushtet. Do të ishte shumë më mirë, sepse shpresa për t'u ngjitur në krye fare ishte një gjë me të vërtetë e paarritshme. Ai nuk do të bëhej kurrë i parë. Ai Hasani nuk do ta linte kurrë dhe tani do ta shpartallonte. Po ndoshta shokët e tjerë mund të ndihmonin, Kasemi që ishte tani ministër i mbrojtjes, detyrë ku e kishte propozuar ai, Delfini,

Maneja dhe zëvendësi i tij Agimi. Në fund të fundit ata nuk mund ta hidhnin kaq lehtë në rrugë. Ai kishte bërë një gabim, po betohej se nuk e kishte bërë me qëllim dhe kështu ishte me të vërtetë. Ata duhej t'i besonin. Po ai e dinte se ata të gjithë do ta braktisnin po të shqiptonte vendimin Hasani. Kundër tij askush nuk guxonte të dilte. Ndryshe do të nënshkruante vendimin e tij me vdekje. Ata do ta linin në mëshirën e tij, sapo të shihnin se Hasani do të ngulte këmbë. Ndoshta ai ndryshonte qëndrim gjatë këtyre ditëve, ndofta mund t'ia falte se ishin shokë të vjetër dhe ai të keqen nuk ia donte se po të ishte bërë kështu do kish gjetur një rrugë ose mjet pr të eliminuar. Tani siç duket Hasani kishte vendosur ta eliminonte. Përse vallë? Përse? Ai e kuptonte se këtu luhej diçka e madhe. Mos vallë Delfini, apo Agimi, kush donte t'i zinte vendin. Me sa duket kishte filluar një lojë e madhe, për pushtet. Dhe kjo kërkonte koka dhe jo koka dosido. Mundet koka e tij ishte vënë në lojë. Një lojë makabre nënqeshi ai hidhur. Po sikur t'i thonte një herë Kasemit. Sikur të bënin një puç. Kjo ishte marrëzi. Ndofta vetë Kasemi do të shkonte t'i tregonte Hasanit. Askush nuk mund t'i dilte

Hasanit përballë. E vetmja mënyrë ishte pabesia, mjete të tjera, atentati. Asnjëherë ai nuk kish patur guximin të përdorte njerën nga këto mënyra. Pastaj e dinte se popullit Hasani i kishte futur trutë e gomarit. Çfarë autokritike do të bënte? Ishte e kotë. Sidoqë të bënte, trajektorja që kishte përshkuar, ishte drejt fundit. Të mendonte se një dashuri e djalit do ta merrte në qafë. Një inat i madh e pushtoi kundër tij. E donte më shumë nga të gjithë, po tani kjo dashuri e kishte marrë në qafë. Për të mos ia prishur dashurinë djalit, kishte bërë një budallallëk të madh. Kushedi çfarë kishte thënë Ashim Plepi kur e kish marrë vesh? Djali i kryeministrit me mbesën e tij. Çfarë kishte ndodhur në Sheri? Mos ishte shenja e një kthese të madhe? Që të mos ndodhi kjo kthesë edhe kryeministri del nga skena. Hasani do të nisë një lojë të re. Marioneta, Lefene. Haha qeshi ai. Ç'rëndësi kishte që tani djali ta largonte atë vajzë? Kushedi sesi do t'i vente halli dhe fëmijëve. Si gjithë ish udhëheqsve, në internim. A nuk qe ai vetë që zbatonte të gjitha urdhrat e Hasanit për trajtimin e fëmijëve të ish anëtarëve të byrosë ose të qeverisë? I njejtë fat edhe për fëmijët e tij. Nuk e kishte menduar se kjo do t'i ndodhte edhe atij.

Kishte punuar, kishte sakrifikuar për këtë vend. Kish zbatuar të gjitha urdhrat e tij, e kish mbrojtur. Dhe tani ai për kapriçiot po sakrifikonte, ai meiti. Një urrejtje e thellë e pushtoi. Nuk duhej të sillej kështu me të si menjë pulë të ngordhur. Jo ai nuk duhej ta linte veten kështu. Duhej të mbrohej. Në asnjë mënyrë nuk do ta linte veten. Më mirë të ikte një herë për gjueti. Atje në ajër të patër të shijonte kënaqësinë e gjuetisë së derrit. I ra ziles dhe kur hyri sekretari i tha që të thirrte shoqëruesin. Kur hyri ai i tha- Do të shkojmë për gjah në Qallesh.

- Po gardën?

- Nuk ka nevojë.

- Si tha shoqëruesi? i habitur.

- Nuk ka nevojë të thashë. Tani do të shkojmë në shtëpi dhe pas një ore do nisemi.

Ungrit dhe me hapa të ngadaltë doli nga zyra.

- Mbledhjen do ta bëjmë sot shoku Mahmut- e pyeti sekretari.

- Sot jo as nesër. Pasnesër do ta caktojmë.

- Ju ku po ikni mund ta di?

Mahmutin e pushtoi një inat i madh.

- Çfarë të duhet ty, gomar?

Në çast e kuptoi se e shkeli dhe kur po dilte u kthye dhe tha: Më fal, po sot nuk i kam nervat në rregull.

- E kuptoj shoku Mahmut, faleminderit.

Ka ndodhur ndonjë gjë?

- Ndoshta do ta marrësh vesh.

Mirupafshim.

Zbriti shkallët dhe doli nga dera kryesore. Shoqëruesi e arriti me zor kur po kalonte bulevardin. Njerëzit shtangën kur e panë atë në këmbë. Polici ngriu dhe i ra bilbilif fort për një copë herë. Shoferët frenuan me shpejtësi dhe nxorrën kokat të habitur. Ishte një gjë e rrallë ta shihje kryeministrin në këmbë. Mahmuti përshkoi rrugën hyri në zonën e bllokut ku ushtarët morën qëndrim gatitu. Ishte një ditë e kthjellët. Sa e bukur ishte jeta. Për herë të parë mendoi se do të kishte qenë më mirë të tërhiqej në qetësi, të nxirrte një shkak, të gëzonte ditën e pleqërisë i pashqetësuar nga lufta për pushtet. Por nuk e kishte bërë dot, nuk e kishte bërë. Nuk kishte patur vullnet aq të fortë të hiqte dorë nga të mirat, nga pushteti dhe fakti që ishte njeriu i dytë më i fortë në vend. Ta marrë djalli tha. Ngriti kokën nga godina e rëndë e KQ dhe i nguliti sytë në

F.P.

katin e tretë, atje ku ishte zyra e Hasanit. Gati sa nuk ngriu. E pa tek qëndronte në buzë të dritares dhe sikur i buzëqeshi. Mos vallë po e përgjonin tani? Mos vallë mekanizmi i fshehtë ishte vënë në lëvizje? Dikush tani përgjonte lëvizjet e tij si të paraardhësve. A nuk kish vepruar kështu me të mëdhenjtë e rrëzuar? Dhe kur ky mekanizëm vihej në lëvizje. zor se ndalej. Hija e zezë në dritare po vëzhgonte me sy zhbirues. Ai vështrim thonte se kishte marrë fund.” Qen” tha Mahmuti me vete. Kur nuk ta bëra varrin. Hija nuk lëvizte nga dritarja dhe e shoqëroi me sy deri sa hyri në shtëpi. Hija vazhdoi të qëndronte pa lëvizur në dritare dhe shikoi shtëpinë e Mahmutit. “Muti nuk e gëzoi këtë shtëpi derisa të vdiste nga një vdekje natyrale” foli me zë të brendshëm. Iu kujtua Drakula. Drakula ia thithte gjakun vajzave, ndërsa ai ia thithte atyre që donin ta rrëzonin. Edhe njërit ai do t’ia thithte gjakun dhe njërit më të fuqishëm pas tij. Tito pas vdekjes kishte zgjedhur një presidium, dukemos pranuar që asnjë të mos i zinte vendin. Vetëm Stalini nuk kishte lënë pasardhës. Pas vdekjes së tij, ata që kishin zënë vendin, nuk kishin qëndruar gjatë. Stalini rronte edhe pas vdekjes. Sado që e sulmonin, që

shkurorëzonin, ai rronte rronte. Kështu do të ndodhte edhe me të. Ai nuk donte njeri të fortë pas vetes. Ata që do të vinin nuk do të qënronin gjatë, kështu ai do të ishte i vetmi që kish sunduar këtë vend për 45 vjet. Dhe do të vdiste në fron si Stalini. Pas vekjes së tij ata të vegjlit do të grindeshin për t'i zënë vendin. Sidoqë të ndodhte askush prej tyre nuk do të qëndronte gjatë në pushtet si ai. Përmes së keqes ai do të jetonte shumë gjatë. Atij mund t'ia hidhnin kockat, mund t'ia prshnin varrin, mund t'ia prishnin monumentet, po kurrë s'do ta harronin. Kurrë. Qe futur tek secili dhe do ta kujtonin, do ta mallkonin pse i kishte mbyllur, i kishte bërë të luftonin, të spiunonin njeri-tjetrin, të grindeshin, po edhe duke u sharë, emri i tij do të përmendej, do të përmendej. E kishte siguruar pavdekësinë. Një ndjenjë kënaqësie ia shkundi tërë trupin. Prandaj do ta zhdukte nga faqja e dheut. Do ta zhdukte. Do ta vriste këtu në kabinet. Natën vonë. Pastaj do e çonte në shtëpi dhe lajmi do të përhapej se kish bërë vetvrasje! Le të jetonte edhe ca ditë në vilën e re, për të cilën as që kish marrë mundimin ta pyeste në ta ndërtonte apo jo. Nëse dikush nuk të përfill, atëherë ai duhet

eliminuar. Muti nuk e kishte përfillur dhe prandaj ora e tij kishte ardhur. Asnjë mëshirë. Do t'i dërrmonte të gjithë ata që ishin rrezik për të. Të gjithë. Do të bënte një listë të re, ku do të fuste edhe të tjerë. Rreziku i madh po kalonte po dhe të vegjlit e tjerë nuk duhej të harroheshin. Kjo ishte jeta e tij. Pse kishte goditur, kishte fituar. Luani edhe plak, kafshon dhe mbetet kurora e kopesë. Ideja e krahasimit me luanin plak me kurorë i pelqeu. A nuk e kishte një portret të tillë që rrallë burra shteti e kishin. Fytyra i shkëlqeu. Kush kishte sunduar më gjatë se ai. Të tjerë kishin vdekur ose ishin hequr para kohe, kurse ai gëzonte një pushtet absolut. Një gisht të lëvizte dhe kushdo do të eliminohej. Nuk kishte kush të krahasohej me të askund në botë. Mao kishte vdekur, Kimi nuk qe gjë fare dhe as që duhej futur në kandar se qe ne fund të botës. Në Amerikë presidentët më të mirë qeverisnin 8 vjet. Kishte bërë mirë që kishte zgjedhur variantin e lindjes dhe Stalinin. Kjo kishte qenë optimale. Të kishte dëgjuar profesorin, do t'ia kishin futur gishtin me kohë siç ia vinte në kohë të luftës Dulla. Nga Dulla kujtonte një shprehje - kur e ha gishtin në b. do të thotë se e di se ç'ha. Të tjerëve

ua kish futur gishtin me të vërtetë. Midis gishtit të tij dhe të Dullës ama kishte një ndryshim të madh. Kur ta fuste ai gishtin, merrje fund, ndërsa gishti i Dullës qe gjë tjetër. Tani i kishte ardhur radha kryeministrit t'ia fuste gishtin.

U ul na tavolinën e punës dhe mori në duar dy letra. Njera ishte nga një veteran i njohur. Ajo e bëri të mendohej dhe të emocionohet. “Ka ardhur koha që të vendoset drejtësia dhe lëvizja komuniste të njohë figurën e pestë të saj! Juve ju takon të jeni i pesti, sepse keni dhënë gjithçka për komunizmin”. Kjo ishte një mrekulli dhe e bëri të harronte atë gazetën e mallkuar të Etit që atje kishte vënë Maon. Çfarë ishte Mao ndaj tij? Çfarë ishte? Ai mori portretin e vet dhe e vendosi pranë Stalinit. Çfarë mrekullie. Sa bukur që shkonte. Atij i takonte ky vend po thonte ai me vete. Kush e ka mbrojtur më shumë ML se ai, kush e kish mbrojtur Stalinin më shumë se ai, kush i ndihmonte partitë e reja ml me pare? Askush nuk e dinte sa miliona harxhoheshin për to. Po të tjera shkonin dhe në konto të fshehta në Zvicër dhe gjetkë. Që nga vitet 60-të këtë e kishte bërë rregullisht për çdo rast. Kishte parashikuar më të keqen. Zemra i gufoi nga

gëzimi kur mendoi se gjatë këtyre viteve kishte ditur të qëndronte dhe të bëhej më i fortë se kurrë, duke fituar pushtet absolut. Atë mund ta kishte zili kushdo. Por edhe pas vdekjes, ai do të donte të kishte një piramidë si faraonët. Diçka të përafërt. Po më e rëndësishme ishte vepra e tij. Që të bëhej si klasikët duhet të kishte vepra. Jo përmbledhje fjalimesh. Dreqi ta hajë pse ishte menduar kaq vonë për këtë? Të gjithë ata kishin vepra. Mori një copë letër nga ato që kishte për shënime dhe shkroi që ta bisedonte këtë me Delfinin. Dhe pastaj edhe në kongresin e ardhshëm duhej të përgatitej një tezë e re për rolin e partisë dhe për nevojën e një revolucioni botëror. Këtë dikush duhej ta mendonte. Në radhë të parë Delfini me dy profesorët që kishte. Diçka duhej bërë që të përgatiste vendin në radhën e klasikëve. Ai duhej të krijonte aureolën e nevojshme në botë. Ja pra çfarë nuk kishte menduar mirë. Sa keq i erdhi. Këtë gjë duhej ta kisha bërë. U zemërua me Delfinin. Atij për asgjë nuk i shkon mendja, për asgjë, edhe pse ai e kishte shpëtuar nga pastrimet që ishin bërë herëpashere. E pra ai atij nuk ia kishte futur gishtin në b. si të tjerëve. E çfarë kishte bërë ai për të? Një hiç. Tani kishte ardhur

koha të punonte ose do ia fuste gishtin dhe atij. Këto ishin gjëra të ngutshme.

Më parë duhej të thirrte sekretariat. Ky sekretariat tashmë ishte një formalitet. Me Naqen dhe Lefenin çdo gjë ishte e siguar. Nuk kish asnjë rrezik të paparashikuar. Ato do ia lëpinin bythën gjithë jetën. Ai nuk ishte budalla që të mos i mendonte këto gjëra. Më mirë ata që të lëpjnë bythën. E dinte se lëpirja e bythës ishte gjë shumë e mirë. I ra ziles dhe thirri sekretarin.

- Lajmëro për mbledhjen e sekretariatit. Duke pritur ardhjen e tyre, shënoi disa nga pikat më të rëndësishme. Së pari çeshtja e shokut Mahmut. Lidhja e fejesës më të mbesën e armikut Plepi i jepte një shembull të keq gjithë vendit. Kjo nuk mund të tolerohej, partia duhej të mbante qëndrim shumë të rreptë ndaj atyre që e shkelnin atë kaq rëndë, në rastin e shokut Mahmut kjo ishte tradhti. Mos vallë rastësisht e kishte lënë në heshtje këtë se vajza ishte e mbesa e Ashim Plepit. Ai duhej të tregonte se pse e kishte bërë? Mos vallë ata të dy kishin lidhje dhe ja tani kishte menduar që të bënë një test se sa e fortë ishte akoma lufta e klasave dhe sa i fortë ishte Mahmuti. Kjo ishte nyja gordiane që duhej të zgjidhej. Mahmuti

duhet të zbërthehej dhe të tregonte si ishte puna. Nëse nuk e bënte këtë, atëherë ai fshihte një gjë të rëndësishme nga partia. Dhe një njeri itillë nuk mund të qëndronte më në udhëheqje dhe në krye të qeverisë. Sa më parë i duhej prerë koka gjarpërit. Sa më parë. Përfytyronte se si Lefeni dhe Naqja do të ngrinin dorën si manekine kundër Mahmutit. Tani nuk kishte asnjë pengesë. Përsëri fitoren e kishte të sigurtë. Sundimi i tij ishte absolut. Me këtë goditje do ta siguronte edhe për shumë vjet. Dhe vdekja e tij do të ndodhte në këtë zyrë. Po ai do të kujdesej që ajo të vinte sa më vonë. Në këtë kulltuk. Jo sa të ishte gjallë nuk do ia linte asnjëriu. Prandaj i kish marrë ata guakët.

Ra zilja dhe hyri sekretari.

- Erdhën, të hynë?

Hasani tundi kokën dhe në zyrë hynë njeri pas tjetrit Delfini, Lefeni dhe Naqja duke tundur vithet e mëdha. Iu kujtua se kur kishte fjetur në fshatin e saj, i kishin futur një vajzë në shtrat. Ishte ajo vallë? Kishin kaluar shumë vite dhe ajo ishte tashmë një grua me flokë të thinjur. Veç e kolme dhe shërbimi kishte informuar se ajo kishte hyrë në lidhje me një nga doktorët e grupit të tij. Ky djall bënte qejf me goca, po siç

duket i pëlqenin dhe autoritetet.

U ngrit dhe u zgjati dorën të gjithëve. Pasi iu përgjigj përsëritjes së tyre kaloi në temë. I informoi për atë që kishte ndodhur. Delfini natyrisht e dinte dhe dy të tjerët kishin dëgjuar diçka, po jo në mënyrë të tillë. Lefeni u nxi në fytyrë dhe tha se ishte plotësisht dakord se shoku Mahmut kishte bërë një tradhti dhe tradhtia meriton një dënim sa më të rëndë. Edhe Naqja mezi duronte të fliste dhe priste që të mbaronte Lefeni sa që po zemërohej që ai nuk po ia linte radhën. Më në fund Lefeni e mbaroi tiradën e tij të gjatë dhe Naqja iu sul me tërbim shokut Mahmut dhe sikur të ishte i pranishëm mund edhe ta hante të gjallë. Delfini po mendonte se Hasani kishte bërë gjënë më të leverdishme për vete duke sjellë në udhëheqje dallkawkë të tillë. Ata dhe mua janë gati të më hanë, se unë jam më shkollë, kurse ata kanë një shtatëvjeçare. Po që çeshtja ishte rëndë dhe Mahmuti e kishte qelbur, kjo ishte e qartë. Vetëm një gjë nuk dinte se si e kishte vendosur të vepronte Haşani! Po më çdukeshin bathët, Mahmuti nuk e kishte të gjatë. E shihte varrin e tij të hapur. Edhe një varr pa emër. Si shumë të tjerëve më parë. Njëje një

rrënqethje tmerri. Dhe guxoi të mendojë: si nuk u lodh më në fund të hapte varre të tillë? Ato ishin dëshira dhe kënaqësia e tij. Një skuadër pushkatimi dhe kokat që binin. Sa të tilla ishin prerë. Tani kishte ardhur koha e Mahmutit. Po më tej. Një rrënqethje tmerr ia ngriu gjymtyrët. Të kishte mendjen. Asnjë shenjë dobësie, keqardhje për Mahmutin në donte që të mos ishte ai në radhë. Hasani kishte qejf vetëm njerëz të tillë si Lefeni dhe Naqja. Njerëzit e mençur nuk i honepste, ata që donin të dilnin mbi të. Koha ishte e dallkaukëve. Tmerr. Si mund të ecte shteti me të tillë. E megjithatë e pranonte se dhe ai do të vepronte si Hasani dhe kjo logjikë i ktheu vendosmërinë. Në fund të fundit nuk duhej të harronte se ishte ai Hasani që e kish shpëtuar në ca momente të rrezikshme kur e kishin pësuar miqtë e tij. Ai kishte ngelur si më parë.

Hasani i shikonte buzagaz dhe dukej se ajo që do të ndodhte i ngjallte kënaqësi. Delfini mendoi se kështu kishte ndodhur gjithmonë sa herë ai hakmerrej. Ishte si një rit makabër. Ai që do të sakrifikohej si në tragjeditë e lashtë greke, kori i erinive, pra byroja politike dhe Zeusi që shfrynte e lëshonte rrufe e bubullima mbi atë që

do të flijohej. Ky rit makabër përsëritej në një cikël të rregullt në një interval disavjeçar. A thua Kristo kishte patur një vdekje natyrale apo e kishin vrarë? Po ai u eliminua dhe pastaj Hasani e kish qarë me lot krokodili? Kristo nuk ishte nga ata që e vrisnin veten. Delfini vështronte Hasanin dhe vuri se se verdhësia e fytyrës tregonte se shëndeti i tij nuk duhej të ishte fort mirë.

- Kështu pra shokë, ju jeni dakord plotësisht me mua?

Naqja dhe Lefeni u ngritën në këmbë dhe thanë me një gojë: Plotësisht dakord.

Delfini e kuptoi se tani ishte radha e tij.

- Ky ishte një gabim i rëndë ideologjik, tha ai dhe ndjeu se fjalët i kishin dalë me një farë pasigurie. Zëri nuk duhej ta tradhëtonte tha dhelpra plakë. Ai kishte bërë një gomarllëk kur e kishte ngritur në qiell veprën e parë të shokut Mahmut, megjithëse realisht ajo nuk kishte kurrfarë vlere. Me të kujtuar këtë gafë, mendoi se nuk duhej ta linte veten të merrej në qafë kot së koti për Mahmutin. - Ne duhet të jemi të ashpër o tani o kurrë - theksoi ai.

Hasani tundi kokën. Ky Delfini nuk qe i keq, po i mungon vendosmëria e duhur, tha me

vete Hasani.

- Mirë shokë, tha ai duke e ndërprerë Delfinin. Kjo tregon unitetin tonë. Tani unë mendoj që ne t'i bëjmë një letër shokut Mahmut dhe t'i kërkojmë që të bëjë një autokritikë të thellë për të na treguar se cilat motive e shtynë në këtë akt tradhtie.

- Pse letër - u hodh Lefeni. - Ju ta thërrisni në zyrë vetë.

- Drejt shoku Lefen - tha Hasani - E çfarë shokësh kemi marrë. Sa të vendosur janë për çeshtjen e Partisë. Sa mirë bëmë o Delfin hë?

- Shumë mirë - u përgjigj Delfini. Na kanë gjallëruar dhe shkundur neve.

Lefeni dhe Naqja ia shkrepën gazit. - Haha shoku Hasan!

- Hem tha Hasani. Sigurisht Delfini e kishte fjalën në përgjithësi për administratën tonë.

Lefeni dhe Naqja ngrinë. Hë po ky Delfini mos u përgatiste një kurth?

- Mirë atëherë tha Hasani. Mahmutin do ta thërres unë.

I ra zilja dhe hyri sekretari. - Ta lajmëroni shokun Mahmut që nesër në ora 10 të jetë tek unë.

Sekretari tundi kokën dhe doli pa thënë gjë.

- Vazhdojmë atëherë - tha Hasani. Siç e dini shokë lëvizja komuniste botërore kohët e fundit është forcuar shumë. Mërita është dhe e partisë sonë që i ka mbështetur edhe nga ana materiale. Por mendoj se ka ardhur koha që të kalojmë në një fazë të re të kësaj lëvizje. Për këtë mendoj të ngarkohet shoku Delfin që të na paraqesë një raport në mbledhjen e ardhshme të sekretariatit.

Hasani iu afrua dritares. Drita e diellit hyntë përmes perdeve të rënda të zyrës së madhe. Në këtë zyrë ai po vinte më rrallë sepse kohën më të madhe punonte në shtëpi. Vërejtja nga lulishtja para shtëpisë së Mahmutit.

- Ju mund të shkoni - u tha ai Delfinit dhe Naqes. Me shokun Lefen kam diçka.

- Sa pak lule ka tani - tha si për vete. Sa qejf i kam ato. Dua që edhe në dimër të ketë sa më shumë lule, sa më shumë lule, ato sikur të çlodhin nga hallet dhe punët e shumta.

Lefenit i shkëlqeu fytyra nga mendimi që i shkrepiti.

- Shoku Hasan në qytetin tim ka një serë

që dimër verë lulëzon. Pse të mos e keni dhe ju një të tillë.

- O çfarë është ajo shoku Lefeni. Janë shpenzime të mëdha.

- E rregullojmë ne me shokun Myto - vazhdoi Lefeni.

- Ah shoku Myto - tha Hasani duke psherëtirë. Shokë të tillë i kemi të rrallë. Të kujtohet për vilën në plazh. Desha të shtoj një verandë dhe një dhomë tjetër. Ia shpreha mendimin Mytos dhe ika për në Ujë të Ftohtë. Kur u ktheva në plazh çfarë të shikoj? Veranda dhe dhoma ishin bërë. Si i bëre këto o Myto i thashë. E kam fjalën për shpenzimet. E di s'i m'u përgjigj? Nuk kushtoi asnjë lek shoku Hasan. Ja çfarë shoku i mrekullueshëm është Myto.

Lefeni shprehte kënaqësinë me entuziazëm. Lefenit i shkoi menjëherë në mendje që ta bisedonte me Myton sa të dilte nga mbledhja dhe t'i bënin një dhuratë të bukur shokut Hasan, që lodhej aq shumë për popullin, sa dhe gjumi natën nuk e zinte. Sa pikë do të fitonte nga kjo. Mezi priste të dilte. Mendonte se sa shumë do të kënaqej shoku Hasan dhe kur t'i thonte Myto që këtë e kish menduar Lefeni, do të qe një mrekulli.

- Atëherë për sot e mbyllim - tha Hasani.
Duhet të përgatitem për takimin nesër.

Lefeni papritmas i erdhi një mendim. "Ky rast duhej të shërbente si shkas për ta forcuar më shumë luftën e klasave".

- Shoku Hasan, mendoj se sigurimi i shtetit duhet të forcojë luftën e klasave. Komitetet e partisë duhet ta kapin fort këtë problem paraprakisht.

- Shumë drejt shoku Lefen. Duhet ta forcojmë partinë dhe sigurimin - e përkrahu Hasani Lefenin dhe i hodhi një buzëqeshje të ngrohtë.

Lefeni u kënaq pa masë. Ia kish kaluar të gjithëve. Edhe Delfinit. Po i forconte pozitat e veta. Pastaj i erdhi ndërmend edhe diçka tjetër. Duhet biseduar me Myton për takimin e nesërm. Duhej ruajtur shoku Hasan dhe duheshin marrë të gjitha masat.

- Mirë atëherë mund të shkoni - tha Hasani dhe mendoi se sa mirë kishte bërë që kish marrë Lefenin në udhëheqje. Fati e kidhte ndihmuar.

Lefeni doli me të shpejtë në koridor dhe duke ecur rëndë nxitoi në zyrën e vet. Në paradhomë sekretari u ngrit në këmbë.

- Gjeje shokun Myto dhe i thuaj të vijë tek unë. Merr dhe shokun Myrto të vijë sa më parë. Kam ca porosi të ngutshme.

Ai hyri dhe nga ethet e padurimit nuk mund të rrinte ulur. Mbante vesh se mos binte zilja dhe vinte Myto. Nuk i pritej sa të bënin atë surprizën si i thonin. Mendonte se kur ta merrte vesh shoku Hasan. Sa i zoti që jam po i thurte vetes lavde. Ja tani do e pleqëronte këtë punë. Do ta pleqëronte me Myton dhe se si ta bënin sa më shpejt këtë punë. Një serë për Hasanin. Sa lart qe ngritur. Kushedi çfarë thonin shoket e vet mekanikë. Lefeni në byro, sekretar ka në dorë ministrinë e brendshme dhe sigurimin. Po këto armë sekrete Hasani ia kish besuar atij. Kjo do të thonte se ai ishte më i besuari, më i besuar se Delfini. Çfarë qullaci ishte ky. Çfarë mund të bënin këta për Hasanin. Ata mund ta tradhëtonin sa hap e mbyll sytë, ndërsa unë mund të jap dhe jetën për të. Ky mendim sikur e preu. Sikur të vdiste kush do hypte në bens? Jo ai do ta shpëtonte shokun Hasan dhe do të bëhej edhe më i fuqishëm se kurrë. Filloi të mendonte se si do te shpëtonte shokun Hasan nga rreziqet. Ja për shembull Mahmuti donte ta vriste po ai hynte në kohën e

duhur bashkë me Myton dhe e vriste në vend atë qen. Ose për shembull shumë i përdorur iste helmi. Dikush, ndofta Mahmuti ose Delfini e ftonin për kafe. Në kohën e duhur ai i thonte shokut Hasan që të mos e pinte atë kafe se është e helmuar. Mahmuti dhe Delfini arrestohen dhe dënohem me vdekje për tradhti të lartë, ndërsa ai bëhet menjëherë kryeministër dhe sekretar i dytë. Po sikur ti përgatiste një atentat Myrto? Ai e merrte vesh në kohë dhe kur Myrto bëhej gati të qëllonte nga prapa perdes (se ku e kish dëgjuar këtë) ai shkante tek perdja dhe Myrto zihej mat në kohën e duhur. Ai bëhej edhe ministër i brendshëm. Pra kryeministër, sekretar i dytë, ministër i brendshëm dhe ndofta dhe ministër i mbrojtjes. Edhe Kasemi nuk ishte fort i besuar se ishte shok e mik i Mahmutit. Ai bën organizimin e survejimit dhe arrin në kohën e duhur të zbulojë puçin me në krye Kasemin. Kasemi në përpjekje për t'u arratisur nga vendi, goditet nga një raketë që e la lëshuar vetë Lefeni. Kështu si Lian Biao në Kinë do përfundonte dhe Kasemi se ministrat e mbrojtjes ishin të gjithë tradhtarë si kish dalë Banushi më parë. Vetëm ai do të bënte përjashtim se nuk do të ishte vetëm ministër i brendshëm po

dhe kryeministër, ministër i mbrojtjes dhe madje dhe sekretar i parë për Ranën dhe kështu do të bëhej njeriu më i fuqishëm pas Hasanit. Në një kohë të duhur ai do të zbulonte dhe puçin e Delfinit se këta intelektualët ishin të gjithë tradhtarë dhe këtë do ta dënonte me dorën e tij dhe do të bëhej edhe sekretar i propagandës se një intelektual sillte shumë dem në një post të tillë. Kështu kur të vdihte Hasani (të rronte sa malet) nuk do të kishte njeri tjetër veç tij më të denjë dhe ai do të linte me testament se vetëm ai Lefeni ishte i aftë të drejonte vendin. Kaloi në një gjendje ekstaze. Po vetëm ai do ta shpëtonte Hasanin.

U zgjua nga ëndrra kur dëgjoi zilen. Dera trokiti dhe kur ajo u hap u duk shefi i rojeve të Hasanit. Vështirë të mos e njihje këtë njeri çdokush që kishte dy para mend. Ai vinte pak më i gjatë se Lefeni.

- Më keni kërkuar shoku Lefen - tha ai me buzëqeshjen e tij, që në fakt i ngjante një skemitije. Ishte më tepër një buzëqeshje profesionale, që ai e dhuronte vetëm në disa raste të tilla kur personat që e thërrisnin ishin diçka që mund të merrej në konsideratë. Për persona të tjerë që nuk paraqesnin

kurrfarë vlere ose interesi Myto kishte vetëm skermitjen. Por ai e dinte se Lefeni i kishte punët mirë, prandaj sa i kishin thënë kishte nxituar të vinte. Edhe me vete qe habitur se sa shumë po fillonte ta donte Hasani këtë xhuxh, sa që po fillonte të bëhej xheloz. Ai nuk do të donte që Hasani të afronte njeri kaq shumë. Në fund të fundit ai mbetej njeriu më i besuar. Askush tjetër sa ai nuk mund t'i afrohej Hasanit. Ishte koha kur askush nuk mund të qëndronte afër Hasanit pa lejen e tij. Ai ishte njeriu i plotfuqishëm për të vendosur se sa afër duhej t'i qëndrohej Hasanit. nëse nuk do të donte ai, kufinjti do të mbeteshin zyrtare. Në fund të fundit ishte ai që përgjigjej për gjithçka mund t'i ndodhte Hasanit. Prandaj çdo njeri duhej të kalonte në brimë të gjilpërës. Edhe ky Lefen nuk bënte përjashtim. Ja tani do të merrej dhe me Mahmutin. Puna nuk paraqitej mirë dhe ai patjetër duhej të mendohej sesi mund të shkonin punët më tej.

Lefeni i hapi krahët dhe kur tokën duart u puthën. Lefeni i gufonte zemra nga gëzimi kur mendonte se po puthej me një nga njerëzit më të fuqishëm të vendit, që ia kishin frikën të gjithë dhe me të cilin do të donin të gjithë të kishin

miqësi. Ai ia kishte arritur kësaj. Kush nuk do të gëzohej?

- Shoku Myto - foli ai kur mbaruan përshtëndetjet. - Ju thirra se dua të bisedoj diçka me ju. Sot me shokun Hasan ra fjala për atë shtesën që kishit bërë në plazh dhe të ngriti në qiell. Sa kushtoi? E ti i ishe përgjigjur asnjë lek! Sa bukur! Të lumtë për nder! Sa mirë që shoku Hasan ju ka juve pranë. Ky është një fat, sot kur po ndodhin gjëra jo të mira, kur dhe ata që kanë qenë shokë të vjetër, nuk po dinë të ruajnë miqësinë e tij dhe madje po e venë në pozitë tepër të vështirë. Ti e di se për kë është fjala.

- E di si nuk e di, madje po marr masat e para, tha Myto me zë të ngjirur. Duhet të mendoj për çdo gjë, madje edhe për më të keqen. Ai sot iku për gjah.

- Ja kjo është e poshtër, brofi Lejfeni në këmbë i zemëruar. - Në vend që të mendojë se si e qysh ka gabuar, t'i verë gishtin kokës, të shkruajë autokritikën e vet të thellë, kris e ikën! Çdo të thotë kjo? Se unë nuk çaj kokën për asnjërin, se unë jam.

Ai u ngrit në këmbë dhe fytyra iu nxi e tëra nga tërbimi që e kishte kapur.

- Po ne nuk do të lejojmë që asnjeri, kushdo qoftë të vejë interesat e tij mbi ato të partisë dhe të vendit dhe do i tregojmë vendin.

- Të lumtë goja shoku Lefen, tha Myto dhe mendoi se kishte bërë mirë Hasani që e kishte marrë pranë vetes. Besnikëria dhe jo zotësia ishte kriteri i tij. I zoti ishte Hasani dhe ata vetëm duhej të miratonin. Kjo ishte motoja më e mirë.

- Myto të faleminderit shumë për këto fjalë. Tani shoku Hasan po lodhet shumë dhe hallet do t'i ketë edhe më të mëdha. Unë mendova që t'i bëjmë një të papritur si atë të plazhit, t'i bëjmë një serë me ngrohje për lule. Ai që po e bën vendin pranverë, pò s'mund të gëzojë në çdo kohë, duhet ta ketë në shtëpi të paktën. Si thua ti?

- Të lumtë shoku Lefen - tha Myto dhe u ngrit e i rrahu krahët. Për nder sa mirë të ka shkuar mendja. Kur mendon që ta fillojmë punën? Dhe fondet.

- Do i gjejmë të gjitha. Ato kushtojnë më pak se gjahet e Mahmutit.

Myto e vështroi i habitur. Për nder - tha, - mirë të ka shkuar në mendje. Shumë mirë.

Myto tundi kokën i habitur. Ja pra që njerëz të tillë i duheshin Hasanit.

- Myto desha të them edhe për takimin nesër duhet të mendojmë. Të jemi të përgatitur sa më mirë që të shmangim çdo rrezik për shokun Hasan.

- Po shoku Lefen, mos kini merak.

- Unë kaq kisha. Po të doni të pini një kafe.

- E pimë herë tjetër. Tani duhet të marr vesh se çfarë do bëhet në Qallesh.

- Tani do vijë Myrto.

Myto ngriti kokën dhe në fytyrë iu shfaq skemitja e zakonshme. Do të ishte mirë që ai të mos e gjente këtu.

- Faleminderit o shoku Lefen. Mos kini merak po ju them. Mirupafshim.

Lefeni mbeti shumë i kënaqur kur doli Myto. E ndjente se e kishte bërë mik. Ndërsa Myrtos duhej t'ia mblidhte. Sigurimi nuk e kishte gjendjen në dorë. Ja pra si nuk e kish pikasur këtë gjë dhe të informonte në kohë. Askush nuk ishte i përjashtuar. Po ai? Natyrisht ai jo se e kishte nën hyqëm sigurimin. Ra zilja dhe hyri sekretari.

- Ka ardhur shoku Myrto.

- Lere të presë pak, tha Lefeni. Ai nxori nga rafti një libër të Hasanit dhe e shfletonte.

“Asnjëri nuk është i imunizuar” shkruante Hasani. Pra asnjëri. Po ky ministër? Ai sikur kishte lidhje me Mahmutin. Ndoshta kishte ardhur koha ta zëvendësonin. Sigurimi duhej ta godiste fort. Të forcohej kontrolli ndaj të dyshimtëve dhe ata që e kishin mbushur kupën të rraseshin në burg dhe të dënoheshin. Kështu shkruante në një raport sekret Hasani. Ja pra kjo i duhej Lefeni. I ra ziles dhe tha që të futej Myrto. Kur hyri Myrti ai po shfletonte udhëzimet e Hasanit.

Lefeni i zgjati dorën pa u ngritur dhe i hodhi një shikim përmes syzeve që mendonte se i jepnin një pamje intelektuale fytyrës së tij.

- Si jeni shoku Myrto - tha me zë të rëndë.

Fytyra e shëmtuar e ministrit nuk ndryshoi aspak.

- Mirë faleminderit shoku Lefen - u përgjigj ai dhe nuk e dinte në ishte mirë apo jo. Që kur sektorin e sigurimit e kish marrë Lefeni ai ndjente një farë pasigurie.

- Ju kam thirrur për disa porosi të rëndësishme. Forcimi i luftës së klasave në sigurim dhe jashtë tij. Asnjë lloj mëshire dhe butësie. Këto shfaqje duhet të dënohen rëndë. Shkrimtarët, gazetarët duhet të vihen nën kontroll

të plotë, jo vetëm ata që ju i kini në listë. Të gjithë personat që janë në listë si të dyshimtë të ndiqen dhe të kontrollohen ditën dhe natën dhe po qe nevoja të arrestohen. Askush nuk duhet të mendojë se në Shqini ndonjeri mund të bëjë si të dojë. Ai që ve në dyshim partinë dhe Hasan Hysenin të jeni i sigurtë se do të dënohet shumë rëndë. Ata që duan të arratisen të qëllohen dhe të vriten në vend, ata që kapen të dënohen sa më rëndë.

Myrto që e kishte fytyrën shumë të shëmtuar u bë skelet. Një ton të tillë kish kohë që nuk e kishë dëgjuar. Rifillonte inkuzicioni. Era e errët. Ky njeri që kish ardhur në këtë kohë përfaqësonte atë forcë të errët. Asgjë s'do ta ndalonte atë të çonte deri në fund porosinë ose vetëm një fjalë që i kish thënë Hasani. E dinte nga përvoja se një fjalë e Hasanit dhjetëfishohej prej tyre.

- Të jeni të sigurtë se do veproj siç është porosia shoku Lefen. A keni gjë tjetër?

Lefeni e shikoi rreptë. "Çeshtja e Mahmutit" tha me vete.

- Duhet të forcohet kufiri kudo, po sipas disa të dhënave zona e Qalleshit. Atje as zogu

nuk duhet të fluturojë!

Lefeni mendoi se dhe ai duhet të bënte diçka që të mos thonin se sektori i tij kish fjetur. Më mirë t'u dilte gjërave para. Ndoshta Mahmuti mund të arratisesh po kjo nuk do të realizohej në saje të largpamësisë së tij. Nesër po të ndodhte kjo atë do ta ngrinin në qiell, po dhe të mos ndodhte do ta quanin si masë sigurie. Kjo i takonte atij.

- Mund të shkoni - tha Lefeni dhe u ngrit paksa dhe i zgjati dorën.

- Shoku Lefeni si do të veproni me incizimet për ministrinë e jashtme dhe shkrimtarin Ermal.

Lefeni u zymtua në fytyrë. Kjo çeshtje i kalonte kompetencat e tij, sepse hynin në sferën e Hasanit. Ishin peshq tepër të mëdhenj për të. Sipas informacioneve që i kishin dhënë Ermali mbrohej dhe nga Hasani, ndonëse sigurimi nuk ishte dakord dhe mbante rezervat e tij. Po nëse Hasani vepronte kështu, kishte arsyet e tij dhe ainuk do të përzihej në këtë çeshtje pa marrë siglën. Këtë e kishte menduar që në fillim.

- Ju duhet të prisni urdhërat nga lart, theksoi.

Por përnjëherësh kujtoi urdhërin për forcimin e luftës së klasave. Atëherë? Nuk kishte njeri të imunizuar.

- Megjithatë kjo nuk do të thotë që çeshtjet të mos ndiqen si duhet, tha, Po që se këtu preket Hasani atëherë veproni. Këtu jeni brenda.

- Disa gazetarë po shkojnë tepër larg me shkrimet e tyre. Ata nuk nderojnë të godasin autoritetet më të larta.

- Ju i keni kompetencat edhe për këto raste. Mund t'ua bëni jetën e zezë edhe pa i futur në burg. Këtë ma ka thënë shoku Hasan ditën kur fillova. Disa na duhen për të bërë punën se kemi njerëz siç më tha që nuk dinë të shkruajnë. Bota e jashtme do të mendonte keq nëse në shtypin tonë do të mungonte kritika. Një shkrimtar i madh i ka shkruar Hasanit se shumë lavde ka. Nëse kritizimet do t'i rasim në burg si do bëhen?

Edhe vetë ai po habitej nga një lloj arsytimi i tillë. Në të vërtetë për të edhe këta gazetarë ishin tradhtarë. Punë e madhe se ç' thonte bota. Ishte puna e tyre të bënin si të donin. Po kur dilte para Hasani, atij i lidheshin duart. Tani për tani nuk ishte aq i fortë sa të dilte kundër Hasanit. Kush e kishte sjellë në këtë post? Kush ia kishte

dhënë vilën, të mira, makinat? Në të vërtetë që tani shpesh e zinte frika. Si do t'i vinte puna? A do të zemërohej edhe me të Hasani?

Duke u kthyer nga Myrto që po priste në këmbë, Lefeni i vuri dorën në sup: - Për të qenë gjithnjë në rregull lexo këshillat e shokut Hasan që ti i ke.

Myrto pa në tavolinën e Lejfenit broshurën e hapur.

- Dakord. Myrto përshëndeti dhe doli. Duke ecur në koridor vuri re se rojet atë ditë ishin shtuar. Çfarë të ketë tha me vete. Çfarë do të kish ndodhur? Çfarë qe shkaku? Kjo godinë nuk ishte sektori i tij, këtu urdhëronte Myto. Kishte tentuar dy herë të vendoste situatën, por qe e kotë. Myto ia kish treguar vendin. Kështu punët mes tyre nuk dukeshin dhe aq mirë. Oficerët e përshëndesnin me një tundje të lehtë koke. Dhe shumë prej tyre donin të merrnin vesh se pse ishin bërë këto përforcime. Ku ishte Mahmuti? Do ta merrte në telefon dhe ta pyeste. E dinte ai mbase se çfarë po ndodhte. Po tani duhej të shpejtonte. Kishte gjithatë urdhëra për të dhënë. Mos i zbatonte po të donte. Lefeni për atë punë ishte marrë, për t'i qëndruar më kokë. Fytyra e

shëmtuar mori një ngjyrë krejt të verdhë. Megjithëse kishte caq kohë që punonte në sigurim, kthesa që kishin marrë punët e trembte. Nuk dihej se si mund të përfundojë. Sa njerëz ishin vrarë pa asnjë provë? Se ç'kishte një parandjenjë të keqe. Do thërriste Halon, se atij zor i shpëtonte gjë. Po i vinte inat dhe me veten. Çfarë ministri ishte? Tani kjo është çeshtje kohe, tha ai duke dalë nga dera e selisë së KQ. I tensionuar në kulm u kthye në zyrë dhe thirri Halon.

- Çfarë po ngjet - tha i inatosur dhe unë pres nga ju.

- Një kataklizmë siç duket - u përgjigj me një ironi të lehtë Halo.

Ministri e mori inat. Ky qen e ditka dhe nuk ka ardhur të më raportojë? U zbe nga zemërimi dhe fytyra imori shprehjen e një qeni që i kanë rënë me shqelm.

- Flit pra të mori djalli bërtiti.

- Kryeministri - shqiptoi ngadalë fjalën Halaqi më shumë si për vete, duke u çuditur mbase vetë nga fjala që kishte nxjerrë nga goja.

Ministri hapi gojën si guak dhe shprehjes së habitës i zuri shpejt vendin një lloj shprehje midis dyshimit dhe frikës. Çfarë po ndodh tha ai?

- Fejesa e djalit të dytë Bujarit ka ngjallur furtunë lart fare.

Ai ngriu. Iu duk se papritur një erë e ftohtë si e Moskës ku kishte bërë studimet ia thau gjymtyrët, ia kallkanosi. Mendimi i parë që i erdhi në kokë ishte se nëse kryeministri e pësonte dhe siç duket do ta pësonte dhe ai nuk do të ulej dhe për shumë kohë në atë kolltuk. Kjo ishte e qartë për të. Vetë fakti që nuk ishte bërë anëtar i byrosë fliste për këtë. E dinte se të madhit ai nuk i pëlqente. Halo po e vështronte ftohtë dhe mendonte se ndoshta edhe ky ministër do të ikte nëse në këtë rast kryeministri do ta thyente qafën.

Myrto tundi kokën dhe me vetë tha që të paktën tani duhej të tregonte para të madhit sa i vlente lëkura.

- Dëgjo Halo duhet të veprojmë. Me sa duket puna do të fillojë një ngritje e luftës së klasave. Prandaj duhet të godasim. Menjëherë. Edhe urdhërin e arrestimit për Ermalin t'ia çojmë kryeministrit dhe Delfinit. Duhet filluar nga ai.

Halos i shkëlqeu fytyra. Kishte ardhur më në fund ora e tij. Kishte menduar kushedi sa kohë për këtë çast. Dhe ja tani po shpërblehej. O sa e urrente atë qen bir qeni. O çfarë kënaqësie do

të ishte kur ta rrasnin në qeli. Le të shkonte tani në Pari.

- Bëje shpejt shkresën përkatëse.

Halo u ngrit të dilte, kur Myrto i tha të ulej përsëri.

- Po prit se këtu kemi dhe shumë gjëra të tjera. Sa shkrimtarë dhe gazetarë kemi në listë? Ma sill listën apo e kam unë?

- Ju e keni shoku Myrto buzëqeshi Halo me gjithë zemër, dhe nga kënaqësia fërkoj duart. Më në fund po vinte një çast i lavdishëm. Sa gjë e mrekullueshme ishte kjo.

- Unë them atë poetin nga Mirda që e ka mbushur kupën me sharjet për Stalinin, piktorin e “Yjeve të netëve të gjata”, atë gazetarin që na e ka jellë në majë të hundës me shkrimin për ndalimin e boksit, se po na shqetëson shumë, sidomos për izolimin e vendit.

- Operacioni duhet të jetë i shkallës së gjerë mendoj unë. Bashkëpunoj me ata të ushtrisë. Të fillojnë dhe ata mendoj unë. Edhe punëtorë që shprehin pakënaqësinë mund të arrestohen. Të gjithë. Nuk duhet bërë asnjë përjashtim.

“Ermal të erdhi më në fund ora qen”. Kjo ishte ditë për nder. Kjo ishte. Nderi i sigurimit po

vihej në vend. Pra ata do të bëheshin më të fuqishëm.

- Vemi pimë një kafe në "Drin" shoku ministër - tha Halaqi. E kemi hak.

Ministri në fillim nuk deshi. Tani që po fillonte kjo punë nuk duhej të humbiste kohë. Duheshin mbledhur kryetarët e rretheve. Po kjo nuk do të thonte të mos pinin një kafe. Kjo dhe do ta qetësonte një çikë pas lajmit tronditës për kryeminsitrin. Ndjeu një farë faji që nuk i kishte thënë për biografinë e asaj vajzës. Po kryeministrit nuk do t'i thonte se i dinte ai më mirë punët e veta. Nëse këtë radhë kryeministri e pësonte, atëherë dhe për të nuk do të kishte ditë të mira. Çfarë mund të bënte? Të gjitha i bënte i madhi. Të shpresonte se me këto që po bënte do t'i vinte disi punët në vijë.

Ata dolën nga porta e zakonshme dhe ecën në këmbë. Ishte një ditë e vrenjtur që si duket do të prishej shpejt dhe mund të niste shiu. Po kjo ditë sikur shkonte me gjendjen e tyre. Pishat tek bulevardi i gjerë tundeshin lehtë. Kur ecën në trotuarin e bulevardit të gjerë, para po vinte Ermali i shoqëruar nga shkrimtari i ri Nderimi. Ministri i përshëndeti, po Ermali sa uli

kokën, ndërsa poshtë syzeve vështrimi nuk ishte aspak miqësor.

- Shetit dhe ca ditë qen - ia bëri Halo kur i lanë pas.

- Kur ta firmosi Hasani, do mbarojë kjo punë - tha Myrto.

Halo heshti dhe në fytyrën e tij u shfaqën ca rrudha në ballë. Kjo ishte një gjë jo e mirë. Çeshtje e ndërlikuar ku i kishe duart e lidhura. Sikur iu prish pak qejfi. Po Myrto kishte të drejtë. Ai qen e kishte futur të madhin në një roman dhe me këtë kishte bërë një parapritë të mirë për veten.

Sa hynë në hotel i rrethoi atmosfera e njohur, që ata i ngrohte, Këtu ata ishin si në shtëpinë e tyre. Kamarietë ua kishin frikën se për çdo gjë ishin ata që vendosnin. Kjo atmosferë frike dhe nështrimi të plotë që shkaktonte ardhja e tyre ishte një nga kënaqësitë më të mëdha që u dhuronte ardhja këtu. Kjo kënaqte sedrën e tyre dhe i mbushte me gëzim të madh. Bile ata e kishin bërë zakon që sa herë ndonjë gjë nuk u shkonte mirë, vinin këtu dhe kënaqësia që ndjenin bënte që të harrohej kjo gjë jo e mirë. Drejtori kudo që të ishte shpejtonte t'u dilte para. Në fund

të fundit ai dhe nëndrejtori ishin konfidentet e parë të tyre këtu. Këtu as miza që fluturonte nuk mbetej pa u vënë re. Kjo ishte kështjella e tyre. Këtu ata ishin të mbrojtur dhe u ngjallej ndjenja e pushtetit të pakufizuar që kishin. Ky hotel ishte bota e tyre e fshehtë. Çdo shqiptar që hynte këtu ishte i kontrolluar. Të tjerët që hynin pa punë rrezikonin të bëheshin me dosje dhe mund të përfundonin keq. Ç'donin ata këtu? Këtu vinin agentët imperialistë-revizionistë më të rrezikshëm. Po syrit të sotëm vigjilent gjysëm të mbyllur si e kishte bërë ajo piktorja që Halos nuk i pëlqente fare, nuk i shpëtonte gjë. Jashtë ishin shokët e ndjekjes, shokë besnikë, që kishin përvojë dhe shënonin çdo gjë. Porta dhe dalje të tjera të këtij hoteli ishin nën kontroll të rreptë ditën dhe natën.

Përveç personelit, edhe vizitorët dhe klientët e huaj bëheshin kureshtarë dhe të hutuar kur kalonin ata. Nënpunësit e ministrisë së jashtme ose të tregtisë së jashtme që ishin konfidentë të tyre mezi prisnin t'i përshëndesnin. Bënin përjashtim ata shkrimtarët si Ermali apo gazetarë si Arbëri që vinin nganjëherë këtu, ndonëse kjo shihej me mjaft mosbesim nga ai dhe shokët e

tjerë. Ja Pelaqi. Ky ishte ndryshe, ky ishte i tyre. Pelaqi i telefononte direkt dhe shefit. Për atë nuk kishte dyshim. Po ai maskarai Arbëri që qetëj edhe në hotel, sikur pak berberhane kishte qyteti. Megjithatë ai gëzohej se në këto raste dhe dosjet shtoheshin. Aq më mirë, punë të hapej. Madje ndjente kënaqësinë kur shihte se këto dosje shtoheshin.

- Dó rrini në salet shoku ministër - tha drejtori, një burrë shkurtabiq.

- Si thua ti Halo - tha ministri kot. Më mirë në salet?

Të gjithë i kishin sytë tek ata. Më në fund ata hynë në salet. Halo i bëri shenjë shefit të pritjes, një burri të gjatë që ishte zyrtarisht ishte shefi i pritjes, po në të vërtetë njeriu i tyre këtu. Ai diç i tha dhe mikrofonët e fshehtë u mbyllën. Këtë të drejtë e kishin vetëm ata. Halos i gufoi zemra. Sa të fuqishëm ishin. Çfarë mrekullie. Ishte një gjë e madhe të arrije këtë, kur çfarë thuheshin këtu, të gjitha rregjistroheshin. Të gjitha.

Kryekamerieri po priste në këmbë tërë respekt porosinë.

- E marrim dhe një uiski sot shef - tha

Halo.

Ministri qeshi. Ishte një qeshje ogurzezë. Zakonisht ai nuk qeshte dhe kryekamariери tha me vete se atë ditë diçka e keqe do të ndodhte. Kur qeshte ministri i brendshëm do të bëhej hataja se s'bën. Tani dhe atë e zuri frika se mos ministri pikaste mendimet e tij të fshehta. Atëherë e pakta do të ishte t'i vinin shqelmin.

- Dakord - tha ai. Papritur pa mes derës gjysmë të hapur shefin e klubit të ministrisë. Thuaj të vijë i tha drejtorit. Ky doli me vrap ta thërrasë. Dëgjo i tha atë Edlirën do ta përzësh nga klubi që sot. Shefi i klubit mbeti në vend dhe thua se i humbi dhuntia e të folurit. Po ajo... seç belbëzoi.

- Çfarë ajo mor gomar-i bërtiti ministri. Nxirre ore fishek se mori njerëzit në qafë. Edhe ti ke përgjegjësi se na u lute, pavarësisht nga biografia. Ke zbutur luftën e klasave. Dil jashtë tani.

Shefi i klubit as nxorri fjalë nga goja. As ai vetë nuk mori vesh se si doli nga hoteli. Një çerek ore më vonë i bërtiti pa kuptuar se si trainerit pse e kishin pranuar atë vajzë. Kjo është zbutje e luftës së klasave shfryu. Traineri u

mundua të thotë diçka, po shefi nuk e la të fliste. Eshtë urdhër i prerë tha. Nuk diskutohet. Pas një çike kryeqyteti gumëzhiu si fole grerëzash. E fejuara e djalit ë kryeministrit jashtë nga klubi. Jashtë. Çfarë po ndodhte? Po a ishte e fejuar me djalin e kryeministrit? Çfarë ishte kjo? Hamendjet zunë të vlonin. Në "Drin" pas një çike kamarierët përshpërisnin gojë më gojë të renë e fundit. Një gjë e pabesueshme. Fejesa e shpallur vetëm dy ditë më parë ishte prishur vallë? Po zërat e konfirmuan shpejt. Atë e kanë përzënë nga shtëpia e kryeministrit. Vesh më vesh njerëzit mundoheshin të interpretonin këtë rrufe në qiell të kthjellët. Çfarë shoku Hasan? Vetë shoku Hasan? Kryeministri i ka punët keq me të madhin? Për çfarë? ~~ETI~~ ~~VERI~~ ~~KATI~~

Nusja e djalit të dytë e të madhit fare po pinte kafe me drejtorin e televizionit një zeshkan bukurosh. Thonin se ajo ia dridhte të shoqit, ashtu siç thonin se dhe i shoqi ia dridhte kur merrte me vete jashtë shtetit vajza të bukura. E shoqja sidomos ishte inatosur kur i shoqi në mënyrë krejt të dukshme kishte marrë së fundi një bukuroshe që sapo kishte filluar punën pranë tij. Këto takime të hapura me drejtorin e

televizionit dhe me ndonjë mashkull tjetër të bukur ishin si një lloj hakmarrje e hapur.

- Hasani është nxehur shumë - po i thoshte drejtorit të televizionit. Në fund të fundit kryeministri nuk mund të aprovonte një martesë kaq skandaloze me armikun e klasës. Apo jo?

Drejtori që si djalë i bukur kishte marrë një nga vajzat e njerit prej anëtarëve të byrosë, kishte bërë shpejt karrierë edhe pse ishte djalë i kulturuar. Miratoi me kokë, megjithëse si i ri ai kishte një farë rezerve. E njihte atë vajzë që pa fjalë ishte më e bukur se nusja e dytë e Hasanit. Sigurisht ajo ndoshta edhe tërbohej se do të kishte një shemër në bllok që do ta linte në hije. E dinte se ajo nuk i duronte femrat shumë të bukura. E kishte vënë re këtë.

Për një çast nusja, Lulesha e ndërpreu fjalën. Në sallë kishin hyrë ministri i brendshëm me një nga figurat e njohura të sigurimit. Ajo i përshëndeti dhe ata ia kthyen me kënaqësi, Madje ministri iu afrua dhe u dha dorën. Në të vërtetë kjo skenë i pëlqeu Myrtos. Ai afirmonte besnikërinë ndaj Hasanit me atë vëmendje që po tregonte ndaj Luleshës. Kështu pra këtë ditë ai po fitonte ca pikë në lojën e egër që kishte nisur.

Duke dalë nga hoteli i tha me zë të ulët Halos se loja mund të fillonte në të njejtën kohë në të gjitha rrethet me të njejtat rregulla, një aksion blic qeshi ai i kënaqur që kishte zgjedhur fjalën e duhur.

- Blic - tha Halo me gjithë zemër gjë që i bëri kalimtarët të stepeshin kur panë dy njerëzit më të fuqishëm të sigurimit duke shqiptuar fjalën blic. Domethënë blic po përsërisnin ata me vete të trembur. "Blic". Çfarë kuptimi ka kjo fjalë? Blic? Çfarë blic? Çfarë kishin dashur të thonin duke qeshur? Blic? Po blic.

* * *

Gazetari Mehmet Golushi u kthye nga xhiroja ciklistike në shtëpi. Sapo ishte kthyer ai pati një takim të papritur me operativin e lidhjes Shemshedinin. një gjatosh nga Labia, që i tha se ishte i arrestuar në emër të popullit. Çfarë tha ai. Hetuesi i shkurtër që ishte djali i kryetarit të një rrethi, i thirri me zemërim: pusho o qen. Sakaq i futën prangat dhe e çuan në burg. - Agjitacion dhe propagandë armiqësore i thanë kur e thirrën në hetuesi. - Çfarë do ti me Klein. Pse e ngre ti në

qiell Klein atë boksierin kapitalist? Çfarë lidhje ke ti me Klein? i tha hetuesi në zemërim e sipër, dhe duke e kuptuar shpejt gafën që bëri shpejtoi ta ndreqte duke thënë. - Ti mund të kesh lidhje të fshehta me Klein këtë boksier kapitalist! Na trego më mirë se ne i dimë të gjitha. Mehmeti i trembur po mendonte i tromaksur se çfarë dinte, po nuk dinte se çfarë lidhje kishte, përveçse kishte thënë se boksi ishte një sport i bukur, se Klei ishte një boksier i madh dhe fitonte shumë para.

- Çfarë ke thënë ti mor qen se Klei fiton një milion dollarë në një ndeshje? Hë mor qen. Këto janë pallavra, këto nuk i ha njeri. Atje njerëzit po vdesin për bukë mor qen, kurse ti na propagandon se ai na fitoka një milion dollarë. Ta tregojmë ne ty një milionë dollarë qen. Na dashke boks ti. Nuk qenke dakord me partinë që e ndaloi boksin se bëhej masakër. Dhe ja dha nja të fortë sa iu përplas koka në dysHEME. Ja ky është boksi që do ti mor qen ulëriti hetuesi.

* * *

Atë çast në zyrat e gazetës një nga hetuesit

kryesorë hyri në zyrën e Arbërit. Çfarë dini ju për shkrimtarin Bashkim e pyeti hetuesi drejt, pa u përshëndetur. Ishin vetëm në zyrë dhe Arbëri po e shikonte i habitur hetuesin.

- Asgjë - u përgjigj ai i vendosur. Përveç që i botoj tregime.

- Keni pirë birrë me të?

- Po kam pirë i tha, siç pi me shumë të tjerë.

Hëm ai bëri ai i pakënaqur. Domethënë që ju nuk doni të thoni gjë tjetër. Arbëri tundi kokën. Ai vërtet nuk dinte gjë. I dukej absurde që atë shkrimtar e kishin arrestuar. Për mua është një letrar që bën tregime të mira. Kaq. Më tej nuk di asgjë.

- Po sikur ai të zbulojë ndonjë gjë për ju?

- Nuk ma merr mendja se vërtet midis nesh nuk ka patur asnjë bisedë të rrezikshme. Kaq. Dhe tani do të më falni se do punoj, i tha.

- Këtë mund ta jepni dhe me shkrim?

- Pa tjetër, i tha Arbëri.

Dhe atë ditë ai do të habitej edhe nga një lajm tjetër.

R. ishte një qytet i vogël buzë një lumi me shtrat të gjerë tërë gurë. Tek kinemaja e qytetit po

rrinte një nga punonjësit e kulturës së qytetit. Atë e lajmëruan për një bisedë dhe pas një çike i vunë prangat.

- Ku ke gojë të flasësh ti kundër Stalinit mor m! e shau hetuesi.

U bëre ti të dalësh kundër tij kur shoku Stalin na ka mësuar.

- Çfarë na ka mësuar? pyeti ai i inatosur. Tani aq i bënte. E gjitha kjo ishte një farsë e njohur dhe e ndyrë. Dhe po qe se Stalini do të hymnizohej, shpirtrat e lirë do të mbylleshin në kafaz.

* * *

Më tej aksioni u zhvillua në pijetoren e vogël pranë kompleksit ushqimor. Aty po pinte Gëzimi me ca shokë të vet punëtorë.

- Rroga nuk del mor vëlla po thonte Gëzimi, pasi kishte hedhur ca gota dhe ishte bërë çakërcejf. Haha qeshi shoku që i rrinte pranë. Kamarier silli dhe një dopjo Gëzimit. Nuk del or nuk del po u shkelte syrin të tjerëve. Të tjerët e dinin se ky lloj tipi ta bënte gropën dhe mundoheshin t'i jepnin të kuptonin Gëzimit që të

ndërronte temë. Po Gëzimi atë mëngjez qe zënë me gruan që ikishte bërtitur se pse kishte pirë dhe kishte prishur ca para. Ajo e kishte sharë keq dhe e kishte përzënë dhe nga shtëpia se ai po i linte kalamajtë pa bukë. Dhe ai qe bërë zeher. Ishte shumë i mërzitur dhe duke pirë dukej se harronte atë hall, që po i grryente gjoksin.

Ja pra se si nganjëherë njeriu i mirë bëhej pre e së keqes. Operativi për fat të keq e kishte emrin Dashamir, ndërkohë kur duhej ta kishte emrin djall ose diçka të përafërt. Ishte ky që e kishte takuar një orë më parë këtë tip hafije dhe ikishte dhënë porosinë që ndonjë nga ata që lllapnin shumë duhej ta rrasnin brenda. Ky tip që emrin e kishte Mjaftim me të vërtetë hak të kishte një emër tjetër. Kështu pra Mjaftimi po mendonte se e kishte Gëzimin në xhep dhe bashkë me të edhe shpërblimin. Ai nga qejfi porositi edhe një dopio tjetër për Gëzimin dhe kjo e mori në qafë përfundimisht. Gëzimi lëshoi dhe një të sharë ndaj atyre që i paguanin aq pak punëtorët dhe puna aq e pat. Një gjysëm ore më vonë atë e thirrën në zyrën e sekretarit të partisë, Zyberit. Aty ishin Dashamiri dhe Mjaftimi. Gëzimi ishte akoma turbull po sapo pa këta të tre kuptoi se

puna nuk ishte mirë.

I pari foli Zyberi.

- Po ti mor mut je i pakënaqur me pushtetin?

Gëzimit i doli rakia dhe u bë esëll.

- Kush tha? pyeti dhe shikoi nga Mjaftimi dhe i shkoi ndërmend se ky mund ta kish marrë në qafë. "Maskarai" tha me vete dhe kujtoi se ky e kishte qerasur që t'ia bënte gropën. "Oh sa i poshtër mendoj me vete.

- Jo kush tha? u mundua të evitonte të keqen.

Dashamiri po e vështronte në mënyrë ironike.

- Ti do të mohosh këtë gjë? e pyeti ai gjithnjë me buzëqeshjen ironike në buzë.

- Jo unë nuk kam sharë partinë dhe shokun Hasan - u mundua të justifikojë Gëzimi.

- Jo more - ia priti Dashamiri- Ti me të vërtet me emër nuk i ke përmendur, po kur thua se nuk të del dhe ke folur kundër atyre që paguajnë punëtorët pak, kundër kujt ke folur?

Gëzimit i hyri frika në palcë. E kuptoi se e kishte punën pisk.

- Unë kisha pirë - tha. Pak mbaj mend se

çfarë kam thënë.

- Po llafet i ke thënë tamam - ia pat me të rreptë Dashamiri.

- Më falni po të doni - iu lut Gëzimi. Kam kalamajtë. Ju betohem se nuk e përsëris më, ju betohem.

- Çfarë të falim more, çfarë të falim? u hodh i tërbuar Dashamiri. Ju jeni armiq të partisë dhe në duhet t'ua falim. Jo more. Dhe një ditë t'ua lëshojmë perin ju i vini minat këtij pushteti. Si thoni ju shokë?

- Dakord jemi, u përgjigj Zyberi. Kjo duhet të shërbejë si shembull.

- Mos aman shoku Zyber. Mos më mermi në qafë - u lut Gëzimi. I kapi duart.

- Largohu se më ke turpëruar - tha Zyberi. Nuk e kisha besuar se ti je armik i partisë.

- Po nuk jam për nder - tha me lot në sy Gëzimi. Nuk jam.

Dashamiri mori telefonin dhe u lidh me dikë. Po ju presim - tha.

Gëzimi filloi të qajë me dënësë. Mendoi kalamajtë dhe gruan që tani iu duk lule, mallkoi veten që pinte, po këto nuk i prekën aspak ata të tre, që e lanë të shfrynte pa i thënë asgjë. Kur pas

një çike hynë dy policë, ata treguan nga Gëzimi, që tani ishte nemitur dhe vështronte me urrejtje ata të tre.

- Ju nuk jeni njerëz - tha ai!

- Të tregojmë ne se cilët jemi - tha Dashamiri.

* * *

Halo u informua se në kryeqytet punët po shkonin mirë. Halo kurrë si atë ditë nuk e kishte ndjerë veten më mirë. Siç duket po vinte koha e artë për sigurimin, që mund të godiste kudo e këdo. Për këtë ditë ëndërronte. Kjo ishte jeta e tij. Ishte e bindur se vetëm në se sigurimit do t'i jepeshin kompetenca të tilla, çdo gjë do vazhdonte si më parë. Sigurimi duhej të merrte urdhëra vetëm nga i madhi fare. Po atëherë ishte sigurimi dhe do të shikonin ata qena se çfarë do t'u bënin.

Ermali. Kishte ardhur dhe koha e tij. Urdhëri ishte dhënë dhe tashmë telefoni i tij përgjohej. Duhej dhe një deshmitar. Një vetëm. Një që të fliste diçka. Telefoni në degën e rrethit dhe tha që në orën dy të ftohej në degë Besim Nderi. Ishte një nga miqtë e Ermalit. Sikur ta

kompromentonin atë do të ishte një mrekulli. Deri tani nga përgjimi i telefonit nuk kishte asgjë. Kur ra telefoni. Halo e mori dhe zëri i njohur poshtë i tha - Shef në orën 12 të natës është lënë një bisëdë e rëndësishme me Parin.

Halo psherëtiu nga kënaqësia. Sot. - Mirë tha ai. Faleminderit. Në 12 do të jem vetë atje.

Fërgëlloi nga gëzimi. Ndjeu edhe një herë se si inati iu shpërnda në të gjitha porët e trupit. Po ta rrasnin atë qen më në fund fitorja ishte e sigurtë. Hyri sekretarja dhe i solli një letër. Halo e hapi dhe sa nuk brofi përjetë nga gëzimi i madh. Sekretari e kishte firmosur shkresën për arrestimin e Ermalit. Po të vinte nga kryeministri, do të bëheshin dy. Dhe atëherë dhe i madhi fare nuk do të kundërshtonte. Ishte një orë e madhe. Që tani në të gjithë vendin ndjehej një tronditje. Arrestimet e para e kishin dhënë efektin.

Pa orën. Duhej të nisej në degën e rrethit për takimin. Kjo ishte nyja gordiane që duhej të zgjidhte. Një deshmitar, vetëm një. Sikur të bënin konfidentin e tyre këtë Besimin. Sikur. Atë e përkundëte shpresa. Me këto mendime hyri në degën e rrethit ku po e prisnin.

- Ai është këtu. - i thanë.

Aj falenderoi dhe hyri në dhomën e posaçme. Para tij u shfaq një mesoburrë, i veshur pastër dhe më shije. Kishte një fytyrë të rruar me kujdes dhe tregonte qetësi shpirtërore. Halo i dha dorën dhe e ftoi të ulej.

- Para se të nis bisedën do ju lutësja që kjo të mbetet midis nesh - foli ai dhe vështroi nga tjetri që këto fjalë i priti ftohtë.

- Varet se çfarë bisede do të më bëni - u përgjigj ai.

- Ju e dini se sigurimi bën një detyrë të vështirë që pa bashkëpunëtorë nuk mund ta kryejë.

- E di - u përgjigj tjetri.

Halo mendoi se puna po merrte për mirë. Ndofta njeriu përballë do të pranonte bashkëpunimin.

- Kështu pra ne prandaj kërkujmë dhe bashkëpunimin tuaj - vazhdoi Halo tashmë më i sigurtë në vetvete. Ndofta këtë njeri do ta joshnin edhe me ca udhëtime jashtë shtetit.

- Ju punoni në Impeks - pyeti ai sikur nuk e dinte këtë gjë fare mirë.

- Po - u përgjigj tjetri.

- Në këtë rast ju do të kishit dhe ndihmën tonë për çdo gjë. Ju do të favorizoheshit rre

udhëtime jashtë shtetit dhe për gjëra të tjera.

- Faleminderit - u përgjigj tjetri.

- Pra nga të gjitha anët ju e kuptoni sa e mirë do të ishte kjo për ju.

Tjetri tundi kokën.

- Kështu pra ne ju propozojmë që të bashkëpunoni për Ermalin - ia pat Halo.

Tjetri ngriti kokën dhe e mbajti ashtu sikur të mos u besonte veshëve.

- Çfarë - tha ai.

- Për Ermalin - ia përsëriti Halaqi.

Bešimi ngriu. Iu duk se dikush donte t'ia nxite shpirtin dhe zemrën, sikur muret po rrëzoheshin dhe po i binin në kokë. Jo, nuk ishte e mundur. Ngriti kokën dhe mendoi se çfarë njerëzish të poshtër ishin këta të sigurimit, që fëlliqnin çdo gjë të mirë, sepse ishin të pisët, të qelbët, të ndyrë sa që donin të nxinin dhe një gjë kaq të dliurë për njeriun. I erdhi të qante. Të tradhtonte mikun e mirë, atë për të cilin ishte krenar, sepse e çmonte shumë, shumë, jo kjo iu duk e tmerrshme. Domethënë ai sikur nuk ishte aq i pastër sa mendonte derisa këta maskarenj donin ta rekrutonin. Mos vallë kishin pikasur ndonjë dobësi të tij?

- Ju jeni shumë i poshtër - tha ai. Të poshtër dhe papritur që tjetri të hapte gojën e pështyu.

Halo ngriu. U ngrit dhe vuri dorën në kobure. Ta vriste këtë qen. Po e dinte se në këtë rast do të kishte telashe.

- Do të ngordh në burg mor qen - thirri i tërbuar. Do të ngordhësh në burg.

Tjetri hapi dërrën dhe doli. Halo desh vrapoi pas tij dhe të thërriste që ta arrestonin, po e dinte se këtë nuk mund ta bënte tani. Nuk e kishte menduar këtë disfatë. Ah qeni po nuk ta bëra gropën, bashkë me atë Ermalin. Në Spaç do përfundoni, në Spaç. Të dy dorë për dorë.

Doli gjithë inat, pa i përshëndetur ata që e prisnin. U nis për në ministri...

Tërbohej me veten që pse i kishte besuar atij, pse? Po sikur ai t'i thonte Ermalit? Këta tipa i urrente. Ja si ai Arbëri që nuk pranonte kurrsesi të bashkëpunonte, të ishte konfident si mjaft kolegë të tjerë. Ai e mbante veten për të pastër. Thonin se i kishte zët prostitutat. U kthye në zyrë gjithë nerva dhe kërkoi raportin e deritanishëm mbi arrestimet e bëra në sektorin e tij. Nuk është keq, tha me vete. Donte të shihte dhe emrin e atij

Ermalit fare në krye. Mori telefonin dhe pyeti konfidentin ne kryeministri në ishte kthyer kryeministri.

- Ndonjë gjë e ngutshme, pyeti tjetri.

- Po.

Atëherë ma dërgo mua shkresën dhe unë do ja them vetë kur të vijë pasdite.

- Mirë, tha Halo dhe thirri sekretaren për të bërë urgjent atë që i kishin kërkuar. Pastaj e nisi me urgjencë. Mendoj për atë Arbërin. Këtij qeni që vetëm i përshëndeste, po kurrë nuk kishte dhënë një informacion, diçka tjetër i duhej bërë. Duhej diskredituar dhe pastaj edhe duhej larguar. Plus që duhej ta turturonin, të torturonin qenin në atë mënyrën e veçantë që t'i vinte koka vërdallë, ose dhe të bënte vetëvrasje. Dyshimet për të kishin lindur kur ishte kthyer nga jashtë. U shkruante dashnoreve të tij rregullisht dhe njera prej tyre i kishtë shkruar se mund të vinte të martohej me të. Çfarë ishte kjo femër që linte vendin e saj ku jetonte fare mirë, për t'u martuar me Arbërin? Letrat e tij që hapeshin të gjitha regjistroheshin dhe arkivoheshin. Mirëpo dyshimi rëndonte sepse çfarë i shkruante ai atyre? Mos ishte një kod? Pra ai mbetej i dyshimrë. Ata

mund të ndërmerrnin çdo gjë kundër tij. Po si fillim të forcohej “trajtimi ushqimor”. Ai qeshi hidhur. O si do ia bënin jetën e zezë këtij gazetari që si shumë me të madh mbahej dhe guxonte të kritikonte autoritetet më latë larta. Do të bëheshin ca shpenzime, po e vlente barra qeranë. Sa herë ta çonin në nevojtoare qenin? Po ta bënin që të thonte me vete gjithë ditën që “ti je budalla”, që “ti do arrestohesh”, ta bënin që të kalonte nga ndjenja e madhështisë në atë të inferioritetit, duke mastërbuar gjithë ditën? Ta cfilisnin maskarain dhe të shkruante pastaj. Dhe që të hiqte të zitë e ullirit t’i epnin pak nga përzierja që të bllokonte frymëzimin, se thonin se cilësia e tij kryesore ishte frymëzimi i vetëvetishëm. Po kjo nuk mjaftonte. Dlirësia e tij ja kjo ishte diçka që duhej goditur. Duhej marrë hak. Atij i erdhi në mend një plan. Do ta mashtonin, do ta fusnin në thes. Ai qeshi me vete. Si nuk e kishin përdorur më parë këtë plan?

Ku ishte Arbëri? Ai ngriti telefonin dhe pas një çike mësoi se ishte në Elba. Loja filloi tha me vete dhe pas një telefonate që bëri në stacionin e autobuzave për në kryeqytet Arbërin e priste një surprizë e bukur..

Pas një çike në një nga rrugët e Elbës një konfident takoi një vajzë mjaft simpatike.

- Të pëlqen të rrih në kryeqytet ca kohë, e pyeti.

Vanesa ngriti kokën e habitur. - Si është puna?

- Të pëlqen gazetari Arbër Deti?

- Më duket se e kam parë. Është një burrë simpatik.

- Tamam ai. Jeton i vetëm se është ndarë nga gruaja. Mund t'i bësh ca kohë shoqëri nëse të pëlqen.

- Dhe të bëj dashuri me të?

Tjetri qeshi. - Kjo varet prej teje. Po të pëlqeu është puna jote.

- Varet si është - tha ajo.

- Siç thonë është i tmerrshëm - qeshi konfidenti. - Ke për t'u kënaqur - u zgërdhi.

- Mos u tall - tha Vanesa e lënduar. Po si do ta njoh?

- Do ulesh pranë tij në autobuzin e drekës sot. Mos harro. Vishu sa më mirë dhe paraqitu si

studente e anglishtes. Në asnjë mënyra gjermanisht dhe italisht se këto gjuhë i flet.

- Mirë, tha Vanesa. - Po që se afij i pëlqen dhe unë jam gati t'i bëj shoqëri. Mjaft që të mos jetë i mërzitshëm.

- Eshtë tepër i këndshëm - qesëndisi tjetri. - Punë të mbarë Vanes.

Vanesa i tundi kokën dhe duke tundur vithet e vogla dhe të këndshme u nis për në shtëpi. Ajo pa orën. Kishte dhe dy orë kohë. Nuk do të ishte keq të shkonte për ca kohë në kryeqytet. Po të qe se do t'i pëlqente dhe nuk do t'i binte në qafë, ajo edhe mund ta duronte atë tip. Fundja nuk do të ishte diçka e keqe të ndërronte klimën.

Vanesa doli nga shtëpia pa i thënë gjë njeriu. U gjend në orën e caktuar tek sheshi ku niseshin autobuzët. Ajo zuri vend në fillim, aty ku e kishte numrin dhe priti që të vinte njeriu. Autobuzi po mbushej pak e nga pak, po ajo u bë merak se ai nuk do të vinte. E pa që hypi në autobuz, të gjatë me një trup të fortë. Ai përshëndeti shoferin që ia ktheu ngrohtë.

- Kur vjen dhe ti - i tha shoferi. - Nuk më the as edhe që do të kthehesh.

- Ulu këtu në sediljen e mezit - i tha

shoferi.

Arbëri u ul dhe vetëm atëherë vuri re se pasagjerja pranë ishte një vajzë bjonde, e re, mjaft simpatike. Ai i buzëqeshi miqësisht pse i pëlqeu fytyra e saj. Seç ka diçka të këndëshme, tha me vete. Vetëm që duhej të ishte mjaft e re. Studente me siguri, tha me vete.

Pas një çike i buzëqeshën prap njeri-tjetrit dhe si ndodh zakonisht midis udhëtarëve hynë në bisedë dhe u bënë të njohur. Ai vuri re se vajza duhej të ishte tepër seksi. As duhej t'i kishte mbushur të 20-tat. I thanë emrat njeri-tjetrit. Kur autobuzi ndali në stacion, ajo kur zbritën eci pranë tij në rrugën për në qytetin "Studenti". Duke e shikuar me vëmendje në muzgun e mbrëmjes, atij kjo vajzë e panjohur deri pak më parë, po i pëlqente. Kur ke mbetur beqar për një farë kohe, mendja të thotë se diçka duhet bërë për të mbushur boshllëkun e krijuar në marrëdhëniet seksuale. Për një burrë normal një gjë e tillë është krejt e natyrshme. E megjithatë sa herë mendonte këtë gjë, prangat e moralit të mbërthenin në vend. Sa mundohej njeriu edhe kur është fjala për të plotësuar nevojat e tij fiziologjike. Padashur ai duke i buzëqeshur vajzës

i tha:

- A do të vish nga shtëpia?

Vajza ktheu fytyrën e saj brune dhe pa u habitur iu përgjigj :

- Jo do të shkoj nga konvikti.

Atij nuk i erdhi mirë që nuk ia pranuan ftesën. E megjithatë në një farë mënyre sikur ishte përgatitur për këtë refuzim. Dhe çfarë përgjigje tjetër mund të priste nga një vajzë të cilën e kishte njohur vetëm dy orë më parë?

I buzëqeshi. Ishin tek cepi i urës. U kthye nga vajza dhe i zgjati dorën. - Faleminderit për njohjen. Shpresj se do takohemi përsëri.

Vajza tundi kokën me kaçurrela, që i binin çapkënçe mbi ballë.

Duke ecur vetëm në trotuarin e rrugës që e çonte në shtëpi, mendoi se si shumë herë të tjera, kjo natë në shtëpi do të ishte si gjithë të tjerat. Ndezja e furnelës, vezët e pjekura, më djath, një gotë çaj dhe pastaj leximi ose shkrimi i ndonjë artikulli. Kishte nisur të shkruante dhe një dramë përshtatje mbështetur në motivet e një novele të njohur amerikane. Një novelë që mund të kishte një kuptim. Çdo mbrëmje përsëritej e njejta gjë. Nganjëherë e pushtonte një mërzi pa

kufi. Një mërzë pa fund dhe anë. Monotonia. Ja çfarë e dërrmon njeriun. Dhe vetmia. Vetmia është e tmerrshme, është torturë. Binte nata, në rrugë hapat rralloheshin, dëgjoheshin të lëhurat e qenve dhe atij i krijohej përshtypja se ishte diku në një fshat të largët. Në shkallë binte një qetësi e plotë, nuk pipëtinte as miza. Me që nuk kishte televizor, ai shkonte herë pas here tek fqinji për të parë ndonjë film ose ndeshje futbolli. Kjo ishte e vetmja mënyrë për të komunikuar disi me fqinjët, që në pjesën më të madhe ishin punëtorë dhe me të cilët ishte njohur kur kishte punuar për pallatin. 3 vjet kishte punuar dhe kur kishte përfunduar pallati nuk kishin dashur t'i jepnin hyrjen. Helaqi i poshtër kishte thënë se nëse lagja kishte mendimin se ai nuk kishte punuar të mos i jepnin shtëpi. Sa i ndyrë. Të gjithë e dinin se sa kishte punuar. Kishte kaluar një nga momentet më të vështira në jetën e tij. I dukej se dikush mendohej t'ia bënte jetën sa më të vështirë, se dikush donte t'ia bënte jetën sa më të zezë, se e përgjonte në çdo hap që bënte në mënyrë satanike. Ishte e tmerrshme sesi mund t'ia mohonin punën që kishte bërë. Askush nga gazetarët nuk kishte punuar si ai. Edhe pse ishte nga më të parët në

gazetë. përveçse ishte ai që i kishte dhënë ndërmarrjes vinçin falas. Pikërisht për futjen e këtyre vinçave kishte shkruar më parë. Dhe vetë tani e kuptonte se sa mirë kishte bërë që kishte arritur të bënte një shkrim të tillë. Dhe ja si po e shpërblenin. A kishte drejtësi në këtë botë? Përse arbitër të saj të kishin bërë njerëz si Helaqi?

* * *

Nuk i rrihej në shtëpi atë mbrëmje. U kujtua se nuk kishte blerë bukë. Mirë që nuk ishte çveshur. Rrugët ishin plot me njerëz. Ishte piku i mbrëmjes, ora kur njerëzit dalin të bëjnë një shetitje para se të kthehen në shtëpi. Eshtë dhe koha kur dyqanet kanë më shumë njerëz. Kur u afrua tek dyqani i bukës kishte ca njerëz në radhë. Kur i edhi radha atij, vajza nga radha e grave i buzëqeshi.

- U takuam përsëri - i tha ai asaj me një buzëqeshje të ngrohtë.

- Ja më prit se erdha - i tha ajo.

Ai priti pakëz jashtë dhe ajo doli duke buzëqeshur.

- Ku e ke shtëpinë ti - i tha ajo.

- Ja këtu afër.

- Mirë po vij për një vizitë atëherë - i tha ajo.

Ai e shikoi i habitur. Vajza ishte shumë simpatike.

- Po mirë - u përgjigj a i besuar fjalëve.

- Më prit sa të le bukën këtu afër dhe erdha - tha ajo dhe u largua me të shpejtë.

Po i dukej si e pabesueshme. Çfarë ishte kjo vallë? Me të vërtetë e çuditëshme. Kur mendoi se mund të bënte dashuri me të, iu duke e pabesueshme. A thua se Zoti po e shpërblente më në fund për atë ndershmëri që shkonte deri në sakrificë? Në fund të fundit ai nuk ishte kallogjer. Çdo gjë ka një kufi. Mund të bënte dhe ai një çikë qejf. Në fund të fundit njeriu ka dhe nevoja fiziologjike. Marrëdhëniet seksuale janë një pjesë e domosdoshme e jetës. Veç ai e kuptonte se ishte dhe një pengesë që dilte vetiu nga puna që bënte. A ishte kjo e moralshme? A mund të bënte dashuri me një vajzë aq të re? Iu kujtua Frojdi. Po të ecte sipas Frojdit, në këtë rast duhej të flakte tutje vargonjt e moralit, sepse në këtë rast do të ndrydhte instinktin. A e vlente barra qeranë të hynte kaq shumë në të thella, kur fati të binte në

dorë një vajzë të tillë? Si e zgjidhte Frojdi këtë dilemë? Shumë thjeshtë. Morali ndryshonte, ndërsa instikti ishte i lashtë. Në linjë të drejtë ai vinte nga mëkati i Adamit me Evën. Po e njihte ai këtë vajzë? Mos ishte nga ato të rrugëve? Kur solli ndërmend pamjen e saj iu duke kjo gjë absurde. Jo ajo nuk mund të ishte e tillë. Kishte një fytyrë të pastër, të çiltër. Jo asgjë nga qenja e saj nuk tradhëtonte gjë vulgare. Atë çast e pa duke ardhur dhe harroi gjithçka. Jo ajo vajzë nuk mund të ishte e tillë. Ajo sikur fluturonte. Drita e zbetë e rrugës ia vezullonte paksa mollëzat e faqeve, duke u dhënë një hije të lehtë trishtimi. Ajo vajzë kishte diçka poetike. Flokët ishin magjia e saj. Ato ishin kaçurrela. Një cullufe i tundej rrebele mbi ballë. Ai buzëqeshi dhe megjithatë po mendonte se kjo ishte një si përrallë.

- Shkojmë - tha ajo dhe nga që kish vrapuar pakëz gjoksi i ulej dhe i ngrihej lehtë. Ai tundi kokën.

- Mbaje bukën ti atëherë, tha ai papritur. Vajza nuk diti ç'të bënte dhe e mori bukën me dorën e saj. Rrugët ishin më shumë të kredhura në errësirë. Vetëm pranë dyqaneve, fashat e dritave zgjatëshin të lodhura në trotuar. Ishte një

lojë dritë-hijesh. Në të vërtetë ata si zor të mos e tërhiqnin vëmendjen, ai gazetari i njohur dhe një vajzë e re simpatke. Edhe në kryeqytet, lënda e thashethemeve ishte e bollshme dhe shoqëria e tij me këtë vajzë do të zgjonte kërshtëri dhe kundërthënie. Kush ishte ajo vajzë, çfarë e kishte Arbërin? Mos vallë qe fejuar. Po ajo ishte tepër e re për të qenë e fejuara e tij. Tëk sillte ndërmend këto ai buzëqeshi sa për vete. Jeta kalonte mes kundërthënjeve. Vajza kthente herë pas here kokën e saj dhe i buzëqeshte. Ndërsa ai po turbullohej gjithnjë e më shumë. Ishte hera e parë pas shumë kohësh që ndjente kaq pranë një vajzë. Përfytyronte se çfarë mund të ndodhte. Skenat e njohura i vallëzonin në kokë dhe e bënë të ngashërente nga kënaqësia.

Arbëri ktheu në një rrugicë të vogël, që të çonte më shpejt nga shtëpia dhe që ishte më pak e ndriçuar. Vajza si pa dashur afroi fytyrën e saj pranë të tijit dhe gati u puthën. Pas pak arritën në shtëpi dhe ai e la të hynte para. Nga guzhina vinte erë gjelle. Para se të shkonte të blinte bukë, pati kohë sa të ndizte sobën dhe të ngrohte gjellën e përgatitur.

- Çfarë ke bërë - tha vajza dhe hyri në

kthinën e kuzhinës.

- Pilafi më pëlqen - tha ajo.

- Prit se do të bëj edhe vezë - tha Arbëri.

Apo je shumë e uritur.

Këtu ke patate të fërguara. Ja ti ngroh pakëz.

Vajza u ul në karrike dhe po vështronte sesi merrte e jepte ai me gjellët.

- Gatuan vetë gjithnjë? - pyeti ajo. Zërin e kishte të këndshëm.

- Kur nuk jam me shërbim - u përgjigj ai.

Pas pak gjella ishte gati dhe u ulën të hanë.

Ajo hante ngadalë dhe Arbëri po mendonte se ajo ndoshta nuk kishte ngrënë darkë. Ai e dinte se shumë studentë për të kursyer gatuanin vetë dhe natyrisht nuk hanin aq sa duhet. Ai u ngrit dhe shtroi divanin. Mendoj se ndoshta vajza do të kërkonte të flinte në dhomën tjetër po ajo nuk tha gjë. U shtri në divan dhe po mendonte se çfarë mund të ndodhte. Ajo doli nga kthina e guzhinës, e pa tek rrinte shtrirë në divan dhe ah! filloi të zhvishej. Hoqi bluzën, pastaj një pulovër dhe zbuloi shpatullat dhe gjoksin e saj nën këmishën e lehtë. Pastaj me një lëvizje të

lehtë hoqi pantallonat dhe Arbëri pa se sa këmbë të bukura kishte.

- Këmbët i paske të mrekullueshme - tha ai i mahnitur. Dhe vërtet ato ishin si të gdhendura dhe në një ngjyrë të lehtë, gjurmë e banjave në plazh.

- Je marrë me ndonjë sport - e pyeti ai.

- Me gjimnastikë - u përgjigj ajo, duke u munduar të rregullonte pantallonat në karrike. Ajo ishte me të vërtetë simpatike në të gjitha. Po si ta merrte sjelljen e saj të lirë? Ndofta ishte një vajzë që i pëlqente të bënte dashuri me njerëz të njohur, mjaft që t'i pëlqenin. Ndofta ishte një qefleshë, së cilës i pëlqenin aventurat. Ajo më në fund i rregulloi rrobat dhe erdhi drejt tij. Ai u ngrit dhe i lëshoi vendin. Gjymtyra e tij ishte ngritur lart dhe vajza nuk mund të mos e vinte re. Tek e pa ashtu të shtrirë, siç ishte i uritur nga seksi, iu lëshua butë vajzës.

- A të ka hije? tha ajo.

Këto fjalë ishin me aq vend sa ai u ngrit dhe u ul pranë vajzës në minder. Po, po e shikonte se dhe ajo nuk ishte e qetë.

- Shko tek krevati tjetër - e urdhëroi ajo. Ai nuk bëri fjalë. Me vete tha se sido që

të ishte vajza, në këtë rast ai kishte gabuar dhe e kishte ofenduar. Nuk ka vajzë që të dorëzohet kaq lehtë, po ai ishte emocionuar dhe e kishte kaluar shpejt kufirin.

- Shuaje dritën - tha vajza.

U ngrit dhe shoi dritën. Ndenji shtrirë ashtu në errësirë dhe tek përfytyronte trupin e saj të mrekullueshëm rënkonte lehtë. Mosplotësimi i dëshirës e kishte tërbuar. Dëgjonte frymëmarrjen e saj të shqetësuar dhe ashtu në errësirë u ngrit dhe i puthi flokët. Vajza u rrotullua dhe e shtyu lehtë me dorë. Ja pra tek e kishte pranë dhe dëshirën nuk po e plotësonte, ndërsa në brendësi ishte flakë. Gjymtyra vazhdonte t'i qëndronte ngritur. Ja ashtu duke dremitur e kaloi atë natë dhe afër mëngjezit dëgjoi zërin e saj. - Hajde!

Ai hoqi të mbathurat dhe me gjymtyrin e ngritur iu lëshua sipër. Siç ishte i ndezur u shkreh shpejt kështu që hera e parë ishte si të thuash asgjë. Megjithatë e kishte prekur brendësinë e saj. Kishte prekur vajzën. Kjo ishte diçka. E kishte puthur vajzën dhe gjoksin e saj. Kjo qe diçka, se sa asgjë. Më në fund kishte marrë fund agjerimi i tij i gjatë. Dhe tek po rrinte i shtrirë kujtoi se para ndonjë viti ishte munduar kështu

me një vajzë drinase. Atë vajzë e kishte takuar në tren, një ditë kur po shkonte me shërbim në Drin. Ajo ishte ulur në sedilen përkundruall. Gjëja e parë që i ra atij në sy ishte trupi i saj i hedhur. Nga golfi i hollë ngriheshin ca gjinj të epur, tepër epshorë. Dhe ishte shumë, shumë simpatike.

- Më falni mos jeni sportiste? e pyeti ai pa dashur.

- Jo tha ajo. Po ju çfarë jeni?

- Gazetar - u përgjigj ai.

Hynë në muhabet dhe pas pak mësoi se vajza ndiqte fakultetin e inxhenerisë, se i pëlqente arti, se kishte patur sukses në disa shfaqje si prezantuese në pallatin e kulturës. Atij po i pëlqente vajza gjithnjë e më shumë dhe nga që sapo kishte marrë shtëpinë e re po mendonte të martohej. Kur treni po kalonte buzë ca kodrave para Sathit, ai duke i vështruar tha një mendim sensual - A nuk duken këto kodra si trupi i një vajze të shtrirë?

Vajza ktheu kokën dhe klithi.

- Nuk më kishte shkuar ndonjëherë në mend - tha duke qeshu lehtë. - Po ashtu është.

Kur treni arriti në Drin atë e priste i jati. Ai i ftoi për një kafe. I jati dukej se ishte njeri i

punës. Ishte veshur fare thjesht. Vajza e kundronte në fytyrë se çfarë përshtypje do te kishte. Ndërsa ai po mendonte se kjo nuk kishte kurrofarë rëndësie, nëse ajo qe vajzë e mirë. Kështu ishin ndarë dhe ai priste që ta takonte vajzën ndonjëherë. U takuan nja dy herë rastësisht dhe herën e dytë vajza i tha se kishte qejf përgjithmonë. Mirëpo ai lëkundej se ajo ishte e re. Një ditë e takoi para një dyqani. Kishte veshur një pallte vishnje, dhe qafën ia mbështillte një shall i kuq. Sa e bukur iu duk. Hajde të shkojmë nga shtëpia e ftoi. Ajo pranoi. Sa u futën në shtëpi, vajza pa lavamanin dhe përveshi mëngët e golfit.

- Sa mirë - i tha ai. Vajzat kanë lezet kur i bëjnë këto punë. Ai po mundohej të ndizte sobën, po ajo bënte tym për dreq. Vajza nuk u mërzit nga kjo po vazhdonte të lante lavamanin sa e bëri dritë. Më në fund dhe soba u ndez dhe ai po bënte gjellën, sallam me vezë. Kishte dhe një shishe verë "Kallmeti" dhe u ulën të hanë. Në guzhinë u bë ngrohtë. Vajza u skuq ca nga nxehtësia, ca nga vera dhe ca nga turbullimi Ai i shkante dorën pranë belit dhe ajo rrënqethej lehtë, duke ndjerë afshin e dashurisë. Më në fund ai u përkul dhe e puthi. Vajza e turbulluar u ngrit

dhe u fut mes tavolinës së guzhinës dhe sobës. Atje ajo nuk kishte nga të luante dhe ai e puthi e puthi sa ajo më në fund u dorëzua. Po sapo doli nga vendi ku ishte lau shpejt e shpejt faqet me ujë të ftohtë dhe afshi iu zhduk. Ajotha se do të ikte. Ai nuk donte ta linte dhe kur pa se vajza donte të ikte e hapi derën. Po para se të dilte ajo i tha:

- Më thuaj se do më marrësh për grua dhe unë bëhem që tani e tëndja.

- Një muaj Mira, vetëm një muaj të rrimë dhe po të pëlqeu kjo shtëpi është tëndja.

- Jo o tani o kurrë. Ai po mendonte se si të bënte. Dhe e la të ikte.

Kjo vajzë nuk kishte kërkuar martesë. Ajo nuk kish vënë asnjë kusht. Ajo nuk i kishte kërkuar asgjë. Çfarë ishte kjo vajzë enigme?

* * *

Në klubin e vogël të sektorit të Qallishtes atë mëngjez kishte pak njerëz. Në një nga tavolinat, nga shihej pamja e bukur e pyllit rrinin dy piktorë dhe një shkrimtar nga Rana që kishin ardhur për muajin e letërsisë. Shkrimtari ishte i dashuruar me këtë pyll, për të cilin kishte shkruar

një novelë, që ishte pritur mirë. E megjithatë ai vinte gjithnjë këtu si në një vend të dashur. Këtu ishte vetë poezia e jetës. Nuk ka gjë më të mrekullueshme se pylli. Drurët zgjaten krejt të pangjajshëm në pjerrësinë e malit. Çdo dru ka magjinë e vet. Të vjetrit më trupa të mëdhenj kanë kurorë më të lartë e të dendur dhe atje kënga e zogjve nuk puqon, ndërsa flladi tund degëzat dhe gjethet, që duket sikur psherëtojnë lehtë. Poshtë tyre bari dhe myshqet e bimë të tjera kacavjerrëse që u pëlqen hija dhe lagështia formojnë një qilim, ku ta ka ënda të shtrihesh dhe të pushosh i lodhur nga hallet e jetës. Kur vinte këtu shkrimtari Xhafer gjente pikërisht atë që në qytet i mungonte - magjepsjen para natyrës së madhërishtme. Le të ndërtoheshin pallate të bukur, rrugë dhe parqe, po pylli ishte diçka magjepëse, diçka që ruante joshjen e përhershme të një bote universale. Njeriu ka nevojë për shumë gjëra në jetë, po pylli do t'i bënte mirë çdo njeriu. Këtu shpirti zgjerohej, flladi që frynte sikur të jepte krahë, ndërsa kënga e zogjve është si një simfoni e pambaruar. Veçse atë ditë pylli sikur e kishte humbur magjinë. Mes drurëve dalloheshin uniformat e ushtarakëve.

- Ç'është kështu? - pyeti Xhaferri.

- Eshtë kryeministri - tha dikush që ishte pranë.

Papritur u dëgjuan ca hapa të shpejta dhe zëri autoritar i dikujt urdhëroi.

- Jashtë të gjithë. Ata kthyen kokën dhe panë një burrë të bëshëm zeshkan me mustaqe pis të zeza. E njohën menjëherë - ishte atjutanti i kryeministrit. U bënë gati të dilnin kur atë çast hyri vetë kryeministri. Ai kishte një shprehje të zymtë në fytyrë, po kur ktheu kokën njohu njerin prej piktorëve. - Aha - tha - po pikturoni këtu?

Piktori u përgjigj menjëherë. - Po shoku kryeministër.

- Shumë mirë - u buzëqeshi kryeministri.

- Rrini, rrini.

Ai hyri në një të ndarë pas bufesë, ndërsa ato që rrinin në sallën e vogël gati ngrinë. Menjëherë hynë në sallë ca civilë të sigurimit të rrethit që u thanë disave të dilnin e t'u lironin vendin. As miza nuk pipëtinte. Bufetieri po rrinte i ngrirë në banak.

Befas u dëgjua zilja e telefonit. Banakieri hezitoi një çast, por ndërkohë një nga oficerët e sigurimit u turr me vrap dhe e ngriti receptorin.

- Çfarë dreqin ke? - tha ashpër. Pas një çike hapi gojën dhe belbëzoi. - Më fani, tani e lajmëroj. Ai la receptorin e hapur dhe u fut në të ndarën nga pas pak erdhi mustaqelliu. Atjutanti duke marrë receptorin sikur u zbe.

- Duhet të merrni me kodin e radios - tha ai. - Nuk mund të shkel rregulloren.

E mbylli telefonin dhe u tha oficerëve të sigurimit. - Po të më kërkojnë mos më thërrisni.

Oficerët e sigurimit tundën kokën të bindur. Xhaferri shikoi piktorët që kishin ngrirë. Atmosfera sikur ishte rënduar. Xhaferrit po i merrej fryma. Këtu po mbarohej oksigjeni dhe ajo po prishej. Nuk mund të rrihej më. - Dalim - tha ai.

Piktori më i vjetër e shikoi pak me habi. Atij i miklohej sedra tek mendonte se po rrinte në një lokal afër kryeministrit dhe do jua tregonte me qejf në shtëpi. Rrime edhe ndonjë çikë. Më kupton se sikur nuk do të bjerë mirë në sy. Kryeministri na la vetë.

Xhaferri kuptoi se po e shkelte. Me të vërtetë piktori kishte të drejtë. Oficerët e sigurimit po i shikonin me dyshim. Për ata të gjithë këta farë intelektualësh duheshin mbajtur në fre dhe

nuk u duhej besuar. Ata të gjithë ishin armiq. Po kryeministri i kish lënë vetë dhe ata nuk mund të bënin ndryshe. Xhaferrin ngriti kokën dhe rrëkëlleu konjakun me një frymë. Jashtë pylli merrte frymë lehtë me mushkëritë e tij gjigande që nisnin nga rrënjët e thella dhe mbaronin tek majat e kurorave të larta. Atje ishte ajri i pastër dhe mund të mbështeteshe tek çdo trung që të bëhej mik me kokë se të linte të shtriheshe në kurorën e tij, të thithje përfumin dehës të luleve që çelnin në qilimin e blertë. Në vend që të bënte këtë po vazhdonte të rrinte këtu në këtë ajër të prishur, ku hafijet hidhnin shikime plot dyshim. Në të vërtetë ai u largohej autoriteteve. Kjo ishte një gjë e vjetëruar. Përgjithësisht nuk i pëlqente të ishte në praninë e tyre. Nuk duronte sidomos shprehjen lajkatare dhe servile që merrnin fytyrat e njerëzve kur qëndronin pranë autoriteteve të larta. Kjo ishte maskarada e njeriut të vogël anonim, një maskaradë e trishtme e jetës. Dhe ishin pikërisht këto autoritete që e nxitnin këtë servilizëm. Atë çast nga kthina doli kryeministri i vrenjtur dhe ata që e shoqëronin. Ai ua bëri me kokë dhe sakaq hyri në makinën që po e priste me motorr të ndezur. Makina shoqëruese me antenë të gjatë u

nis menjëherë pas tij tërë tërsëllimë. Oficerët e sigurimit dolën me vrap jashtë dhe mbeten tek porta pa ditur ç'të bënin. U afrua një makinë dhe ata hypën me nxitim dhe morën të njejtën rrugë. Pas ikjes së tyre klubi u gjallërua menjëherë. Në sallën e vogël hynë njerëz të tjerë, punëtorë të sektorit, fshatarë që u binte rruga andej.

- Kryeministri u nis urgjent për në Tiranë
- tha njeri në tavolinën pranë.

Ata kthyen kokën sikur ta pyesnin se çfarë gjëje të çuditshme kishte këtu.

- Kishte ardhur për të gjuajtur - u tha tjetri për të sqaruar atë që kishte thënë pak më parë. Atëherë këtu ka një gjë të çuditshme, tha Xhaferr. Kryeministri që vjen për gjah dhe ikën papritur. Çfarë ka ndodhur?

* * *

Delfini po rrinte në zyrë atë mëngjez dhe po mendonte sesi mund të zhvilloheshin ngjarjet. Ishte e qartë se loja sapo kishte filluar. Me sa duket Hasani e kishte vendosur të bënte një spastrim të mirë kësaj radhe. E kishte shenjestrën tepër lart. Nuk mund të kishte më dyshime. Kësaj

radhe me sa dukeshin bathët do të ishte vetë kryeministri që do të sakrifikohet. Me një ndjenjë kënaqësie mendoi se kishte arritur të shpëtonte nga spastrimet e rregullta që bënte Hasani në udhëheqje krye çdo pesë vjet. Edhe kësaj here ai ishte i sigurtë, se nuk ishte radha e tij.

Jashtë ishte një ditë e bukur, nga ato që e bëjnë njeriun të gëzojë për diellin, për një shetitje të zakonshme, për të pirë një kafe se kjo mund të pihej tani se të tjerat mezi gjendeshin. Padashur atij i shkoi mendja se Hasani e bënte këtë spastrim sa herë që vendi ndodhej në vështirësi. Dhe gjendja ishte me të vërtetë e keqe. Kurrë nuk kishte qenë kaq vështirë. Radha dhe racionet ishin bërë të zakonshme. Pakënaqësia ishte e jashtëzakonshme. Informatorët jepnin të dhëna të pabesueshme për rebelimin e njerëzve. Ishte e pamundur t'i rrasje të gjithë brenda. Atëherë Hasani bënte një spastrim të madh. Populli do të merrej me këtë spastrim dhe do ia hidhte fajin atyre që do ta pësonin. S'ke çfarë thua, Hasani i kishte mësuar mirë metodat e Stalinit. Po që të mos vinte radha e tij, duhej të bënte diçka. Me sa duket Hasanin e kishin kapur ethet e forta të përjetësismit. Delfini e kishte

kuptuar idenë që kishtë hedhur Hasani. Ajo ishte e jashtëzakonshme, një marrëzi qeshi ai. Në të vërtetë subkoshienca nuk e tradhëtonte. Dhe dedektorë nuk kishte sjellë Hasani për të provuar besnikërinë e aparatit drejtues. Por Hasanin ai e çmonte si udhëheqës. Në fund të fundit në saje të tij, nuk kishte rënë nga posti i tij për shumë vjet. Prandaj thellë në vetvete ndjente për Hasanin një nderim, që do ta ruante në çdo rast. Ideja e tij e tanishme i dukej atij një hiperbolë. Si do të vepronte atëherë? T'ia thonte? Kjo ishte njësoj sikur ta dënonte veten me vdekje. në fund të fundit atij mund t'i falej kjo marrëzi. Ndoshta mendonte se ishte më i madhi. Kujtoi rastin me Estin. Ishte dhe për të një periudhë e vështirë. Esti vërtet e kishte dhj. E kishin mbajtur me pekule dhe ua kish punuar keq, ishte shitur tek Mao. Hasani kishte të drejtë. Ai maskara nuk duhej të vinte Maon, kur Hasani ishte një figurë më e mirë. Mao, racë e verdhë, bah më e mirë ishte fytyra e Hasanit. Veteranët e vjetër e kishin propozuar me kohë. Atij i shkëlqeu fytyra. Ja pra tek ishte e fshehta. Pra Mao të çmitizohej, të ulej poshtë, të njollosej, të nxihej, të bëhej si gogol. Hasani kishte plot shënime për Kinën. Ato mund

të redaktoheshin dhe të botoheshin nga sektori që merrej me veprat e Hasanit. Ky material mund të kripej mirë. Zaten Mao dhe Kina jepnin një material të bollshëm për këtë qëllim. Për këtë duhej biseduar dhe më përgjegjësin e sektorit Zylyfin. Në të vërtetë më të mirë se Zylyfin nuk mund të gjeje. Ai kishte fantazinë e duhur për të kthyer shënimet e Hasanit në vepra. Po Zylyfi mund ta bënte këtë fare mirë. Delfini e ndjeu veten të kënaqur. Në të vërtetë Hasani do të gëzohej. Ç'është e vërteta ai e urrentë Maon.

Për të ai ishte një rival i rrezikshëm. Kush ishte më i madhi pas Stalinit? Në fund të fundit, Hasani kishte të drejtë të pretendonte. Ja pra njera anë ishte gjetur bukur. Po tjetra? Duhej të bisedonte me Kristaqin. Shoku i vjetër i aparatit, nga i cili nuk ishte ndarë kaq vite duhej ta ndihmonte. Ata do ta zgjidhnin bashkë këtë problem. I ra ziles dhe hyri sekretari, një burrë i shkurtër, të cilin e mbante prej kaq vitesh.

- Më thirr Kristaqin - i tha Delfini.

- Si urdhëron shoku Delfin - tha sekretari dhe si pa u ndjerë doli nga zyra.

Delfini u ul në tavolinë dhe po lexonte "Jehonën", kur dera u hap dhe hyri Kristaqi.

Ishin moshatarë dhe Delfinit i pëlqente shoqëria e tij. Dhe në BS kishin qenë bashkë. Nga nostalgjia e vjetër nuk kishin shpëtuar akoma. Kristaqi iu afrua me hapa të ngadalta dhe i zgjati dorën. Delfini u ngrit dhe e ftoi të ulej.

- Ç'kemi Kristaq? - i tha ai dhe i buzëqeshi ngrohtë.

Tjetri i zgjati paqetën dhe të dy thithën cigaret me kënaqësi.

Kristaqi tundi kokën dhe qeshi. Delfini e shikoi dhe ia dha gjithashtu të qeshurit ngadalë.

- Çështja është mjaft e ndërlikuar -tha Kristaqi.

Delfini i shkeli syrin. Shenjë që më mirë ta linin këtë temë. Kristaqi qeshi përsëri dhe miratoi me kokë.

- Kristaq më duket se ka ardhur koha që të bëjmë më shumë për lëvizjen ndërkombëtare. Kjo është porosia e shokut Hasan.

Tjetri i hodhi një shikim të vëmendshëm. E ndjeu menjëherë se po fillontë një telash.

- Kjo qenka një punë e vështirë - tha ai.

- Po jo e pamundur - vërejti Delfini dhe balli iu rrudh.

- Këtu është fjala për shokun Hasan me

ngjan mua - foli Kristaqi. Apo jo?

Delfini e shikoi drejt e në bebe të syrit. Nganjëherë habitej se sa shpejt i binte në të Kristaqi. Kishte një aftësi të veçantë për të kapur thelbin. Prandaj e çmonte.

- Maon po e pompojnë shumë - vazhdoi Delfini. - Nuk ka nevojë të zgjatem për këtë gjë se ti e di mirë çfarë shkruhet.

Për Kristaqin po bëhej gjithnjë e me qartë se po hynte në një lojë të madhe. Ishte në lojë fati i tij. Ose do të ngrihej ose do t'i jepnin një shqelm. Deri atëherë nuk mund të qahet, por ai shihte sesi ngriheshin karrociera dhe druvarë, kooperativistë e saldatorë, po për të asgjë. Pra sado që e çmonin, nuk e ngrinin. As kandidat i KQ nuk e kishin bërë. Jo ai nuk mund të kënaqej me thërrime. Do të ngrihej me çdo kusht.

- Çfarë po mendohesh Kristaq? - e pyeti Delfini.

- Oh më fal, - iu përgjigj ai. Në të vërtetë i erdhi inat me veten. Megjithatë Delfini ishte i vetmi që e kuptonte. Për të gjitha ato që ndodhnin në KQ, zemërata e tij shprehej në një nënqeshje të hollë ironike. Më tej nuk shkonte.

- Unë mendoj se mund ta bëjmë Delfin -

tha Kristaqi.

Delfini buzëqeshi. - Ka ardhur ora e suksesit për ne Kristaq, më kupton?

Kristaqi i zgjati dhe njëherë paqetën.

- Të porositim një kafe njëherë - foli Delfini. Në të vërtetë Kristaqi ishte një nga paktët në KQ që ishte aleat i tij. Një pjesë e kuadrove të vjetër e shprehnin hapur se nuk e donin. Po para Hasanit ata nuk guxonin ta dilnin. Për mendjet e tyre të trasha dhe meskine. Delfini shprehte mundësinë e një të çare në jetën e tyre të rehatshme, të mbushur me privilegje. Ata kishin ngritur një korracë dhe mendonin se Delfini i rrezikonte nga brenda. Instikti i paralajmëronte ata për një rrezik. Po Hasani nuk i kish dëgjuar kur ishte goditur liberalizmi. E kishin pësuar ca të vegjël, po ai koka kishte vazhduar të qëndronte në kolltukun e sekretarit. Ndërsa Kristaqi ishte krejt tjetër. Ishte si ai. Kishte ardhur koha që diçka të ndryshonte. Por e kuptonin se për këtë do të duhej të çahej ky mur kështjelle. Dhe kjo u shkaktonte frikë. Kamarierja solli kafetë që lëshonin avull. Të dy morën filxhanët dhe filluan të surbin kafenë, që po u shijonte.

- Ka vetëm një mënyrë dhe u kthye i tëri

nga ai.

- Ne nuk kemi para si Mao - vazhdoi Kristaqi.

- E qartë - tha Delfini.

- Atëherë ne duhet t'u japim të kuptojnë atyre se ne edhe pse të vegjël kemi ide të mëdha.

- Çfarë për shembull? - pyeti Delfini.

- Nuk e kam shumë të qartë, po mendoj se mund ta kristalizojmë me profesorin. Tani kjo lëvizje është e përçarë dhe ka shumë izma. Ndofta ne duhet të gjejmë diçka që t'i bashkojë.

- Diçka si "Sentiero luminoso" - tha Delfini.

- Ata janë të ndikuar shumë nga Mao - vërejtji Kristaqi. - Ne duhet të gjejmë diçka nga klasikët.

Delfini tundi kokën - Pra diçka më solide.

- Tamam - tha Kristaqi. Kjo mund të jetë një tezë e re. Mendoj se duhet të vërtitemi rreth revolucionit. Hasani mund të shpallet si koka e revolucionit.

Delfini e kapi-këtë ide. Kishte shumë kohë që për revolucionin nuk flitej. Po tani kishte ardhur koha që fantazma e tij të shpallej përsëri. Kapitalistët e majmur dhe borgjezia e mesme

duhej të futeshin në siklet. Atëherë Hasani dhe Shqipëria do të bëheshin më të njohur në botë.

- A thua do t'ia dalim? - pyeti Delfini.

Kristaqi i hodhi një shikim kuptimplotë. Buzëqeshja e tij ironike e hollë që i përshkonte buzët fliste për gjithçka. Për të ishte vonë të niste gjë tjetër. Dhe Delfini e shprehu qartë mendimin e vet.

- Ne do të bëjmë punën tonë, Kristaq, siç e kemi bërë. Jam i sigurtë se kësaj radhe edhe ti do të shpërblehesh. Ki besim.

Kristaqi i ndriti pakëz fytyra e rrudhur që zakonisht mbante një ngjyrë të verdhë, karakteristike për ata nëpunës që rrinë gjithë kohën në zyrë. Edhe për të ishte e qartë se kishte marrë fund mundësia për të nisur një jetë tjetër. Dhe sado që brenda ai e përqueshte Hasanin, e kuptonte se nuk kishte ku të përplasej tjetër.

- Jam dakord - tha ai i lodhur.

- Nuk ka pse të dëshpërohesh Kristaq - tha Delfini.

- Ka momente kur mendoj se më mirë është të tërhiqem - tha Kristaqi.

Delfini u vrenjt në fytyrë.

- Mos të dëgjoj më këtë gjë - tha me ton

të rreptë. Partia ka nevojë për njerëz si ti. Po ta them edhe një herë se dhe Hasani është i këtij mendimi. Mos mendo se do të mohojnë çfarë ke bërë dhe besnikërinë tënde.

Ishte një tirade e gjatë paksa dhe Kristaqi u gjallërua ca.

- Më ke në krah Delfin - tha i vendosur.

Delfini qeshi - E kuptoj reaksionin tënd. Nuk ka nevojë të flasësh. Po ti e di si bëhen ca gjëra. Le të punojmë.

Kristaqi u ngrit. - Nuk po të mbaj më më tepër shoku Delfin. Po shkoj.

Delfini i zgjati dorën.

- Mendoj se është më mirë të shkoni gjëkund në një vilë në bregdet për të punuar këtë ide.

- Dakord - tha Kristaqi. Kur të doni.

Kur mbeti vetëm Delfini e kuptoi se ç'ndodhte me Kristaqin. Ai kishte vite që punonte dhe ja papritur ngriheshin njerëz që kishin qenë në periferi të jetës, njerëz që nuk premtonin asgjë dhe kishin kulturë të pakët, pra ata nuk ishin as intelektualë mesatarë. Cili do të ishte reaksioni i njerëzve si Kristaqi? Nuk kishte nevojë për përgjigje.

Ai doli nga zyra dhe u drejtua nga instituti që ishte në krahun tjetër të KQ. Në korridor kishte më shumë gjallëri dhe ethe se zakonisht. Më siguri kanë marrë vesh se Hasani sot pret Mahmutin mendoj ai. Sado që të gjitha këto ishin sekret i madh, prap për këtë as që bëhej gjë fare. Sekretetet më të mëdha i dilnin të gjitha. Dhe kundër kësaj nuk mund të bëhej asgjë se që këtej dilnin të gjitha. Punë djalli, tha me vete. Përhëndeste ata që vinin përballë dhe pas një çike u ndodh tek zyra e Nailes. Me Nailen ai shkonte mirë. Edhe ajo ruante miqësinë me të. Të dy ishin nga e njejta shtresë shoqërore dhe ishin arsimuar. Sekretarja u ngrit në këmbë dhe i hapi derën. Nailja buzëqeshi kur e pa.

- Si jeni shoku Delfin - i tha. Mirëseerdhët.

- Faleminderit, shoqja Naile. Si jeni ju.

Nga shtëpia?

- Mirë janë të gjithë. Goca ka ikur në Pari. Për dy projektet, të pallatit të kongreseve dhe muzeun e ardhshëm. Sipas saj parashikohen të dalin gjëra më të vertetë të bukura.

- Atëherë po zbukurohemi dhe zgjidhur mirë zonën e bulevardit.

- Ashtu mendon ajo dhe Kanani. Edhe

Dashamiri sa u kthye nga Franc, kurse Qenani me të shopen, Lavdinë do të shkojnë në Zvicër.

- Po njohin botën kështu mirë, tha Delfini.

- Ti si i ke patur fëmijët?

- Mirë. Besimi më mori në telefon dhe, është mirë, gocat këtu në shkollë.

E vogla më sjell kënaqësi me muzikën e saj. Sofia po rëndohet shumë.

- Po më thanë, më vjen keq Delfin. Tani e kanë më të rinjtë jetën. Dëgjo Tamara dhe Dashamiri, sikur po na lidhin edhe më shumë. Do e hamë dasmën.

Delfini qeshi. Ata e kanë në dorë.

- Ama shkojnë të dy shumë. E ke të mirë mbesën - tha Nailja.

- Dhe ti djalin e që të dy janë si pëllumba, buzëqeshi Delfini. Ishalla trashëgohen.

- E ku do gjejnë më mirë se njeri-tjetri? - qeshi Nailja. Tani në punë.

- Dëgjo, tha Delfini. Për çeshtjen e Kinës dhe të Maos ju po punoni shënimet e shokut Hasan. Filluat nga puna?

- Po. I ka shoku Zylyf që do të merret vetë. Sidoqoftë e thërrasim për të dëgjuar se çfarë ka bërë.

Ajo i ra ziles dhe sekretarja që hyri doli me të shpejtë për të thirrur Zylyfin. Pas një çike erdhi Zylyfi një burrë dyzetvjeçar që drejtonte sektorin.

- Ulu, i tha Nailja. - Si jeni shoku Zylyf?

- Mirë u përgjigj ai duke i shtrënguar dorën Delfinit.

- Tani - vazhdoi Nailja, shpjegoi shokut Delfin, se ku kemi arritur me shënimet për Kinën.

- Përpunimin dhe redaktimin do ta bëjmë në kohë rekord - tha Zylyfi. Jemi përqëndruar te figura e Mas, që duhet të dalë sa më heterogjene dhe si njeri që nxit kultin e adminimit, që ka rrënjë të lashta në Kinë për ta shfrytëzuar për vete.

- Kjo duhet të dalë mirë Zylyf - theksoi Delfini. Kjo na intereson shumë ne si parti po dhe si lëvizje ndërkombëtare. Më kupton. Mao duhet të çmitizohet tek ne dhe në botë, si njeri që vuan nga mania e madhështisë, që kërkon të ngjitet në vendin e klasikëve, kur nuk është veçse një njeri që më shumë sjell dëm dhe po shkatërron marksizmin.

- Ashtu shoku Delfin - u përgjigj Zylyfi, që i kishte vënë punët në vijë në pak kohë dhe do t'i nxirrte veprat nga sektori shpejt.

- Nuk ka pse të merakosemi për gjatësinë
- shtoi Delfini. Ne do të marrim masat që t'i
bëtojmë shumë shpejt.

- Unë mendoj se ne duhet të shpejtojmë
në të gjitha - vazhdoi Delfini.

Nailja u kënaq. Delfini po e tregonte se
ishte i denjë për mirëdashjen e saj.

Jashtë frye një erë që ngriti pluhurin e
rrugës deri në lartësinë e dritareve. Nailja i ra
ziles gjitha inat dhe sekretarja u sul me vrap të
mbyllte kanatin e dritares së hapur. Degët e
pemëve në park u përkulën dhe qielli po nxihej.
Koha po prishej. Të tre po vërenin si të habitur
ketë ndryshim të papritur. Ranë pikat e para të
shiut dhe trokitën lehtazi në xhamat e dritareve.
Nailja që ishte pak supersticioze u vrenjt në
fytyrë. Tani ai duhet të ketë ardhur dhe duhet të
jetë tek Hasani, tha ajo me vete. Do të ishte një
ditë e vështirë dhe ditët që do të vinin do të ishin
tepër të rënda.

- I propozova Kristaqit që të shkonte në
një nga vilat në bregdet. Mos vallë duhet të
shkojë dhe Zylyfi? - tha Delfini. - Atje nuk do të
humbasë kohë dhe do t'i ketë të gjitha gati.

Zylyfi buzëqeshi. Nuk ishte keq të

trjatohej se këtu do të kishte prap shumë humbje kohe.

Nailja tundi kokën. Vetëm një gjë kishte kjo - që ajo nuk do të mund të kontrollonte në çdo çast Zylyfin. Dhe ishte lidhur me të gjatë kësaj kohe. I pëlqente nënshtrimi i tij i plotë. Ai kurrë nuk diskutonte. Vetëm dëgjonte dhe thonte me buzë në gaz - Mirë shoqja Naile. Ajo e kish porositur Myton që ta merrte në sjetull për dy gjëra: për ta mbajtur afër dhe e dyta edhe për të mbajtur nën kontroll. Askush nuk duhej të dinte se si bëheshin punët këtu. Deri tani të paktën kishte ca pëshpëritje, po ajo më e rëndësishmja nuk kishte dalë në shesh. Jo ajo nuk mund të ishte dakord me Delfinin. Për hir të sekretit nuk do ta pranonte sido që në pamje të parë kjo do ta shpejtonte punën.

- Jo tha shoku Delfin. - Nuk mund ta largoj Zylyfin, më duhet ta kem çdo ditë këtu. Myto do ta çojë në shtëpi. Kështu fitojmë kohë.

- Mirë, tha Delfini, ndonëse e dinte se propozimi i tij ishte më i mirë.

- Mirë Zylyf, shko tani, tha Nailja dhe i shtrengoi dorën.

Pasi doli Zylyfi, të dy vështruan jashtë,

ku tashmë shiu kishte filluar të binte mirë, me pika të mëdha. Gjithçka po qullej dhe po mblidhej. Nëse do t'u besoje fatthënësve, kjo prishje e motit dhe shiu çfarë paralajmëronin? Delfini nuk kish mësuar shumë nga këto gjëra. Po mosha sikur të çonte vetiu drejt paragjytimeve dhe bestytnive. Asnjëherë të mos ishte i sigurtë. Ky ishte mësimi numër 1. Çdo gjë është e paqëndrueshme si moti.

- Patëm fat me Zylyfin - tha Nailja. Dhe për këtë duhet të falenderoj tët shoqe që na e rekomandoi.

- Më vjen mirë që nuk u gabuam - tha Delfini. - Miupafshim!

Nailja u ngrit dhe erdhi përballë tij. Atë çast një bubullimë shkundi qiellin me zhurmë të fortë, sikur po rrokulliseshin qiejt. Të dy mbetën një çast të nemitur nga loja e forcave të natyrës.

- Delfin e di ti që sot Hasani do të takohet me Mahmutin?

Delfini iu përgjigj - Po.

Nailja nuk foli për një çast dhe fytyra iu zgjat.

- Shqetësohem për Hasanin - tha ajo. Pak halle ka dhe ja tani duhet të merret me Mahmutin.

Ti e di që shëndeti i tij nuk është mirë. Dhe kjo do ta keqësojë më tepër. Trembem se çfarë mund të ndodhë. Më kupton. Mahmuti është i egër, ti e di shumë i egër. Kam frikë se mos i ndodhë gjë. Se mos ndodhë gjë e keqe. Ja çfarë më shqetëson.

Delfini e kuptonte shqetësimin e saj.

- Të jap të drejtë - tha. Po masat janë marrë.

- Më tha Myto, po prap nuk jam e qetë. Të pyes një herë erdhi?

Edhe Delfini ishte kurioz ta dinte këtë gjë.

- Delfin desha të pyes - tha Nailja.

- Për çfarë - tha ai.

Nailja u mendua një çast dhe siç duket që në mëdyshje ta thoshte apo jo.

Jashtë shiu po binte akoma më me tërbim.

- Desha të pyes Delfin a ka të drejtë plotësisht Hasani që është kaq i vendosur në këtë qeshtje.

Sytë e Delfinit papritur shprehën një ndjenjë hutimi. Përse ajo e bënte këtë pyetje.

- Mendoj se po - tha.

- Dhe ti do ta përkrahësh plotësisht?

- Pa tjetër - u përgjigj ai.

Nailja i shtrëngoi dorën. - Të faleminderit për besnikërinë tënde.

- Unë do të jem gjithnjë në krah të shokut Hasan - tha ai.

- Të faleminderit Delfin, tha ajo, Dera trokiti dhe në zyrë hynë Naqja me Lefenin.

- Jeni të zënë? - pyeti Naqja.

- Hajdeni, hajdeni, qeshi Nailja dhe fytyra i shkëlqeu. Për shokët e mirë dera është e hapur.

Naqja u afrua dhe ato u puthën një copë herë. Lefeni me fytyrën serioze u afrua dhe i shtrëngoi dorën fort sa që Nailja e tërhoqi menjëherë.

- Hajde klasë punëtore, hajde - tha ajo.

Lefeni qeshi dhe kërkoi falje. Delfini u kërkua të falur se kishte një takim tjetër. Kur mbetën vetëm të tre, Nailja i kapi duart dhe ia shtrëngoi fort. Lefeni nënqeshte me gjithë zemër.

- Eshtë duke ardhur - tha ai.

- Kur të bëhet mbledhja ia tregojmë ne atij - tha Naqja. - Të tradhëtoi shokun Hasan. Ia tregojmë ne qefin mirë.

Sa mirë kishte bërë Hasani vërtet që kishte marrë njerëz të tillë pranë vetes, mendoj

ajo më kënaqësi.

- Sa më gëzuar - tha Nailja.

- Shoqja Naile a mund të diskutojmë diçka?

- Flisni.

- Para se t'ia shfaqim shokut Hasan këtë mendim, deshëm të bisedojmë me ty më parë.

- Flisni pra.

- Ne jemi për dënimet më të rënda në këtë rast.

- Ju mund ta shfaqni këtë mendim besoj, mua më duket mirë.

- Ne do të rishikojmë edhe njëherë me kujdes të gjithë ata që janë pranë shokut Hasan. Në duhet të shmangim çdolloj rreziku në të ardhmen për të.

- Kjo është një gjë shumë e mirë nga ana juaj - tha Nailja. - Me ju e ndjej veten shumë të qetë. Asnjëherë nuk kam qenë kaq e sigurtë sa me ju.

- Aha sa na e bëre qejfin - tha Naqja dhe e puthi me ato buzët e trasha pllaq-plluq mu në faqe. Nailes se si i erdhi pak neveri. Po për ata që ishin me Hasanin ajo linte gjithçka. Madje dhe servilizmi i tyre i pëlqente. Hasani ishte i denjë

për çdo lloj servilizmi.

- Më gëzuat shumë më këto që më thatë - foli ajo e ngashëryer. Sa më i sigurtë të jetë shoku Hasan, aq më e sigurtë është partia.

Lefeni u zbe në fytyrë nga ajo që ndjente përbrenda. Ja ku kish arritur ai biri i thjeshtë i një qyteti të vogël, ja sa lart ishte ngritur me vilë, me "Bens" e me të gjitha të mirat. Kush ia kish bërë këtë Hasani. E si të mos luftonte ai për Hasanin. Po të mos ishte ai, do të ishte duke salduar hekurat në atë dyqanin me llamarina. Papritur e përfshiu një inat i madh kundër të gjithë atyre që rrezikonin Hasanin.

- Copë e çikë do t'i bëjmë - tha i pushtuar nga idolatria.

Nailja i shtrëngoi duart dhe një herë dhe i përshëndeti kur dolën me përzemërsi të madhe.

Ajo u kthye në zyrë dhe u ul në kolltuk. Mendoi se tani më shumë se kurrë duhej siguruar e ardhmja. I kish thënë njëqind herë Hasanit që ta zgjidhte këtë problem njëherë e mirë. Kështu si po vepronte po krijonte pasiguri për të ardhmen. A mendonte se një ditë mund të vdiste ai dhe ajo? Ishte fjala edhe për fëmijët. Ishte fjala për vazhdimësinë. Deri tani asgjë nuk dukej e sigurtë.

Mahmuti? Jo ajo ishte e bindur se të dyja këto gjëra mund të viheshin në dyshim. Jo ajo nuk e donte. Delfini ishte më ndryshe. Por... Se çfarë ndjente kundër tij. Edhe me të nuk mund të ishte kaq i sigurtë. E pra me Lefenin po, me Lefenin. Ajo duhej të bisedonte me Hasanin. Kishte ardhur koha që ta zgjidhte një herë e mirë këtë gjë. Pas vdekjes së Stalinit kishin ndodhur puçet, uljet dhe ngritjet. Thua vallë kështu do ta ndodhte dhe këtu? Jo ajo nuk donte të ndodhte kështu. Donte siguri për emrin e Hasanit, për veten, për fëmijët. Pse për veten? Pse ishte e sigurtë se Hasani do të vdiste më parë? Pse vallë nuk thonte të dy bashkë? Ajo nuk kish pasur kriza të rënda si Hasani.

Ra zilja e telefonit. Asaj i erdhi keq që ia ndërprejnë mendimet në një çast të tillë. Kush e shqetësonte? Ngriti receptorin dhe dëgjoi zërin e së bijës.

- Mami si je?

Ajo iu përgjigj gjithë mall.

- Kur do të vish?

- Do të rrimë dhe disa kohë.

- Eshtë mirë të vish - tha Nailja. - Hajde.

- Çfarë ka ndodhur mami? - pyeti e shqetësuar e bija. Këtu seç pëshpëritet se mund të

ndodhë atje.

- Çfarë pëshpëritet?

- Thonë se do të ndodhë një ndryshim. E bija nuk vazhdoi më.

- Duhet të vish - tha Nailja.

Mbylli receptorin. Vetëm tani u kujtua se më të atje ishte dhe doktori. Ishin përhapur llafe rreth së bijës. Ishte dhe ajo në hall. Po kur solli ndërmend të shoqin e saj ra në mëdyshje. Hem nuk ishte gjë e bukur për të bijën të zgjohej dhe të shikonte një fytyrë të shëmtuar pranë vetes. Ishte një martesë e sajuar. Sa për të thënë. Çfarë thonin edhe në Pari? E bija donte të dobësohej po doktori me kurat e bëra nuk kish arritur gjë në vijë. Me zor arrinte t'i ndalte skandalet. Nga të gjitha anët telashe. Po më kryesori të zgjidhej këto ditë. Të merrej me të. Ajo thirri në telefon Myton dhe ky erdhi pas një çike.

- Myto jam e shqetësuar.

Myto byzëqeshi në mënyrën e zakonshme, një nënqeshje që ishte bërë natyrë e dytë sa herë bisedonte me ta. Ajo shprehte edhe nënshtrim edhe bindje të plotë, edhe dhelpëri. Ai ishte djalli vetë, i rrahur me vaj dhe me uthull. Dhe kryesorja ishte besnik, tepër besnik.

- Mos kini merak, shoqja Naili. I kemi parashikuar të gjitha.

- Unë të besoj ty - tha ajo. Pse nuk më tregon diçka më tepër?

Myto hapi krahët. Edhe pse donte ai nuk mund të tregonte asgjë. Asgjë. Ishte porosia e rreptë e Hasanit. Vetëm ata të dy dhe dikush tjetër. Dikush që rrinte në hije. Dikush.

- Pra - tha Nailja.

- Shoqja Naile tani jemi në kulmin e punës. Të shkoj?

- Shko atëherë.

Kur doli Myto ajo ngeli vetëm dhe mendoi se kishte çaste kur dhe asaj nuk i besonin të fshehtat më të mëdha. Po ajo do ta merrte vesh, si përhera. Ajo nuk do ta linte veten edhe këtë radhë jashtë kësaj intrige që po luhej. Ajo donte të ishte protagoniste si përherë. Jo ajo edhe kësaj radhe do të merrte pjesë në këtë intrigë të madhe. Intriga ishte jeta e saj. Ajo doli nga zyra dhe u drejtua nga ana tjetër e godinës. Fytyra e saj kishte marrë një shprehje solemne.

* * *

Magjistari i natës ROMAN

Astrit Karadaku është me profesion gazetar dhe punon si zëdhënës shtypi. Ka shkruar reportazhe dhe përshkrime letrare, tregime, ka vënë në skenë dy drama.

"Magjistari i natës" është romani i tij i parë. Diktatura e egër, lufta e ashpër për pushtet në majën e piramidës, qërimi i hesapeve në mënyrë të egër, diktatori që vuan nga mania e madhësisë dhe që kërkon të përjetësohet në shkallë botërore, intrigat dhe poshtërsitë e tij, ngritja lart në majën e hierarkisë partiake dhe shtetërore e dallkaukëve dhe servilëve pa vlerë, aktivizimi i dorës së zezë të ish sigurimit të shtetit për qëllimet e mbrapshta të diktatorit, për qërimin e hesapeve dhe kundërshtarët e diktaturës, korrupsioni që nxitej dhe që ekzistonte tek "shtëpia mbretërore" etj., këto janë në qendër të këtij romani.